

Приложения към междинен консолидиран финансов отчет

I.	Обща информация, счетоводна политика, изходни положения.....	7
1.	Обща информация за Групата.....	7
1.1.	Собственост и управление на дружеството-майка.....	12
1.2.	Друга информация.....	13
2.	Счетоводна политика.....	13
2.1.	База за изготвяне на консолидирания финансов отчет.....	13
2.2.	Действащо предприятие.....	16
2.3.	Промени в счетоводната политика.....	17
2.4.	Отчетна валута и признаване на курсови разлики.....	17
2.5.	Сравнителна информация.....	17
2.6.	Консолидиран финансов отчет.....	17
2.7.	Принципи на консолидацията.....	19
2.8.	Текущи и нетекущи активи и пасиви.....	21
2.9.	Имоти, машини и съоръжения.....	22
2.10.	Инвестиционни имоти.....	24
2.11.	Нематериални активи.....	25
2.12.	Обезценка на дълготрайни активи.....	26
2.13.	Репутация.....	26
2.14.	Материални запаси.....	27
2.15.	Активи, държани за продажба.....	27
2.16.	Финансови инструменти.....	28
2.17.	Парични средства.....	35
2.18.	Капитал и резерви.....	36
2.19.	Доход на акция.....	37
2.20.	Доходи на персонала.....	38
2.21.	Ефекти от промени в обменните курсове.....	40
2.22.	Приходи, други доходи, финансови приходи.....	41
2.23.	Разходи.....	47
2.24.	Печалба или загуба за периода.....	48
2.25.	Данъци от печалбата.....	48
2.26.	Правителствени финансираня.....	50
2.27.	Провизии и условни ангажменти.....	50
2.28.	Лизинг.....	51
2.28.1.	Групата като лизингополучател.....	51
2.28.2.	Групата като лизингодател.....	53
2.29.	Сегментно отчитане.....	54
2.30.	Оценяване по справедлива стойност.....	54
2.31.	Счетоводни приблизителни оценки и предположения, грешки.....	55
2.32.	Ключови приблизителни оценки и преценки на ръководството с висока несигурност.....	57
II.	Допълнителни оповестявания към статните на финансовия отчет.....	65
1.	Отчет за финансовото състояние.....	65
1.1.	Имоти, машини и съоръжения.....	65
1.2.	Инвестиционни имоти.....	66
1.3.	Нематериални активи.....	66
1.4.	Нетекущи финансови активи.....	67
1.4.1.	Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през ДВД.....	67
1.5.	Инвестиции, отчетени по метода на собствения капитал.....	68
1.5.1.	Инвестиции в асоциирани предприятия.....	68
1.6.	Нетекущи търговски вземания.....	68
1.7.	Други нетекущи вземания и активи.....	68
1.8.	Материални запаси.....	69
1.9.	Текущи търговски вземания.....	69
1.10.	Други текущи вземания и активи.....	70

1.11.	Текущи финансови активи.....	70
1.11.1.	Финансови активи, оценявани по амортизирана стойност.....	70
1.11.1.1.	Кредити – текущи.....	71
1.12.	Парични средства и еквиваленти.....	71
1.13.	Собствен капитал	72
1.14.	Договори за лизинг.....	74
1.14.1.	Групата като лизингополучател	74
1.15.	Нетекучи финансови пасиви.....	75
1.15.1.	Задължения по лизинг – нетекучи	75
1.15.2.	Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност – нетекучи.....	75
1.15.2.1.	Кредити – нетекучи	76
1.16.	Нетекучи търговски задължения.....	76
1.17.	Нетекучи провизии	76
1.17.1.	Провизии за дългосрочни доходи на персонала	76
1.18.	Други нетекучи задължения и пасиви	77
1.19.	Текущи финансови пасиви	77
1.19.1.	Задължения по лизингови договори – текущи	77
1.19.2.	Финансови пасиви отчитани по амортизирана стойност	77
1.19.2.1.	Кредити – текущи.....	78
1.20.	Текущи търговски задължения	78
1.21.	Данъчни задължения.....	79
1.22.	Задължения към персонала.....	79
1.23.	Текущи провизии	79
1.24.	Други текущи задължения и пасиви	80
2.	Отчет за доходите.....	80
2.1.	Приходи.....	80
2.2.	Разходи	82
2.3.	Отчет за всеобхватния доход	85
3.	Други оповестявания.....	85
3.1.	Свързани лица и сделки със свързани лица	85
3.2.	Управление на капитала	87
3.3.	Финансови рискове.....	88
3.4.	Справедливи стойности	89
3.5.	Условни активи и пасиви	90
3.6.	Оперативни сегменти.....	92
3.7.	Сделки с неконтролиращо участие (НУ).....	92
3.8.	Събития след края на отчетния период	92

I. Обща информация, счетоводна политика, изходни положения

1. Обща информация за Групата

Група Трейс Груп Холд (Групата) включва дружество-майка и неговите дъщерни дружества.

Дружество-майка

Трейс Груп Холд АД (Дружество-майка) е акционерно дружество, регистрирано в Старозагорски окръжен съд по фирмено дело №255/2005год., вписано в Агенция по вписванията с ЕИК: 123682269 и е със седалище и адрес на управление: гр. София 1408, ул. Никола Образописов №12.

Основната дейност на дружеството-майка е придобиване, управление, оценка и продажба на участия в български и чуждестранни дружества, придобиване, управление и продажба на облигации, придобиване, управление и продажба на патенти, отстъпване на лицензи за използване на патенти на дружества, в които холдинговото дружество участва, финансиране на дружества, в които холдинговото дружество участва, проектиране, изграждане, реконструкция, рехабилитация и основни ремонти на пътища, пътни съоръжения, съоръжения за автомагистрала, пътища и улици (мостове, тунели и др.) и пътна инфраструктура; проектиране, изграждане, реконструкция, обзавеждане, ремонт и инвеститорски контрол на търговски и жилищни строителни обекти, на железопътни линии и самолетни писти /ново строителство, основен ремонт и рехабилитация/; на метростанции; на хидроенергийни, хидромелиоративни, водоснабдителни съоръжения и системи; на пристанищни и брегоукрепителни съоръжения и системи; извършване на всякакви видове строително-монтажни работи, консултантски услуги, търговска дейност и отдаване под наем (сублизинг) на дълготрайни активи.

Основният предмет на дейност на дружествата от Групата е концентриран в строителния сектор, с изключение на отделни дружества, чийто предмет на дейност е в областта на търговията, отдаването на активи под наем и инвестициите.

Трейс Груп Холд АД е публично дружество съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа.

Дружеството има учредени клонове в: Сърбия, Чехия, Украйна и Македония.

Структурата на Групата включва Трейс Груп Холд АД като дружество – майка и посочените по-долу дъщерни дружества:

<i>Дъщерни дружества в България</i>	30.09.2021	31.12.2020	<i>Дата на</i>	<i>Дата на</i>
	<i>Участие</i>	<i>Участие</i>	<i>придобиване</i>	<i>освобождаване</i>
	%	%	<i>на контрол</i>	<i>от контрол/вливане</i>
Трейс БГ ЕАД	100.00	100.00	-	-
Трейс Ямбол АД	99.48	99.48	-	-
Инфра комерс ЕООД	100.00	100.00	-	-
УСМ АД	99.69	99.69	-	-
Трейс механизация ЕАД	100.00	-	04.03.2021	-
Трейс пропъртис ЕООД	100.00	100.00	-	-
Трейс Свиленград ЕООД**	99.48	99.48	-	-
Ариа резиденс ООД	60.00	60.00	02.10.2020	-

* *ефективен процент на участие*

** *непряко участие*

<i>Дъщерни дружества в чужбина</i>	30.09.2021	31.12.2020	<i>Дата на</i>	<i>Дата на</i>
	<i>Участие</i>	<i>Участие</i>	<i>придобиване</i>	<i>освобождаване</i>
	<i>%</i>	<i>%</i>	<i>на контрол</i>	<i>от контрол/вливане</i>
Трейс Сърбия, Сърбия	100.00	100.00	-	-
Трейс билд, Сърбия**	100.00	100.00	03.12.2020	-
Трейс къмпани, Молдова – в ликвидация	100.00	100.00	01.04.2020	-

* *ефективен процент на участие*

** *непряко участие*

Дъщерни дружества

Към 30.09.2021 г. дъщерните дружества с предмет на дейност са:

- ТРЕЙС – БГ ЕАД, СОФИЯ, БЪЛГАРИЯ – 100.00% собственост на Трейс Груп Холд АД
Предмет на дейност: Строителство, текущ ремонт и поддържане на автомагистрала, пътища, улици и инфраструктурите около тях;
- ТРЕЙС ЯМБОЛ АД, ЯМБОЛ, БЪЛГАРИЯ – 99.48% собственост на Трейс Груп Холд АД
Предмет на дейност: Изграждане и реконструкция на пътища и пътни съоръжения;
- ИНФРА КОМЕРС ЕООД, СОФИЯ, БЪЛГАРИЯ - 100% собственост на Трейс Груп Холд АД
Дружеството има учреден клон в Република Сърбия.
Предмет на дейност: Търговска дейност в страната и чужбина, търговско представителство и посредничество;
- УСМ АД, СТАРА ЗАГОРА, БЪЛГАРИЯ - 99.69% собственост на Трейс Груп Холд АД
Предмет на дейност: Услуги със строителна механизация;
- ТРЕЙС МЕХАНИЗАЦИЯ ЕАД, СТАРА ЗАГОРА, БЪЛГАРИЯ – 100.00% собственост на Трейс Груп Холд АД, от създаването му чрез отдаване от УСМ АД на 04.03.2021г.
Предмет на дейност: Услуги със строителна механизация;
- ТРЕЙС ПРОПЪРТИС ЕООД, СОФИЯ, БЪЛГАРИЯ - 100% собственост на Трейс Груп Холд АД
Предмет на дейност: Управление на недвижими имоти, както и всички видове помощни услуги, както и всякакви други дейности;
- ТРЕЙС СВИЛЕНГРАД ЕООД, СОФИЯ, БЪЛГАРИЯ - 100% собственост на Трейс Ямбол АД
Предмет на дейност: Строителство, текущ ремонт и поддържане на автомагистрала, пътища, улици и инфраструктурите около тях;
- АРИА РЕЗИДЕНС ООД, БУРГАС, БЪЛГАРИЯ – 60% собственост на Трейс Груп Холд АД
Предмет на дейност: Инвестиции в недвижими имоти с цел реализиране на проекти в сферата на недвижимите имоти: покупка, строеж и/или обзавеждане, и други;
- ТРЕЙС СЪРБИЯ, СЪРБИЯ – 100% собственост на Трейс Груп Холд АД
Предмет на дейност: Изграждане и реконструкция на пътища и пътни съоръжения, текущ ремонт и зимно поддържане;

- ТРЕЙС БИЛД, СЪРБИЯ – 100% собственост на Трейс Сърбия
Предмет на дейност: Инвестиции в недвижими имоти с цел реализиране на проекти в сферата на недвижимите имоти: покупка, строеж и/или обзавеждане, и други;
- ТРЕЙС КЪМПАНИ, МОЛДОВА – 100% собственост на Трейс Груп Холд АД
Предмет на дейност: Строителство, текущ ремонт и поддържане на автомагистрала, пътнища, улици, градски и общински комуникации и инфраструктурите около тях, поддържане на пътнища, пътни принадлежности и съоръжения;

Дружества и обединения по Закона за задълженията и договорите:

- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ОБЕДИНЕНИЕ МЕТРО ТРЕЙС, БЪЛГАРИЯ - 55% участие на Трейс Груп Холд АД и 15% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Други специализирани строителни дейности;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ОБЕДИНЕНИЕ МЕТРО МЛАДОСТ, БЪЛГАРИЯ - 70% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Строителство на пътнища, самолетни писти и спортни терени;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД МАГИСТРАЛА ТРЕЙС, БЪЛГАРИЯ - 75% участие на Трейс Груп Холд АД и 10% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Строителство на пътнища, самолетни писти и спортни терени;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД КЪРДЖАЛИ 2010, БЪЛГАРИЯ - 52% участие на Трейс БГ ЕАД и 24% участие на Трейс Ямбол АД
Предмет на дейност: Строителство на пътнища, самолетни писти и спортни терени;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД СТАРА ЗАГОРА 2010, БЪЛГАРИЯ - 55% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Строителство на пътнища, самолетни писти и спортни терени;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ТРЕЙС БУРГАС - СК-13 ТРАНССТРОЙ, БЪЛГАРИЯ – 55% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Изграждане на електрически инсталации;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД СОФИЯ 2010, БЪЛГАРИЯ - 52% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Строителство на жилищни и нежилищни сгради;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ХЕМУС А2, БЪЛГАРИЯ – 60% участие на Трейс Груп Холд АД
Предмет на дейност: Строителство на пътнища, самолетни писти и спортни терени;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ТРЕЙС СВОГЕ, БЪЛГАРИЯ – 60% участие на Трейс Груп Холд АД
Предмет на дейност: Строителство на автомагистрала, пътнища и самолетни писти;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ТРЕЙС-АПОЛОНИЯ, БЪЛГАРИЯ – 100% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Строителство на други съоръжения, неклассифицирани другаде;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ТРЕЙС СОП, БЪЛГАРИЯ – 60% участие на Трейс Груп Холд АД и 20% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Строителство на пътнища, самолетни писти и спортни терени;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ЛЮЛИН ТРЕЙС, БЪЛГАРИЯ – 55% участие на Трейс Груп Холд АД и 5% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Строителство на автомагистрала, пътнища и самолетни писти;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ТРЕЙС СТАРА ЗАГОРА, БЪЛГАРИЯ – 100% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Цялостно строителство на сгради и строителни съоръжения;

- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ПИ ЕС 2014, БЪЛГАРИЯ – 70% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Строителство на автомагистрала, пътица и самолетни писти;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ТМА, БЪЛГАРИЯ – 100% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Строителство на други съоръжения, неклассифицирани другаде;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ЦАРИГРАДСКО, БЪЛГАРИЯ – 95% участие на Трейс Груп Холд АД
Предмет на дейност: Строителство на автомагистрала, пътица и самолетни писти;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ЧЕПЕЛАРЕ, БЪЛГАРИЯ – 51% участие на Трейс Груп Холд АД
Предмет на дейност: Строителство на автомагистрала, пътица и самолетни писти;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ТРЕЙС ПРИБОР, БЪЛГАРИЯ – 51% участие на Трейс Груп Холд АД, 19% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Строителство на автомагистрала, пътица и самолетни писти;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ПИБИ – МАРК, БЪЛГАРИЯ – 51% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Строителство на автомагистрала, пътица и самолетни писти;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД МАРКИРОВКА 2014, БЪЛГАРИЯ – 84.99% участие на Трейс Груп Холд АД
Предмет на дейност: Строителство на автомагистрала, пътица и самолетни писти;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД САМАРА 2015, БЪЛГАРИЯ – 70% участие на Трейс Груп Холд АД
Предмет на дейност: Строителство на други съоръжения, неклассифицирани другаде;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ГАБРОВО ЦЕНТЪР, БЪЛГАРИЯ – 50% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Строителство на автомагистрала, пътица и самолетни писти;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ЕЕ КЮСТЕНДИЛ БЛОК 27, БЪЛГАРИЯ – 91% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Строителство на други съоръжения, неклассифицирани другаде;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ЕЕ КЮСТЕНДИЛ БЛОК 82 И БЛОК 83, БЪЛГАРИЯ – 90% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Строителство на жилищни и нежилищни сгради;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ТРЕЙС АЛФА, БЪЛГАРИЯ – 50% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Строителство на магистрали, пътица и самолетни писти;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ЕЕ ЛУКОВИТ, БЪЛГАРИЯ – 95% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Строителство на жилищни и нежилищни сгради;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ЖЕЛЕЗОПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА, БЪЛГАРИЯ – 50.5% участие на Трейс Груп Холд АД
Предмет на дейност: Строителство на подземни и надземни релсови пътица;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД МАРАШ 2018, БЪЛГАРИЯ – 77% участие на Трейс Ямбол АД
Предмет на дейност: Строителство на автомагистрала, пътица и самолетни писти;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ВИК СТРОЙ - ГУРКОВО 2018, БЪЛГАРИЯ – 90% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Строителство на преносни и разпределителни тръбопроводи;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД МЕТРО СТРОИТЕЛСТВО, БЪЛГАРИЯ – 97,99% участие на Трейс Груп Холд АД
Предмет на дейност: Строителство на подземни и надземни релсови пътица;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ТРЕЙС БИЛД, БЪЛГАРИЯ – 80% участие на Трейс Груп Холд АД

- Предмет на дейност: Строителство на автомагистрала, пътица и самолетни писти;
- ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ВОДОПРОВОДИ КАРЛОВО 2019, БЪЛГАРИЯ – 90% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Строителство на други съоръжения, неklasифицирани другаде;
  - ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ПРОЕКТ ПЛОВДИВ, БЪЛГАРИЯ – 90% участие на Трейс Груп Холд АД
Предмет на дейност: Строителство на подземни и надземни релсови пътица;
  - ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД УЛИЦИ ИВАЙЛОВГРАД, БЪЛГАРИЯ – 50% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Други специализирани строителни дейности, неklasифицирани другаде;
  - ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ТРЕЙС ЗОНА 1, БЪЛГАРИЯ – 99.99% участие на Трейс Груп Холд АД
Предмет на дейност: Други специализирани строителни дейности, неklasифицирани другаде;
  - ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ОБЕДИНЕНИЕ УЛИЦИ БОРОВАН, БЪЛГАРИЯ – 50% участие на Трейс Груп Холд АД
Предмет на дейност: Участие в публично състезание за възлагане на обществена поръчка с предмет: "Ремонт и рехабилитация на улици в община Борован";
  - ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ВИК СТАРА ЗАГОРА, БЪЛГАРИЯ – 60.40% участие на Трейс Груп Холд АД
Предмет на дейност: Инженеринг (Проектиране, авторски надзор и строителство) - Реконструкция на водопроводната и канализационна мрежа на гр. Стара Загора;
  - ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД СОД ЗОНА 3, БЪЛГАРИЯ – 99.99% участие на Трейс Груп Холд АД
Предмет на дейност: Други специализирани строителни дейности, неklasифицирани другаде;
  - ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ПОМОРИЕ 2018, БЪЛГАРИЯ – 59.99% участие на Трейс Груп Холд АД от 09.02.2021г.
Предмет на дейност: Строителство на автомагистрала, пътица и самолетни писти;
  - ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД УЛИЦИ ЛОМ, БЪЛГАРИЯ – 99.99% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Строителство на автомагистрала, пътица и самолетни писти;
  - ДРУЖЕСТВО ПО ЗЗД ТРЗП СТАРА ЗАГОРА, БЪЛГАРИЯ – 87.00% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Други специализирани строителни дейности, неklasифицирани другаде;

През текущия и предходни периоди заедно с партньори – дружества от Групата, както и външни компании, са подписани договори за нови дружества по Закона за задълженията и договорите (ЗЗД) – дъщерни, съвместни и асоциирани, които към края на периода не са осъществявали дейност, както и са заличени дружества по вече приключили проекти.

На 04.03.2021 г. в ТРРЮЛНЦ е вписано преобразуване на „УСМ“ АД, дъщерно дружество на „Трейс Груп Холд“ АД, чрез отделяне с учредяване на ново дружество. Новоучреденото дружество „Трейс механизация“ ЕАД е с предмет на дейност: Отдаване под наем на механизация, извършване на услуги с механизация, както и други незабранени от закона дейности, като дейностите, подлежащи на лицензиране или на разрешителен режим ще бъдат извършвани след получаване на съответен лиценз или разрешение. Едноличен собственик на капитала е „Трейс Груп Холд“ АД.

На 23.04.2021 г. е регистриран клон на „Трейс груп холд“ АД в Букурещ (Румъния) със седалище в гр. Букурещ, Сектор 2, ул. Пъринцеле Галериу №9. Основният предмет на дейност е строителство на пътища, автомагистрала и жп строителство.

На 27.07.2021 г. стартира процедура по ликвидация на „Трейс Къмпани“, Молдова вписана в Публичния регистър на Република Молдова.

На 03.09.2021 г. в Търговския регистър на Република Сърбия е вписана промяна в капитала на „Трейс Билд“, Белград, който е увеличен и е в размер на 258 714 846 сръбски динара. Единоличен собственик на капитала на „Трейс Билд“ ЕООД е „Трейс Сърбия“ АД, дъщерно дружество на „Трейс Груп Холд“ АД.

Съвместни дружества

Към 30.09.2021 г. Групата не притежава участия в съвместно контролирани дружества.

Асоциирани дружества

Към 30.09.2021 г. асоциирани дружества с предмет на дейност са:

- ВОДЕН ПРОЕКТ СТАРА ЗАГОРА ДЗЗД, БЪЛГАРИЯ – 30% участие на Трейс Груп Холд АД и 4% участие на Трейс БГ ЕАД
Предмет на дейност: Общо строителство на сгради и строителни съоръжения;
- ДЖИ ТИ ТРАНС БГ ООД, БЪЛГАРИЯ от 22.10.2019г., – 36,75% участие на Трейс груп холд АД
Предмет на дейност: Транспортна дейност, ремонт и поддръжка на транспортни средства, отдаване под наем на транспортни средства и комплексни транспортни услуги;

На 11.05.2021 г. в Търговски регистър е вписано прекратяване на дейността на „Джи Ти Транс БГ“ ООД, асоциирано предприятие на „Трейс Груп Холд“ АД, и откриване на производство по ликвидация. Отправена е покана към кредиторите за предявяване на вземанията си от дружеството в шест месечен срок, който започва да тече от същата дата.

1.1. Собственост и управление на дружеството-майка

Основният капитал е разпределен на 24 200 000 бр. безналични поименни акции с номинална стойност 1 лев.

Собствеността към 30.09.2021 г. е разпределена както следва:

	%
Николай Михайлов	67,26%
Галини-Н ЕООД	9,00%
Трейс Груп Холд АД (обратно изкупени акции)	0,03%
Други физически и юридически лица	23,71%
	100,00%

Дружеството има двустепенна форма на управление, състояща се от Надзорен съвет и Управителен съвет, както и назначен от Общото събрание на акционерите одитен комитет.

Членове на Надзорния съвет към 30.09.2021 г., са:

Николай Михайлов	Председател
Манол Денев	Член
Мариела Рунтева	Член

Членове на Управителния съвет към 30.09.2021 г., са:

Десислава Любенова	Председател
Боян Делчев	Член
Росица Динева-Георгиева	Член

Дружеството-майка се представява и управлява към 30.09.2021 г. от изпълнителния директор инж. Боян Делчев.

Членове на Одитния комитет към 30.09.2021 г., са:

Христо Савчев	Председател
Христина Николова	Член
Диана Деянова-Рангелова	Член

1.2. Друга информация

Съставител на консолидирания годишен финансов отчет: Боян Христов

Юристи: Христина Арихтева

Одитор: Калин Апостолов

Обслужващи банки: УниКредит Булбанк АД, Обединена Българска Банка АД, ДСК ЕАД, Юробанк България АД

2. Счетоводна политика

2.1. База за изготвяне на консолидирания финансов отчет

Междинният консолидиран финансов отчет на Групата е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Комисията на Европейския съюз. Те включват стандарти за финансово отчитане и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС). МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти” (МСС).

При изготвянето на настоящия междинен консолидиран финансов отчет е прилагана същата счетоводна политика, отчетни техники и методи на изчисление и основни предположения, както при последния консолидиран годишен финансов отчет за 2020 година.

Междинният консолидиран финансов отчет за периода, завършващ на 30 септември 2021 година следва да се чете заедно с консолидирания годишен финансов отчет за годината, завършваща на 31 декември 2020 година, изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансово отчитане (МСФО).

Счетоводната политика на Групата е разработена в съответствие със Закона за счетоводството и Международните стандарти за финансово отчитане.

Представянето на междинния консолидиран финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансово отчитане изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на консолидирания финансов отчет.

Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на междинния консолидиран финансов отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях. Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за консолидирания финансов отчет, са оповестени в *Приложение № 2.32*.

За текущия период Групата е приела всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за нейната дейност.

От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, практически приложими за годишни отчетни периоди, започващи най-рано на 1 януари 2021 г. за предприятията в Република България, не са настъпили промени в счетоводната политика на Групата, освен някои нови и разширяването на вече установени оповестявания, без това да доведе до други промени - в класификацията или оценката на отделни отчетни обекти и операции.

Към датата на издаване за одобряване на този консолидиран финансов отчет са издадени, но не са все още в сила за годишни периоди, започващи на 1 януари 2021 г., няколко нови стандарти и разяснения, както и променени стандарти и разяснения, които не са били приети за по-ранно приложение от Групата. От тях ръководството е преценило, че следните не биха имали потенциален ефект в бъдеще за промени в счетоводната политика и класификацията и стойностите на отчетни обекти във финансовите отчети на Групата за следващи периоди, а именно:

МСС 1 Представяне на финансови отчети дата на влизане в сила: 1 януари 2022 г. [евентуално отложено за 1 януари 2023 г.].

Тези промени са насочени към критериите на класифицирането на задълженията като текущи и нетекущи. Според тях предприятието класифицира задълженията си като текущи или нетекущи в зависимост от правата, които съществуват в края на отчетния период и не се влияе от вероятността дали то ще упражни правото си да отложи уреждането на задълженията. Промените уточняват,

че под „уреждане“ на задължения се има предвид прехвърлянето на трета страна на парични средства, инструменти на собствения капитал, други активи или услуги.

МСС 16 Имоти, машини и съоръжения дата на влизане в сила: 1 януари 2022 г.

Тези промени забраняват на предприятията да приспадат от разходите си за „тестване дали активът функционира правилно“, които са част от преките разходи, отнасящи се до довеждането на актива до местоположението и състоянието, необходимо за неговата експлоатация по начина, предвиден от ръководството, нетни приходи от продажби на произведените артикули по време на самото довеждане на актива до това местоположение и състояние. Вместо това предприятието признава тези приходи от продажба за такива артикули и съответните разходи, свързани с тях, в печалбата и загубата за периода съгласно правилата на другите приложими стандарти. Промените уточняват, че тестването дали активът функционира правилно, всъщност представлява оценка дали техническия и физическия статус и демонстрирани възможности за работа на актива са такива, че той да е в състояние да се използва по предназначение при производство, доставка на стоки или услуги, отдаване под наем или за административни цели. Допълнително, предприятията трябва да оповестяват отделно сумите на приходите и разходите, свързани с произведените артикули, които не са резултат от обичайните дейности на предприятието.

МСФО 3 Бизнес комбинации дата на влизане в сила: 1 януари 2022 г.

Тези промени актуализират МСФО 3, като заменят препратка към стара версия на Концептуалната рамка за финансово отчитане с последната ѝ актуална версия от 2018 г. Те добавят и изключение от принципа на признаване за пасиви и условни задължения, които попадат в обхвата на МСС 37 Провизии, условни пасиви и условни активи и КРМСФО 21 Задължения за данъци и такси, както и се прави изрично уточнение, че условните активи не се признават към датата на придобиването. Промените се прилагат перспективно.

МСС 37 Провизии, условни пасиви и условни активи дата на влизане в сила: 1 януари 2022 г.

Промените специално изясняват, че разходите за изпълнението на задълженията по обременяващ договор са разходите, които са пряко свързани с него, включващи: а) пряк разход на труд и пряк разход на материали; и б) допълнителни разходи, които са пряко свързани с изпълнението на договора по пътя на разпределението - например разпределение на разходи за амортизация на имоти, машини и съоръжения, използвани за изпълнение на този договор. Не се включват административни и други общи разходи, освен ако те не се изрично фактурируеми към контрагента по договор. Промените нанасят и дребна корекция в уточненията за признаването на разходите за обезценка на активи, преди да се създаде отделна провизия за обременяващ договор, като подчертават, че това са активи, използвани в изпълнение на договора, а не активи предназначени за договора, каквото е изискването до влизане в сила на промяната.

МСФО 17 Застрахователни договори в сила за годишни периоди от 01.01.2021 г., удължен до 01.01.2023 г. – не е приет от ЕК.

Този стандарт е изцяло нов счетоводен стандарт за всички видове застрахователни договори, вкл. за някои гаранции и финансови инструменти, като обхваща правила за признаване и оценяване, за представяне и оповестяване. Стандартът ще замени действащия до този момент стандарт за застрахователните договори – МСФО 4. Той установява нов цялостен модел за отчитането на застрахователните договори, покриващ всички релевантни счетоводни аспекти.

МСФО 10 (променен) – Консолидирани финансови отчети и МСС 28 (променен) – Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия – относно продажби или апорт на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия с отложена ефективна дата на влизане в сила, подлежаща на определяне от СМСС

Тези промени са насочени към решаването на счетоводното третиране на продажбите или апортите на активи между инвеститор и негови асоциирани или съвместни предприятия.

Годишни подобрения на МСФО стандартите 2018–2020 г. - дата на влизане в сила: 1 януари 2022 г. – не са приети от ЕК

Следните подобрения бяха финализирани през май 2020 г.:

- МСФО 1 Приемане на международни стандарти за финансово отчитане за първи път - позволява на предприятия, които са измерили своите активи и пасиви по балансови стойности, записани в счетоводните регистри на техните дружества-майки, също да измерват всички разлики от преизчисления, като използват сумите, отчетени от дружеството-майка. Това изменение ще се прилага и за асоциирани и съвместни предприятия, които са предприели същото освобождаване по МСФО 1.
- МСФО 9 Финансови инструменти - пояснява кои такси трябва да бъдат включени в теста за 10% за отписване на финансов пасив (за определяне дали при изменение на даден финансов пасив условията на новия или изменения финансов пасив се различават значително от тези на първоначално признатия).
- МСФО 16 Лизинг - изменение на илюстративен пример 13, за да се премахне илюстрацията на плащания от лизингодателя, свързани с подобрения на лизинговите права, за да се премахне всякакво объркване относно третирането на стимулите за лизинг.
- МСС 41 Земеделие - премахване на изискването за предприятията да изключват паричните потоци за данъчно облагане при измерване на справедливата стойност по МСС 41. Това изменение има за цел да се приведе в съответствие с изискването на стандарта за дисконтиране на паричните потоци на база след данъчно облагане.

Промени в **МСФО 4 Застрахователни договори** в сила за годишни периоди от 01.01.2021 г. - приети от ЕК

Промените дават право на предприятия, извършващи предимно застрахователна дейност да отложат датата на влизане в сила на МСФО 9 Финансови инструменти от 1 януари 2021 г. на 1 януари 2023 г., вместо това тези предприятия могат да продължат да прилагат МСС 39 Финансови инструменти: признаване и оценяване. Целта на изменението е да се хармонизира датата на влизане в сила на МСФО 9 с новия МСФО 17 с цел преодоляване на временните счетоводни последици от различните дати на влизане в сила на двата стандарта.

2.2. Действащо предприятие

Консолидираният финансов отчет на Групата за периода, приключващ на 30 септември 2021 г., е изготвен на базата на принципа на действащо предприятие.

Ръководството текущо наблюдава възможните бизнес и финансови рискове, и според оценката на тяхната значимост за развитието на Групата, обмисля и/или предприема съответни действия.

2.3. Промени в счетоводната политика

Възприетата счетоводна политика е последователна с прилаганата през предходната година, с изключение на ефектите от влезлите в сила нови стандарти и изискванията, които се прилагат перспективно, като Групата се е съобразила в пълнота.

2.4. Отчетна валута и признаване на курсови разлики

Съгласно изискванията на българското законодателство счетоводните регистри са изготвени в лева.

Данните във финансовите отчети са в хиляди лева освен ако не е оповестено изрично нещо друго.

Функционалната валута на дружествата от Групата в България и отчетната валута на представяне на Групата е българският лев. Левът е фиксиран по Закона за БНБ към еврото в съотношение BGN 1.95583:EUR 1.

Превалутирането от функционална валута към валута на представяне за чуждестранните дейности и дружества се извършва в съответствие с МСС 21 – Ефекти от промените в обменните курсове (*Приложение № 2.21*).

2.5. Сравнителна информация

Групата представя сравнителна информация в този консолидиран финансов отчет за една предходна година или края на предходния период. Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущия период.

2.6. Консолидиран финансов отчет

Дружество-майка

Това е дружеството, включително предприятие - неюридическо (неперсонифицирано дружество) лице, като например съдружие, което контролира едно или повече други дружества, в които е инвестирало. Притежаването на контрол означава, че инвеститорът е изложен на, или има права върху променливата възвръщаемост от неговото участие в дружеството, в което е инвестирано, както и има възможност да окаже въздействие върху размера на тази възвръщаемост посредством своите правомощия върху предприятието, в което е инвестирано.

Дружество-майка е Трейс Груп Холд АД, България (*Приложение № 1*).

Дъщерно дружество

Дъщерно дружество е такова дружество, или друга форма на предприятие, което се контролира директно или индиректно от дружеството – майка.

Дъщерните дружества се консолидират от датата, на която ефективният контрол е придобит от Групата, и спират да се консолидират от датата, на която се приема, че контролът е прекратен и е прехвърлен извън Групата. За тяхната консолидация се прилага методът на пълната консолидация.

Дъщерните дружества са посочени в *Приложение № 1*.

Съвместно дружество

Съвместно дружество е такова дружество или друга форма на предприятие, създадено по силата на договорно споразумение между дружеството – майка като инвеститор и една или повече други страни (дружества), които се заемат с обща стопанска дейност и върху която контролиращите съдружници (вкл. и дружеството – майка има такъв статут) упражняват съвместен контрол. Съвместен контрол е налице, когато вземането на стратегическите финансови и оперативни решения, свързани със съвместното дружество, е договорно установено да се приемат със задължително единодушно съгласие (консенсус) между контролиращите съдружници. Последните имат права върху нетните активи на съвместното дружество.

Съвместното дружество се включва в консолидирания финансов отчет на Групата, като се прилага методът на собствения капитал - от датата, на която ефективният съвместен контрол е придобит от контролиращия съдружник (конкретно - дружеството-майка), и спира да се консолидира чрез този метод от датата, когато съвместното дружество се трансформира в дъщерно, или от датата, на която се приема, че съвместният контрол е прехвърлен от контролиращия съдружник на трети лица.

Съвместните дружества са посочени в *Приложение №1*.

Асоциирано дружество

Асоциираните дружества са предприятия, в които Групата упражнява значително влияние, правото на участие при вземането на решения, свързани с финансовата и оперативната политика на предприятието, в което е инвестирано, но не е контрол или съвместен контрол върху тази политика. Обикновено значителното влияние е съпроводено с притежаване, пряко или непряко между 20% и 50% от акциите с право на глас. Инвестициите в асоциирани предприятия се отчитат чрез метода на собствения капитал и първоначално се признават по цена на придобиване.

В консолидирания отчет за финансовото състояние, балансовата стойност се увеличава или намалява, за да се признае делът на инвеститора в печалбите или в загубите на асоциираното предприятие, след датата на придобиването му. Делът на Групата в печалбата или загубата на асоциираното предприятие се признава в печалбата или загубата в консолидирания отчет за доходите. Доходите, получени от дивиденди намаляват балансовата стойност на инвестицията. Балансовата стойност на инвестицията се коригира също и вследствие на промени в пропорционалния дял на Групата в асоциираното предприятие, възникващи от промени в друг всеобхватен доход. Делът на Групата в тези промени се признава в друг всеобхватен доход.

Нереализираните печалби от сделки между Групата и асоциираните ѝ дружества се елиминират до размера на участието на Групата в асоциираното дружество. Нереализираните загуби също се елиминират освен ако стопанската операция не дава основание за обезценката на прехвърлените активи. Където е необходимо, счетоводната политика на асоциираните предприятия е променена в съответствие с възприетата от Групата политика.

Асоциираните дружества са посочени в *Приложение №1*.

Неконтролиращо участие

Това са дяловете на акционери (съдружници) – трети лица, извън тези на акционерите на дружеството-майка. Те се посочват самостоятелно в консолидирания отчет за финансово състояние, консолидирания отчет за доходите и консолидирания отчет за промените в собствения капитал.

2.7. Принципи на консолидацията

Консолидираният финансов отчет включва финансовите отчети на дружеството-майка, дъщерните дружества, съвместните дружества и асоциираните дружества, изготвени към края на периода, която дата е датата на финансовата година на Групата.

Финансовите отчети на дъщерните, съвместните и асоциираните дружества за целите на консолидацията са изготвени за същия отчетен период, както този на дружеството-майка и при прилагане на единна счетоводна политика.

2.7.1. Консолидация на дъщерни дружества

В консолидирания финансов отчет отчетите на включените дъщерни дружества са консолидирани на база на метода “пълна консолидация”, ред по ред, като е прилагана унифицирана за съществените обекти счетоводна политика. Инвестициите на дружеството-майка са елиминирани срещу дела в собствения капитал на дъщерните дружества към датата на придобиване. Вътрешногруповите операции и разчети са напълно елиминирани, вкл. нерезализираната вътрешногрупова печалба или загуба. Отчетен е и ефектът на отсрочените данъци при тези елиминиращи консолидационни записвания.

Дяловете на съдружници - трети лица в дъщерните дружества, извън тези на акционерите на дружеството-майка, са посочени самостоятелно в консолидирания отчет за финансовото състояние, консолидирания отчет за всеобхватния доход и отчета за промените в собствения капитал като “неконтролиращо участие”. Неконтролиращото участие съдържа: а) сумата на дела на акционерите (съдружниците) - трети лица към датата на консолидацията за първи път в справедливата (намерената стойност) на всички разграничими придобити активи, поети пасиви и условните (изкристализирали) задължения на всяко от съответните дъщерни дружества, определена (на база дела) чрез пропорционалния метод, и б) изменението на сумата на дела на тези лица в собствения капитал на всяко от съответните дъщерни дружества от първата им консолидация до края на текущия отчетен период.

2.7.2. Придобиване на дъщерни дружества

При придобиване на дъщерно дружество (предприятие) от Групата при бизнес-комбинации се използва методът на придобиване (покупко-продажба). Прехвърленото възнаграждение включва справедливата стойност към датата на размяната на предоставените активи, възникналите или поети задължения и на издадените инструменти на собствен капитал от придобиващото дружество, в замяна на получаването на контрола над придобиваното дружество. Тя включва и справедливата стойност на всеки актив или пасив, който се явява резултат от споразумение за възнаграждение под условие. Преките разходи, свързани с придобиването, се признават като текущи за периода, в който те са извършени, с изключение на разходите за емисия на дългови или инструменти на собствения капитал, които се признават като компонент на собствения капитал.

Всички придобити разграничими активи, поети пасиви и условните (изкристализирали) задължения в бизнес-комбинацията, се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност към датата на

размяната. Всяко превишение на сбора от прехвърленото възнаграждение (оценено по справедлива стойност), сумата на неконтролиращото участие в придобивано предприятие и, при придобиване на етапи, справедливата стойност на по-рано притежаваното капиталово участие в придобиваното предприятие, над придобитите разграничими активи (в т.ч. признатите при бизнес комбинацията нематериални активи), пасиви и условни (изкристализирали) задължения, се третира и признава като репутация. Ако делът на придобиващото дружество в справедливата стойност на нетните придобити разграничими активи надвишава цената на придобиване на бизнес-комбинацията, това превишение се признава незабавно в консолидирания отчет за доходите на Групата към печалби/(загуби) от придобиване на/(освобождаване от) дъщерни дружества. Всяко неконтролиращо участие при бизнес комбинация се оценява на база метода “пропорционален дял в нетните активи” на придобиваното дружество.

2.7.3. Продажба на дъщерни дружества

При продажба или друга форма на загуба на контрол върху дъщерно дружество:

- Отписват се активите и пасивите (вкл. ако има принадлежаща репутация) на дъщерното дружество по балансова стойност към датата на загубата на контрол;
- Отписва се неконтролиращото участие в това дъщерно дружество по балансова стойност в консолидирания отчет за финансовото състояние към датата на загубата на контрола, вкл. всички компоненти на друг всеобхватен доход, свързани с тях;
- Признава се полученото възнаграждение по справедлива стойност от сделката, събитието или операцията, довела до загубата на контрол;
- Рекласифицират се към “печалби или загуби за годината” или се трансферират директно към натрупани печалби всички компоненти на собствения капитал, представляващи нереализирани доходи или загуби – съгласно изискванията на съответните МСФО, под чиито правила попадат тези компоненти на собствения капитал;
- Признава се всяка резултатна разлика като “печалба или загуба от освобождаване (продажба) на дъщерно дружество” в консолидирания отчет за всеобхватния доход, принадлежаща на дружеството-майка.
- Останалите за държане дялове, формиращи инвестиции в асоциирани, съвместни дружества или другите дългосрочни капиталови инвестиции, се оценяват първоначално по справедлива стойност към датата на продажбата и впоследствие се оценяват по реда на приетата от Групата счетоводна политика.

2.7.4. Сделки с неконтролиращо участие

Операциите с неконтролиращо участие се третират от Групата като сделки с лица, притежаващи инструменти на общия собствен капитал на Групата. Ефектите от продажби на дялове на дружеството-майка, без загуба на контрол, към притежатели на неконтролиращи участия не се третират като компоненти на текущата печалба или загуба на Групата, а като движения директно в компонентите на собствения ѝ капитал, обикновено към компонента-резерв „неразпределена печалба”. И обратно, при покупки от дружеството-майка без придобиване на контрол на допълнителни дялове от участието на притежатели на неконтролиращи участия, всяка разлика между платената сума и съответния придобит дял от балансовата стойност на нетните активи на дъщерното дружество се признава също директно в консолидирания отчет за собствения капитал, обикновено към компонента-резерв „неразпределена печалба”. Когато Групата престане да притежава контрол, съвместен контрол и значително влияние, всяка оставаща малцинствена инвестиция като дял в капитала на съответното дружество се преоценява

по справедлива стойност, като разликата до балансовата стойност се признава в текущата печалба или загуба, като съответно всички суми преди признати в други компоненти на всеобхватния доход се отчитат така както при операция на директно освобождаване на всички свързани с първоначалната инвестиция (в дъщерното, съвместното или асоциираното дружество) компоненти.

2.7.5. Консолидация на асоциирани и съвместни дружества

За включването на асоциираните и съвместни дружества в консолидирания финансов отчет е приложен методът на собствения капитал, според който инвестицията на дружеството-майка в него първоначално се отчита по цена на придобиване (себестойност), а впоследствие се преизчислява, за да отрази промените на дела на инвеститора (конкретно – дружеството-майка) в нетните активи на асоциираните и съвместни дружества след придобиването. Инвестицията на Групата в асоциираните и съвместни дружества включва и репутациите, идентифицирани при придобиването им, нетно от всяка призната обезценка.

Печалбата или загубата след придобиването за Групата (чрез дружеството-майка) от асоциираните и съвместните дружества, за съответния отчетен период, представлява нейния дял в нетните им финансови резултати (след данъци) от тяхната стопанска дейност за този период, който дял се признава и представя на отделен ред в консолидирания отчет за всеобхватния доход. Аналогично, дялът на Групата в измененията след придобиването на другите компоненти на всеобхватния доход на асоциираните и съвместни дружества (предприятия), също се признава и представя като движение в другите компоненти на всеобхватния доход в консолидирания отчет за всеобхватния доход, съответно консолидираните резерви на Групата в отчета за измененията в собствения капитал. Групата признава своя дял в загуби на асоциирани и съвместни дружества до размера на нейната инвестиция, в т.ч. и предоставените им вътрешни заеми, освен ако тя не е поела определени задължения или плащания от името на асоциираното или съвместното дружество.

Вътрешните разчети между Групата и асоциираните и съвместните дружества не се елиминират. Нереализираната печалба или загуба от сделки между тях се елиминира до процента на груповото участие в асоциираните и съвместни дружества, като включително се проверява за обезценка в случаите на загуба. Отчита се и ефектът на отсрочените данъци при тези консолидационни процедури.

Притежаваните от Групата инвестиции в асоциирани и съвместни дружества, в т.ч. включената репутация, подлежат на преглед за обезценка към датата на всеки отчет. При установяване на условия за обезценка и като се определи нейният размер, същата се отразява в консолидирания отчет за доходите.

Инвестициите в асоциирани и съвместни дружества се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва значителното или съвместното влияние върху стопанските изгоди от инвестициите. Доходът от продажбата им се представя към статия “Финансови приходи от операции с финансови инструменти” на консолидирания отчет за доходите (в печалбата или загубата за годината).

2.8. Текущи и нетекущи активи и пасиви

2.8.1. Текущи и нетекущи активи

Групата класифицира актив като текущ, когато отговаря на някой от следните критерии:

- очаква да реализира актива или възнамерява да го продаде или употреби в своя нормален оперативен цикъл;
- държи актива предимно с цел търгуване;
- очаква да реализира актива в рамките на дванадесет месеца след края на отчетния период; или
- активът е пари или парични еквиваленти (съгласно дефиницията на МСФО 7), освен ако за актива няма ограничение да бъде разменен или използван за уреждане на пасив в продължение най-малко на дванадесет месеца след края на отчетния период.

Актив се класифицира като нетекущ, когато не отговаря на критериите за класифициране като текущ.

2.8.2. Текущи и нетекущи пасиви

Пасив се класифицира като текущ, когато отговаря на някой от следните критерии:

- очаква да уреди пасива в своя нормален оперативен цикъл;
- държи пасива предимно с цел търгуване;
- пасивът следва да бъде уреден в рамките на дванадесет месеца след края на отчетния период; или
- дружество няма безусловно право да отсрочва уреждането на пасива за период най-малко дванадесет месеца след края на отчетния период.

Пасив се класифицира като нетекущ ако не отговаря на критериите за класифициране като текущ.

Пасив се класифицира като текущ, когато той следва да се уреди в рамките на дванадесет месеца от края на отчетния период, дори ако, първоначалният срок е бил за период по-дълъг от дванадесет месеца и след края на отчетния период и преди финансовите отчети да са одобрени за публикуване, е сключено споразумение за рефинансиране или за нов погасителен план на дългосрочна база.

2.9. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръжения на Групата включват активи, които отговарят на критериите на МСС 16 за признаване и имат цена на придобиване равна или по-висока от 700.00 лв. Активи, които имат цена на придобиване по-ниска от посочената се отчитат като текущи разходи за периода на придобиване в съответствие с одобрената счетоводна политика. Всеки имот, машина и съоръжение се оценява при придобиването му по цена на придобиване определена в съответствие с изискванията на МСС 16 (*Приложение № 1.1*).

Групата е приела политика да отчита всяка позиция на Имотите, машините и съоръженията в съответствие с МСС 16 по цена на придобиване намалена с натрупаната амортизация и натрупана загуба от обезценка.

Първоначално имотите, машините, съоръженията и оборудването се оценяват по себестойност, която включва покупната цена, включително митата и невъзстановимите данъци върху покупката, както и всички преки разходи за привеждане на актива в работно състояние за предвидената му употреба.

Последващи разходи свързани с отделен имот, машина и съоръжение се отчитат в увеличение на балансовата стойност на актива, ако е спазен принципа на признаване определен в МСС 16 и когато е вероятно предприятието да има икономическа изгода над първоначално оценената стандартна ефективност на съществуващия актив.

Разходите за текущото обслужване на имоти, машини и съоръжения се отчитат в печалба или загуба в момента на извършването им.

Имотите, машините и съоръженията се амортизират по линейния метод за периода на очаквания полезен живот, като амортизируемата им стойност се разпределя системно през него. Начислената амортизация се признава за разход, а с нея се намалява балансовата стойност на активите. Средният полезен живот в години за основните групи дълготрайни материални активи, е както следва:

Група	Години
Сгради	50
Съоръжения	25
Машини, производствено оборудване и апаратура	от 10 до 20
Транспортни средства без автомобили	15
Автомобили	от 7 до 10
Всички останали амортизируеми активи	7

Начисляването на разходи за амортизация започва от момента, в който имотите, машините и съоръженията са налични, на мястото и в състоянието, необходими за експлоатацията им по начина предвиден от ръководството.

Амортизацията на активите се преустановява на по-ранната от двете дати:

- датата, на която са класифицирани като държани за продажба съгласно МСФО 5; и
- датата на отписване на активите.

Амортизацията не се преустановява в периоди на престои или изваждане от активна употреба.

Остатъчната стойност и полезният живот на активите се преразглеждат при приключването на всяка финансова година и ако очакванията се различават от предишните приблизителни оценки, промените се отчитат перспективно, като промяна в счетоводните приблизителни оценки, в съответствие с МСС 8 Счетоводни политики, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки.

Балансовата стойност на даден имот, машина и съоръжение се отписва при продажба на актива или когато не се очакват никакви други икономически изгоди от използването на актива или при освобождаване от актива.

Когато в хода на обичайната си дейност Групата рутинно продава имоти, машини и съоръжения, които е държало за отдаване под наем, прехвърля тези активи в материалните запаси по тяхната балансова стойност, когато престанат да бъдат отдавани под наем и станат държани за продажба. В тези случаи и за активи, държани за продажба в обичайния ход на дейността, МСФО 5 не се прилага. Постъпленията от продажбата на такива активи се признават като приходи, в съответствие с МСФО 15 – Приходи от договори с клиенти, в момента, в който клиентът получава контрол върху тях, съответно дадено задължение за изпълнение бъде удовлетворено.

Печалбата или загубата, възникваща от отписването на имот, машина и съоръжение се включват в печалбата или загубата, когато активът се отпише, освен ако МСФО 16 не изисква друго при продажба и обратен лизинг. Печалбите или загубите, възникващи при отписване на имот, машина или съоръжение се определят като разлика между нетните постъпления от продажбата, ако има такива и балансовата стойност на актива. Резултатът се представя нетно в статия Други доходи в Отчета за доходите.

В състава на Имотите, машините и съоръжения се представят капитализираните разходи за придобиване на такива активи, както и предоставените аванси в тази връзка.

2.10. Инвестиционни имоти

Като инвестиционни имоти съгласно МСС 40 се отчитат земи и /или сгради, и/или части от сгради, които се държат по-скоро с цел получаване на приходи от наем или за увеличаване стойността на капитала или за двете (*Приложение №1.2*). Имот, който се изгражда или разработва за бъдещо използване като инвестиционен имот също се отчита като такъв.

Инвестиционен имот се признава като актив само, когато е вероятно приписваните му бъдещи икономически изгоди да се получат и цената му на придобиване може да се оцени достоверно.

Прехвърляния от или към инвестиционен имот се правят, само когато има промяна в използването, доказана чрез:

- започване на ползване от страна на собственика - за прехвърляне от инвестиционен имот в ползван от собственика имот;
- започване на разработване с цел продажба - за прехвърляне от инвестиционен имот в материални запаси;
- край на ползването от собственика - за прехвърляне от ползван от собственика имот в инвестиционен имот; или
- започване на оперативен лизинг към друга страна - за прехвърляне от материален запас в инвестиционен имот;

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по цена на придобиване, която включва и разходите по сделката за придобиване съгласно МСС 40.

След първоначалното признаване инвестиционните имоти се отчитат по модела на цената на придобиване – по цена на придобиване, намалена с всички натрупани амортизации и загуби от обезценка, в съответствие с всички изискванията на МСС 16 относно този модел.

Инвестиционните имоти се амортизират по линейния метод за периода на очаквания полезен живот, като амортизируемата им стойност се разпределя системно през него. Начислената амортизация се признава за разход, а с нея се намалява балансовата им стойност. Средният полезен живот в години за инвестиционните имоти, е:

Група	Години
Сгради	50

Инвестиционните имоти се отписват, при освобождаване /продажба или при встъпване във финансов лизинг/ или когато трайно се извадят от употреба и от тяхното освобождаване не се очаква никаква бъдеща икономическа изгода. Постъпленията от продажбата на такива активи се признават като приходи, в съответствие с МСФО 15 – Приходи от договори с клиенти, в момента, в който клиентът получава контрол върху тях, съответно дадено задължение за изпълнение бъде удовлетворено.

Печалбите и загубите от изваждане от употреба или освобождаване от инвестиционен имот, се определят като разлика между нетните постъпления от освобождаването и балансовата сума на актива и се признават в печалбата или загубата за периода и се представят нетно в статия Други доходи в Отчета за доходите, освен ако МСФО 16 не изисква друго, при продажба с обратен лизинг.

2.11. Нематериални активи

Групата отчита разграничимите непарични активи без физическа субстанция като нематериални активи, когато отговарят на определението на нематериален актив и критериите за признаване, формулирани в МСС 38.

Нематериален актив се признава, ако е вероятно, че се ще получат очакваните бъдещи икономически ползи, които са свързани с актив и стойността на актива може да бъде определена надеждно.

Първоначално нематериалните активи се отчитат по цена на придобиване (*Приложение № 1.3*).

Цената на придобиване на отделно придобит нематериален актив се определя съгласно МСС 38 и включва покупната цена, вносните мита и невъзстановимите данъци върху покупката, търговските отстъпки и рибати се приспадат, както и всякакви свързани разходи за подготовката на актива за неговото очаквано използване.

Цената на придобиване на вътрешно създаден нематериален актив съгласно МСС 38 е неговата себестойност включваща сумата на разходите, направени от датата, на която нематериалният актив е отговорил за първи път на критериите за признаване.

Нематериалните активи се отчитат след придобиването по цена на придобиване намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка.

Групата оценява дали полезният живот на нематериален актив е ограничен или неограничен и ако е ограничен, продължителността на, или броя на производствените или сходни единици, съставляващи този полезен живот.

Нематериален актив се разглежда, като имащ неограничен полезен живот когато, на базата на анализ на съответните фактори, не съществува предвидимо ограничение за периода, през който се очаква активът да генерира нетни парични потоци за предприятието, като нематериалните активи с неограничен полезен живот не се амортизират, а тези с ограничен полезен живот се амортизират.

Нематериалните активи, които подлежат на амортизация, се амортизират по линейния метод за периода на очаквания полезен живот, като амортизируемата им стойност се разпределя системно през него. Начислената амортизация се признава за разход, а с нея се намалява балансовата им стойност. Средният полезен живот в години за основните групи дълготрайни материални активи, е както следва:

Група	Години
Софтуер, програмни продукти	5
Всички останали амортизируеми активи	7
Активи с ограничен срок на ползване	по договор

Амортизацията започва, когато активът е на разположение за ползване, т.е. когато той е на мястото и в състоянието, необходимо за способността му да работи по начин, очакван от ръководството.

Амортизацията се прекратява на по-ранната от:

- датата, на която активът е класифициран като държан за продажба (или включен в групата за освобождаване, която е държана за продажба) в съответствие с МСФО 5; и
- датата, на която активът е отписан.

Нематериалните активи се отписват, при освобождаване /продажба или когато трайно се извадят от употреба и от тяхното освобождаване не се очаква никаква бъдеща икономическа изгода. Постъпленията от продажбата на такива активи се признават като приходи, в съответствие с МСФО 15 – Приходи от договори с клиенти, в момента, в който клиентът получава контрол върху тях, съответно

дадено задължение за изпълнение бъде удовлетворено. МСФО 16 се прилага при освобождаване чрез встъпване във финансов лизинг или при продажба с обратен лизинг.

Печалбите и загубите от изваждане от употреба или освобождаване от нематериален актив, се определят като разлика между нетните постъпления от освобождаването и балансовата сума на актива и се признават в печалбата или загубата за периода и се представят нетно в статия Други доходи в Отчета за доходите, освен ако МСФО 16 не изисква друго, при продажба с обратен лизинг.

2.12. Обезценка на дълготрайни активи

Съгласно изискванията на МСС 36, към края на отчетния период се прави преценка дали съществуват индикации, че стойността на даден дълготраен актив от състава на Имотите, машините и съоръженията, Инвестиционните имоти, Нематериалните активи и Инвестициите в дъщерни, асоциирани, и смесени предприятия е обезценена. В случай на такива индикации се изчислява възстановимата стойност на актива и се определя загубата от обезценка.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност надхвърля възстановимата. Възстановимата стойност е по-високата от нетната продажна стойност и стойността в употреба.

За целите на определяне на обезценката, активите на Групата са групирани на най-малката разграничима група активи, за които могат да бъдат разграничени парични потоци – единица генерираща парични потоци.

2.13. Репутация

Репутацията представлява надвишението на цената на придобиване (предоставеното възнаграждение) над справедливата стойност на дела на групата в нетните разграничими активи на придобитото дружество към датата на придобиването (бизнес комбинацията). В консолидирания финансов отчет тя първоначално се оценява по цена на придобиване (себестойност), а последващо - по цена на придобиване минус натрупаните загуби от обезценки. Репутацията не се амортизира.

Репутацията, възникнала при придобиване на дъщерно предприятие се представя в консолидирания отчет за финансовото състояние на отделен ред, а тази възникнала при придобиване на съвместни и асоциирани дружества (предприятия) е инкорпорирана в общата стойност на инвестицията и се посочва към групата на “инвестициите в съвместни предприятия” или съответно в “инвестициите в асоциирани предприятия”.

Репутацията по придобиването на съвместни и асоциирани дружества (предприятия) се тества като част от общото салдо (стойност) на инвестицията. Самостоятелно признатата репутация по придобиването на дъщерни дружества (предприятия) се тества задължително за обезценка поне веднъж годишно. Загубите от обезценки на репутацията не се възстановяват впоследствие. Печалбите или загубите от продажба (освобождаване) на дадено дъщерно дружество (предприятие) от Групата включват и балансовата стойност на репутацията, приспадащата се за продаденото (освободеното) дружество (предприятие).

На всяка призната репутация се определя принадлежност към даден обект, генериращ парични постъпления още при реализирането на дадена бизнес комбинация, и този обект се прилага при извършването на тестовете за обезценка. При определянето на обектите, генериращи парични потоци се вземат предвид обектите, от които са се очаквали бъдещи стопански изгоди при придобиването при бизнес комбинацията и по повод, на които е възникнала самата репутация.

Загубите от обезценка на репутация се представят в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към позицията “обезценка на активи”.

2.14. Материални запаси

Материални запаси са активи:

- държани за продажба в обичайния ход на стопанската дейност /стоки, продукция/;
- намиращи се в процес на производство за такава продажба /незавършено производство/;
- материални запаси, които се изразходват в производствения процес или при предоставяне на услуги /материали, суровини/.

Себестойността на материалните запаси представлява сумата от всички разходи по закупуването, преработката, както и други разходи, направени във връзка с доставянето им до настоящото им състояние и местоположение (*Приложение № 1.8*).

Разходите по закупуване на материалните запаси включват покупната цена, вносните мита и други невъзстановими данъци, транспортните разходи и др., които директно могат да се отнесат към придобиването на стоките, материалите и услугите. Търговските отстъпки работи и други подобни компоненти се приспадат при определяне на покупната стойност.

Дотолкова, доколкото при предоставянето на услуги се ползват материални запаси, то те се включват в себестойността на услугите. Себестойността се състои главно от разходите за труд и другите разходи за персонала, зает в предоставянето на услугата, включително служителите, изпълняващи надзорна дейност, и съответната част от общите разходи за тях. Трудът и други разходи, свързани с продажбите и общия административен персонал, не се включват, а се признават за разходи в периода, в който са възникнали.

Материалните запаси се представят по по-ниската от цена на придобиване и нетната реализируема стойност. Нетната реализируема стойност представлява предполагаемата продажна цена в нормалния ход на стопанската дейност, намалена с приблизително оценените разходи по завършване на производствения цикъл и тези, които са необходими за осъществяване на продажбата.

Загуба от обезценка се признава винаги в случай, че балансовата стойност на даден материален запас превишава неговата възстановима стойност. Загубите от обезценка се признават в Отчета за доходите. Разходът при потребление/отписване се определя по метода „среднопретеглена” стойност.

Някои материални запаси могат да бъдат отнесени по сметките на други активи, като например материални запаси, които се използват като компонент на създадените от самото предприятие собствени имоти, съоръжения и оборудване. Материалните запаси, отнесени към друг актив, се признават за разход в продължение полезния живот на актива.

Включването на условно постоянните общопроизводствени разходи в производствената себестойност на произвежданата готова продукция, полуфабрикати и незавършеното производство се извършва на базата на нормален капацитет.

2.15. Активи, държани за продажба

Като активи държани за продажба съгласно МСФО 5 се класифицират нетекущи активи, чиято балансова стойност ще бъде възстановена по-скоро чрез сделка за продажба отколкото чрез продължаваща употреба.

Активите държани за продажба се оценяват по по-ниската от балансовата им стойност и справедливата им стойност намалена с разходите за продажбата.

Загуба от обезценка се признава при всяко първоначално или последващо намаление на стойността на активи държани за продажба.

Печалба от последващо увеличение на справедливи стойности, намалени с разходите за продажба на активи държани за продажба се признава до размера на обезценката на съответния актив начислена преди това, съгласно МСС 36 и МСФО 5.

2.16. Финансови инструменти

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда финансов актив за Групата и финансов пасив, или инструмент на собствения капитал за друго предприятие, или обратно.

Финансов актив е всеки актив, който е представлява: парични средства, капиталов инструмент на друго предприятие, договорно право да се получат или разменят при потенциално благоприятни условия парични средства или финансови инструменти с друго предприятие, както и договор, който ще бъде уреден с инструменти на собствения капитал на Групата и е недериватив, при който то може или ще получи променлив брой от своите капиталови инструменти, или дериватив, който може или ще бъде уреден, чрез размяна на фиксирана сума парични средства или друг финансов активи, срещу фиксиран брой собствени капиталови инструменти.

Финансов пасив е всеки пасив, които представлява: договорно право да се предоставят или разменят при потенциално неблагоприятни условия парични средства или финансови инструменти с друго предприятие, както и договор, който ще бъде уреден с инструменти на собствения капитал на издателя и е недериватив, при който Групата може или ще получи променлив брой от капиталовите инструменти на предприятието, или дериватив, който може или ще бъде уреден, по начин, различен от размяна на фиксирана сума парични средства или друг финансов активи, срещу фиксиран брой капиталови инструменти на предприятието.

2.16.1. Финансови активи

2.16.1.1. Признаване и класификация на финансовите активи

Групата признава финансов актив в своите финансови отчети, когато стане страна по договорните условия на финансовия инструмент.

Групата класифицира финансовите активи, съобразно последващото им оценяване в категории: „финансови активи, оценявани по амортизирана стойност“, „финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход“, или „финансови активи, оценявани по справедлива стойност пред печалба или загуба“, както това е уместно, съгласно договорните условия по инструментите и установените бизнес модели в Групата, в съответствие с МСФО 9. Класификацията е в зависимост от същността и предназначението на финансовите активи към датата на тяхното придобиване.

При обичайните покупки и продажби, финансовите инструменти се признават и отписват на база „дата на сделката“. Групата прилага метода последователно по отношение на всички сделки с финансови активи по всяка категория, като за целта са определени две допълнителни категории: „финансови активи, определени като оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата“, отделно от тези, за които задължително се прилага този подход, както и „инвестиции в

капиталови инструменти, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, отчетени чрез право на избор“, отделно от тези, които задължително се оценяват по този модел.

2.16.1.2. Първоначално оценяване

Първоначално всички финансови активи, с изключение на търговските вземания, се оценяват по тяхната справедлива стойност, плюс преките разходи по транзакцията, в случай, че не се отчитат по справедлива стойност в печалбата и загубата, когато се признават първоначално нето от разходите по сделката. Търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране и за които Групата прилага практически целесъобразната мярка по МСФО 15 в това отношение, се оценяват първоначално по съответната цената на сделката, в съответствие с МСФО 15. За всички други финансови активи, придобити при пазарни условия, Групата също приема за най-добро доказателство относно справедливата им стойност, при първоначално признаване, съответната цена на сделката. При разлика между двете стойности, инструментите с котираны цени или релевантни наблюдаеми данни се отчитат по справедлива стойност, като разликата до цената на сделката се признава в печалба или загуба, а във всички останали по справедлива стойност, коригирана, за да се разсрочи разликата, която се признава до степента на промяна в даден фактор, който биха взели предвид участниците в пазара.

2.16.1.3. Последващо оценяване и представяне

За целите на последващото оценяване и представяне финансовите активи се класифицират в една от следните три категории: „финансови активи, оценявани по амортизирана стойност“, „финансови активи, оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход“, или „финансови активи, оценявани по справедлива стойност пред печалба или загуба“.

i. Финансови активи по амортизирана стойност

Групата оценява финансовите си активи по амортизирана стойност, когато те се държат в рамките на бизнес модел, чиято основната цел е да се събират договорните парични потоци, които включват плащания единствено на главница и лихва.

Тези финансови активи включват: парични средства и парични еквиваленти, търговски вземания, вземания по предоставени заеми, вземания, придобити, чрез цесии, търговски вземания и други вземания, при които Групата е станала страна по договор или споразумение и които следва да бъдат уредени в нетно парични средства.

Последващото оценяване се извършва, по метода на „ефективния лихвен процент“, чрез който приходите от лихви се изчисляват, като ефективният лихвен процент се прилага към брутната балансова стойност на инструментите. За закупени или създадени активи, с първоначална кредитна обезценка и такива с призната впоследствие кредитна обезценка, се прилага, съответно, коригирания за кредитни загуби ефективен лихвен процент и ефективния лихвен процент, но по амортизираната стойност на актива.

За просрочените търговски и други вземания до 3 месеца лихви не се начисляват. Финансовите активи в тази категория се подлагат на преглед за обезценка към датата на всеки финансов отчет на Групата, като промените се отразяват в печалбата или загубата.

ii. Финансови активи отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход

Групата оценява финансовите си активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, когато те се държат в рамките на бизнес модел, чиято цел е както събиране на договорните парични потоци, състоящи се единствено от плащания на главници и лихви, така и продажба на тези финансови активи.

Групата прилага изключенията в МСФО 9 по отношение на капиталови инструменти, които не са държани за търгуване, но които иначе биха били оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата, като за конкретни инвестиции в такива инструменти прави неотменим избор, при признаването им, да бъдат отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход. Такива финансови активи се представят в пояснителните приложения към финансовия отчет отделно от другите инструменти, които задължително се оценяват по този модел.

Финансовите активи в тази категория включват: капиталови инструменти, представляващи малцинствени дялове, които не са държани за търгуване и за които Групата е направила неотменим избор при тяхното признаване да се отчитат последващо по справедлива стойност, през друг всеобхватен доход.

Последващото оценяване на тази категория инструменти се извършва по справедлива стойност, като промените се признават в друг всеобхватен доход. Справедливите стойности се определят въз основа на котираны цени на активен пазар, а когато няма такъв на база техники за оценяване, обикновено анализ на дисконтираните парични потоци. При липса на котираны цени относно капиталови инструменти, класифицирани за отчитане по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, за определяне на справедливата им стойност се ползва цената на придобиване, когато това е уместно съгласно МСФО 9, обикновено – липсва актуална информация и/или са налице широк обхват възможни оценки, при определени обстоятелства.

Финансовите активи в тази категория, държани с цел, както събиране на договорните парични потоци, включващи единствено плащания на главници и лихви, така и продажба им, подлежат на преглед за обезценка към всеки финансов отчет на Групата. Разликите се признават в печалба или загуба, като корективът за обезценка се представя в друг всеобхватен доход, без да се намалява стойността на активите в Отчета за финансовото състояние.

iii. Финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата

Групата оценява всички останали финансови активи, различни от тези, които са определени като оценявани по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, по справедлива стойност през печалбата и загубата.

В случай, че по този начин се елиминирала или намалява значително несъответствието в оценяването или признаването на даден финансов актив, което би произтекло от признаване на резултати и промени въз основа на различни бази, Групата може да приложи изключенията, съгласно МСФО 9 и при първоначално признаване да неотменимо да определи финансов актив, като оценяван по справедлива стойност през печалбата и загуба, вкл. договори за доставка на нефинансова позиция. Такива финансови активи се представят в пояснителните приложения към финансовия отчет отделно от другите инструменти, за които задължително се прилага този подход на оценяване.

Финансовите активи в тази категория включват: капиталови и дългови инструменти на предприятия емитенти, търгувани на активен пазар.

Финансовите активи в тази категория се представят по справедлива стойност в Отчета за финансовото състояние, като промените се промените се признават в печалба или загуба.

iv. Състав на финансовите активи

Финансовите активи на Групата включват:

- парични средства и предоставени заеми, вземания по цесии, търговски и други вземания, определени като „финансови активи, отчитани по амортизирана стойност“; и
- капиталови инструменти, определени като „финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход“.

2.16.1.4. Обезценка на финансови инструменти

Групата изчислява и признава загуби за очаквани кредитни загуби и кредитни обезценки за финансови активи, оценявани по амортизирана стойност, дългови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, активи по договори с клиенти и договори за финансова гаранция.

Групата признава като печалба или загуба от обезценка размера на очакваните кредитни загуби (ОКЗ) или обратното им проявление. ОКЗ са настоящата стойност на паричния недостиг за очаквания срок на инструмента, което е разликата между паричните потоци, дължими на предприятието по договор и паричните потоци, които предприятието очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент, негова приблизителна стойност или с текущия лихвен процент, както е уместно, съответно, спрямо условията и вида на инструмента. Очакваните парични потоци включват и паричните потоци, които предприятието очаква да получи от обезпечението или в резултат на други кредитни подобрения, неразделна част от договора.

Обезценката и загубите по финансовите инструменти се разглеждат на три етапа – на първите два като очаквани кредитни загуби за загуби, които могат да възникнат в резултат на неизпълнение, а на третия като кредитна обезценка (загуба), вече въз основа на доказателства за това, в резултат на потенциално или фактическо неизпълнение по инструментите.

Очакваните кредитни загуби за експозиции, за които не е налице значително повишение на кредитния риск спрямо първоначалното признаване, се признават за кредитни загуби, които е възможно да възникнат в резултат на събития по неизпълнение през следващите 12 месеца. За кредитни експозиции, за които е налице значително повишение на кредитния риск от първоначалното признаване, очакваните кредитни загуби се признават по отношение на загуби, които е възможно да възникнат през целия срок на инструмента.

Към датата на всеки финансов отчет Групата определя дали кредитният риск по финансовите инструмент се променил значително спрямо първоначалното признаване, като използва цялата разумна и аргументирана информация, която е достъпна без извършване на излишни разходи или усилия. При тази оценка, Групата преразглежда създадения вътрешен кредитен рейтинг на длъжника, движението и/или реструктуриранията по този или други инструменти на длъжника, както и обективни външни фактори, които, по преценка на Групата, могат да имат отражение върху вземанията на индивидуално или колективно ниво. В допълнение се преценява дали съществува значително увеличение на кредитния риск, когато плащанията по договора са в просрочие над 30 дни.

Групата приема даден финансов инструмент за такъв в неизпълнение, когато договорните плащания са в просрочие над 90 дни. В определени случаи, обаче, даден финансов актив може да се разглежда

като такъв в неизпълнение, когато вътрешна или външна информация предоставя индикация, че е малко вероятно Групата да получи пълния размер на неиздължените суми по договора, преди да се вземат под внимание каквито и да било кредитни подобрения, държани от него. Финансови активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора.

По отношение на търговските вземания, активите по договори, произтичащи от сделки в обхвата на МСФО 15, които не съдържат съществен компонент на финансиране и за които се прилага практически целесъобразната мярка по МСФО 15 в това отношение, Групата прилага опростен подход, в съответствие с МСФО 9, като признава провизия за загуба въз основа на ОКЗ за целия срок на инструмента към всяка отчетна дата. За целта е приложена практически целесъобразна мярка по МСФО 9 и е създадена матрица на провизиите, чрез която се изчисляват очакваните кредитни загуби по търговски вземания и активи по договори с клиенти. Вземанията се категоризират по просрочие и се групират по вид и клиентски сегменти с различни модели на кредитни загуби.

За изходни данни относно търговските вземания активите по договори с клиенти, Групата използва натрупания си опит в областта на кредитните загуби по такива инструменти, за да оцени очакваните кредитни загуби. Ползваните исторически данни са за периоди от 3 до 5 години назад, групирани по вида и съответните модели на клиентски сегменти, и коригирани с прогнозни фактори за икономическата среда.

Търговските вземания и активите по договори с клиенти не са лихвоносни и обичайно се уреждат, съответно: между 60 и 180 дни и между 180 и 360 дни. Групата счита дадено търговско вземане или актив по договор с клиент за такива в неизпълнение, когато са в просрочие, съответно: над 360 дни и над 540 дни. В определени случаи, обаче, дадено вземане или актив по договор може да се разглеждат като такива в неизпълнение, когато вътрешна или външна информация предоставя индикация, че е малко вероятно Групата да получи пълния размер на договорните суми. В допълнение Групата взема предвид цялата разумна и аргументирана информация, която е достъпна без извършване на излишни разходи или усилия, с което да се елиминира възможността за недостоверно представяне на кредитния риск на индивидуално и колективно ниво.

По отношение на паричните средства в банкови депозити и разплащателни сметки Групата определя ОКЗ за база на публикуваните официални външни кредитни рейтинги на финансовите институции, аналогично и в съответствие с общия модел за обезценка на финансови активи, спрямо промените в кредитния риск по инструментите.

Печалбите (обратно проявление) и загубите от обезценки, включващи провизиите за очаквани кредитни загуби и кредитни обезценки се признават в печалбата или загубата, като корективът за обезценка на дългови инструменти, отчитани по ССАВА, се представя в друг всеобхватен доход и не намалява балансовата стойност на инструмента.

2.16.1.5. Отписване, печалби и загуби

Финансовите активи се отписват, когато правата за получаване на парични потоци са изтекли или когато са били прехвърлени, като Групата е прехвърлило в значителна степен всички ползи и рискове, свързани със собствеността, за което се прави оценка.

Когато Групата запази правата за получаване на паричните потоци от финансовия актив, но поеме задължение за плащане на паричните потоци без съществено закъснение към крайни получатели, финансовият актив се отписва, при условие, че Групата няма задължение да плати на крайните получатели, без да са събрани еквивалентните суми и не може да се разпорежда с първоначалния актив, освен като обезпечение в тяхна полза по това задължение.

Когато Групата нито прехвърля, нито запази по същество всички рискове и ползи от собствеността върху финансов актив, преценява дали е запазен контролът върху него. В случай, че контролът не е запазен, активът се отписва и се признават всякакви права и задължения, които са създадени или запазени при прехвърлянето, ако контролът е запазен, финансовият актив се признава до степента на продължаващото участие.

Резултатът от отписването на финансов актив, представляващ разликата между полученото възнаграждение и балансовата му стойност към датата на отписване, се признава нетно в печалбата или загубата в статия Финансови приходи/разходи в Отчета за доходите.

При отписване на финансови активи, оценявани по справедлива стойност, през друг всеобхватен доход, за които задължително се прилага този модел, кумулативните печалби или загуби по тях, признати преди това в друг всеобхватен доход, се рекласифицират в печалбата или загубата. При отписване на активи, които са определени като оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, кумулативни печалби и загуби по тях се прехвърлят в неразпределената печалба, в рамките на собствения капитал.

Групата признава дивидент от по финансовите активи в печалбата или загубата в своите финансови отчети, когато бъде установено правото му да получи дивидента, има вероятност да получи изгоди, свързани с дивидента, а размерът му може да бъде надеждно оценен.

2.16.2. Финансови пасиви

2.16.2.1. Признаване и класификация

Групата признава финансов пасив в своите финансови отчети, когато стане страна по договорните условия на финансовия инструмент.

Групата класифицира финансовите пасиви, съобразно последващото им оценяване в следните категории: „финансови пасиви, оценявани впоследствие по амортизирана стойност“, „договори за финансова гаранция“, „финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност през печалба или загубата“, „пасиви, в резултат на отписване на финансов актив, което не отговаря на условията или при подхода на продължаващо участие“ и „ангажименти за отпускане кредит с лихвен процент под пазарния“.

2.16.2.2. Първоначално оценяване

Първоначално всички финансови пасиви се оценяват по тяхната справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, в случай, че не се отчитат по справедлива стойност в печалбата и загубата, когато се признават първоначално по нея. За всички финансови пасиви, придобити при пазарни условия, Групата приема за най-добро доказателство относно справедливата им стойност, при първоначално признаване, съответната цена на сделката. При разлика между двете стойности, инструментите с котирани цени или релевантни наблюдаеми данни се отчитат по справедлива стойност, като разликата до цената на сделката се признава в печалба или загуба, а във всички останали по справедлива стойност, коригирана, за да се разсрочи разликата, която се признава до степента на промяна в даден фактор, който биха взели предвид участниците в пазара.

2.16.2.3. Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване и представяне финансовите пасиви се класифицират в една от следните пет категории: „финансови пасиви, оценявани впоследствие по амортизирана стойност“, „договори за финансова гаранция“, „финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност през печалба или загубата“, „пасиви, в резултат на отписване на финансов актив, което не отговаря на условията или при подхода на продължаващо участие“ и „ангажменти за отпускане кредит с лихвен процент под пазарния“.

i. Финансови пасиви по амортизирана стойност

Групата оценява финансовите пасиви по амортизирана стойност, когато те не попадат задължително в обхвата на някоя от другите категории, в съответствие с МСФО 9, както и когато Групата не прилага изключението, с което неотменимо да определи финансов пасив при първоначално признаване като оценяван по справедлива стойност през печалбата и загубата, при определените за това условия, съгласно МСФО 9.

Категория „финансови пасиви, отчитани по амортизируема стойност“ включва получени заеми, търговски задължения и други задължения, при които Групата е станала страна по договор или споразумение и които следва да бъдат уредени в нетно парични средства.

Последващото оценяване се извършва, по метода на „ефективния лихвен процент“. Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквито и да било отбиви или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват неразделна част от ефективния лихвен процент.

ii. Договори за финансова гаранция

Групата оценява финансовите пасиви като договори за финансова гаранция, когато те отговарят на условията за това, а именно: когато Групата е поело задължение да извършва плащания по даден финансов инструмент единствено в случай на неизпълнение от страна на длъжника в съответствие с условията по гарантирания инструмент.

Категория „договори за финансова гаранция“ включва: подписани гаранционни споразумения с банки по кредити, отпуснати на свързани лица, авалирани записи на заповед.

Последващо, договорите за финансова гаранция се оценяват по по-високата от стойността на коректива за загуби, определена аналогично на финансов актив, отчитан по амортизирана стойност, в съответствие с раздел Обезценка на финансови инструменти или първоначално признатата стойност намалена, когато е уместно, с кумулативната стойност на приходите, признати в съответствие с МСФО 15.

iii. Финансови пасиви, оценявани по справедлива стойност, през печалбата или загубата

Финансовите пасиви по справедлива стойност в печалбата или загубата включват финансови пасиви, държани за търговия, и финансови пасиви, определени при първоначалното признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата. Финансовите пасиви се класифицират като държани за търговия, ако са придобити с цел повторна покупка в близко бъдеще. Финансови пасиви, определени при първоначално признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или

загубата, се определят като такива към датата на първоначално признаване, само ако са изпълнени критериите на МСФО 9.

iv. Пасиви, в резултат на отписване на финансов актив, което не отговаря на условията или при подхода на продължаващо участие

Групата отчита финансови пасиви в тази категория, когато дадено прехвърляне на финансов актив не води до отписване, или когато нито прехвърля, нито запазва по същество всички рискове и изгоди от собствеността и е приложен подходът за продължаващо участие.

Групата оценява финансовите пасиви в тази категория по стойността на полученото възнаграждение, когато финансовият актив не е отписан и по амортизираната, или справедлива стойност на правата и задълженията, спрямо това как се оценява финансовият актив с продължаващо участие, когато този подход е приложен.

v. Ангажименти за отпускане на кредити с лихвен процент под пазарния

Групата оценява финансовите пасиви като ангажименти за отпускане кредит с лихвен процент под пазарния, когато те отговарят на условията за това – то да е поело ангажимент за такъв инструмент.

Последващо, ангажименти за отпускане кредит с лихвен процент под пазарния се оценяват по по-високата от стойността на коректива за загуби, определена аналогично на финансов актив, отчитан по амортизирана стойност, в съответствие с раздел Обезценка на финансови инструменти или първоначално признатата стойност намалена, когато е уместно, с кумулативната стойност на приходите, признати в съответствие с МСФО 15.

vi. Състав на финансовите пасиви

Финансовите пасиви на Групата включват:

- получени заеми, търговски и други задължения отчитани по амортизирана стойност; и
- договори за финансова гаранция, издадени за свързани лица в полза на търговски банки.

2.16.2.4. Отписване, печалби и загуби

Финансов пасив се отписва, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитодател при съвършено различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов.

Разликата между балансовата стойност на финансов пасив, който е бил уреден или прехвърлен на друго лице, и платеното възнаграждение, включително всякакви прехвърлени непарични активи или поети пасиви, се признава в печалбата или загубата.

2.17. Парични средства

Паричните средства включват парични средства в брой и безсрочни депозити, съответно в лева и във валута.

Паричните еквиваленти са краткосрочни, високоликвидни инвестиции, които са лесно обръщаеми в конкретни парични суми и съдържат незначителен риск от промяна в стойността им.

Групата е приела политика да отчита в състава на паричните си средства краткосрочни депозити – до 3 месеца. В състава на паричните средства в отчета за финансовото състояние се представят и начислените и неполучени лихви по същите депозити.

Групата изчислява и признава загуби за очаквани кредитни загуби и кредитни обезценки по банкови депозити и разплащателни сметки, в съответствие с приетите политика и модели за обезценка на финансови инструменти.

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- плащанията, свързани с лизингови договори (лихви и главници), свързани с признати в отчета за финансовото състояние активи „право на ползване“ и задължения по лизингови договори се посочват към финансова дейност, а плащанията, свързани с краткосрочни лизингови договори и договори за лизинг на активи на ниска стойност се посочват като плащания за оперативна дейност.
- постъпленията и плащанията от и по овърдрафти са показани нетно от Групата
- лихвите по получени кредити се включват като плащания за финансова дейност

В допълнение се представя равнение между салдата на в Отчета за финансово състояние и Отчета за паричния поток в пояснителните сведения към Финансовия отчет (*Приложение №1.12*).

2.18. Капитал и резерви

Собственият капитал на Групата се състои от основен капитал, премии от емисии, резерви от преизчисления на чуждестранни дейности, общи и други резерви и финансов резултат.

2.18.1. Основен капитал

Основния капитал на Групата включва:

- Регистриран капитал – представен по номинална стойност съгласно съдебно решение за регистрация на Трейс Груп Холд АД, разпределен в 24 200 000 акции с номинал 1 лева всяка; и
- Изкупени собствени акции – представени по цена на придобиване.

Ако Групата придобие повторно свои инструменти на собствения капитал, тези инструменти (изкупени собствени акции) се приспадат от собствения капитал. Не се признава нито печалба, нито загуба от покупката, продажбата, емитирането или обезсилването на инструменти на собствения капитал на Трейс Груп Холд АД. Платеното или полученото възнаграждение се признава директно в собствения капитал.

При издаването или придобиването на свои инструменти на собствения капитал Групата прави различни разходи. Тези разходи обичайно включват регистрация и други законови такси, изплатени суми на правни, счетоводни и други професионални консултанти и други подобни. При капиталова сделка разходите по сделката се отчитат счетоводно като намаление на собствения капитал (нетно от всички свързани преференции за данък върху доходите) до степента, в която са допълнителни разходи, пряко свързани с капиталова сделка, които в противен случай биха били избегнати. Разходите по капиталова сделка, която е изоставена, се признават като разход.

2.18.2. Премии от емисии

Премиите от емисии са формирани при първичното публично предлагане на акции на Групата през 2007 г., като разлика между емисионната и номиналната стойност, намалени с разходите по обратно изкупените акции в последващи периоди.

2.18.3. Преизчисления на чуждестранни дейности

Групата има учредени и регистрирани клонове и дружества в Сърбия, Чехия, Македония, Оман, Германия, Катар и Украйна, чиито финансово състояние и резултати от дейността се представят във финансовия отчет, чрез преизчисление от функционална валута към валута на представяне. За функционална валута е определена местната за тях валута, доколкото тя съвпада с основната им икономическа среда, в която функционират и генерират паричните потоци от дейността си със значителна степен на автономност.

Формираните разлики са в резултат на преизчисляването на приходите и разходите по средните обменни курсове за периода, а на активите и пасивите по заключителния курс за периода, както и от преизчисляването на началните нетни активи по курс, който е различен от предишния заключителен курс.

2.18.4. Общи и други резерви

Общите резерви са образувани от разпределение на печалба съгласно изискванията на Търговския закон на Република България и учредителния акт на Трейс Груп Холд АД, а другите резерви са формирани по решение на Общото събрание на акционерите.

2.18.5. Финансов резултат

Финансовият резултат включва натрупани печалби и загуби от предходни години, за чиято сметка се отразяват корекции на грешки, промени в счетоводна политика или при преминаване към нов счетоводен стандарт, когато това е изрично разрешено, както и печалба или загуба за периода.

2.19. Доход на акция

Основният доход на акция се изчислява като се раздели нетната печалба или загуба за периода, на средно-претегления брой на държаните обикновени акции за периода.

Средно-претегленият брой акции представлява броят на държаните обикновени акции в началото на периода, коригиран с броя на обратно изкупените обикновени акции и на новоиздадените такива през периода, умножен по средно-времевия фактор. Този фактор изразява броя на дните, през които конкретните акции са били държани, спрямо общия брой на дните през периода.

Доходи на акции с намалена стойност не се изчисляват, тъй като няма издадени потенциални акции с намалена стойност.

2.20. Доходи на персонала

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в Групата се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на действащото осигурително законодателство, извършващи своята дейност в България, Закона за труда и действащия Колективен договор за дружествата в Сърбия, както и въз основа на разпоредбите на приложимите нормативни изисквания, по отношение на трудовите и осигурителни отношения, в съответните страни, в които Групата има назначен персонал.

Основно задължение на работодателя е да извършва задължително осигуряване на наетия персонал за пенсионното, здравно и срещу безработица осигуряване.

Размерите на осигурителните вноски се утвърждават със закон. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съотношение, което се променя ежегодно и е определено с осигурителния кодекс.

Освен задължителното държавно обществено осигуряване съществуват законово създадени възможности за допълнително доброволно пенсионно и здравно осигуряване в доброволен фонд.

Към групата няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Осигурителните и пенсионни схеми /планове/, прилагани от Групата в качеството му на работодател, се основават на българското законодателство, както и на местното законодателство в съответните страни, в които то има назначен персонал, и са предварително твърдо определени. По своята същност тези осигуровки представляват „планове с дефинирани вноски“. При тези планове работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фондове, както и в универсални и професионални пенсионни фондове.

Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване. Към Групата няма създаден и функциониращ частен осигурителен фонд.

2.20.1. Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки, изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени условията за получаване, се признават като разход в отчета за доходите в съответния период, и като текущо задължение в размер на недисконтираната им сума. Дължимите от Групата вноски по социалното и здравно осигуряване се признават също като текущ разход и задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на начисление на съответните доходи, с които те са свързани.

Към датата на всеки консолидиран финансов отчет дружествата от Групата правят оценка и признаване на сумата на разходите по натрупващите се компенсиреми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползаното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

i. Бонусни схеми

Сумите дължими към персонала, вкл. членовете на ключовия управленски персонал, се определят съгласно политиката за възнагражденията в Групата. Този тип разходи за възнаграждение се признават в отчета за доходите (в печалбата или загубата) в статията „разходи за заплати и осигуровки на

персонала” и в отчета за финансовото състояние като „задължения към персонала” и са обикновено краткосрочни.

2.20.2. Дългосрочни доходи

ii. Планове с дефинирани вноски

Съгласно Кодекса на труда работодателят на дружествата в България е задължен да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни месечни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. Съгласно Закона за труда в Сърбия работодателят на сръбското дружество е задължен да изплати на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение при пенсиониране в размер най-малко на две средни работни заплати, изчислени към момента на изплащането.

По своите характеристики тези схеми представляват „планове с дефинирани доходи“.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на финансовия отчет, по която те се представят в консолидирания отчет за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им се представя в консолидирания отчет за доходите като: а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникнат, и представят в текущата печалба или загуба по статия „разходи за заплати и осигуровки на персонала”, а б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски печалби и загуби, се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „актюерски печалби и загуби”. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен консолидиран финансов отчет дружествата от Групата назначават сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните им задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране.

Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котирувани в съответната държава, където функционира и самото дружество.

iii. Плащания на базата на акции

Плащанията на базата на акции на наети лица и други лица, които предоставят сходни услуги, се оценяват по справедливата стойност на капиталовите инструменти към датата на предоставяне.

iv. Доходи при напускане

Съгласно местните разпоредби на трудовите и осигурителни законодателства на дружествата от Групата, работодателят има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор преди пенсиониране определени видове обезщетения.

Групата признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база анонсиран план вкл.за

преструктуриране, за да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане.

2.21. Ефекти от промени в обменните курсове

2.21.1. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се вписват първоначално във функционалната валута, като към сумата на чуждестранната валута се прилага централния курс на Българска Народна Банка (БНБ) за съответната валута, към датата на сделката.

Курсовите разлики, възникващи при уреждане на парични позиции или при преизчисляване на паричните позиции на Групата по курсове, различни от тези, при които са били преизчислени при първоначалното признаване през периода или в предходни финансови отчети, се признават като печалба или загуба за периода, в който са възникнали, с някои изключения съгласно МСС 21 на курсовите разлики, възникващи по дадена парична позиция, която по същността си представлява част от нетна инвестиция на отчитаща се стопанска единица в чуждестранна дейност .

Когато парична позиция възниква в резултат на сделка с чуждестранна валута и има промяна в обменния курс между датата на сделката и датата на уреждането, се появява курсова разлика. Когато сделката бъде уредена в рамките на същия отчетен период, през който е възникнала, цялата курсова разлика се признава през дадения период. Но когато сделката бъде уредена през следващ отчетен период, курсовата разлика, призната през всеки от междинните периоди до датата на уреждането, се определя от промяната на обменните курсове през всеки период.

Когато печалба или загуба от непарична позиция е отразена директно в собствения капитал, всеки обменен компонент от тази печалба или загуба се признава в друг всеобхватен доход. Когато печалба или загуба от непарична позиция е отразена в печалбата или загубата, всеки обменен компонент от тази печалба или загуба се признава като печалба или загуба.

Когато определени МСФО изискват някои печалби или загуби от активи да се отразяват директно в собствения капитал и когато такъв актив се оценява в чуждестранна валута, МСС 21 изисква преоценената стойност да бъде преизчислена, използвайки курса към датата на определяне на стойността, в резултат на което се получава курсова разлика, която също се признава в друг всеобхватен доход.

Групата прави преоценка на парични позиции в чуждестранна валута към края на периода и текущо през отчетния период.

Функционалната валута на дружествата в Сърбия - сръбски динар, в Украйна - украинска гривна, в Чехия – чешка крона, в Македония – македонски денар, в Молдова – молдовска лея.

2.21.2. Преизчисляване на чуждестранни дейности

При преизчисляване на чуждестранни дейности се идентифицира функционалната валута на чуждестранна дейност, като за такава се приема валутата на основната икономическа среда, в която функционират и генерират паричните потоци от дейността си със значителна степен на автономност.

За целите на всеки консолидиран финансов отчет се извършва преизчисление на валутата на финансовите отчети на дъщерните дружества в чужбина: от функционалната валута на съответното чуждестранно дъщерно дружество във валутата на представяне (BGN), приета в консолидиранния финансов отчет, като:

- а) всички активи и пасиви се преизчисляват в груповата валута по заключителен курс на местната валута спрямо нея към края на периода или към датата на освобождаване на дружеството;
- б) всички приходни и разходни позиции се преизчисляват в груповата валута по среден курс на местната валута спрямо нея за периода на отчета;
- в) всички получени курсови разлики в резултат на преизчисленията се признават и представят като отделен компонент на собствения капитал в консолидирания отчет за финансовото състояние – „резерв от преизчисление във валутата на представяне на чуждестранни дейности”, и
- г) курсовите разлики, получени в резултат на валутното преизчисление на нетната инвестиция в задграничните (чуждестранните) дружества, заедно със заемите и други валутни инструменти, приети за хедж на тези инвестиции, се представят директно в собствения капитал.

При освобождаване (продажба) от чуждестранна дейност (дружество) кумулативната сума на курсовите разлики, които са били отчетени директно като отделен компонент в капитала, се признават като част от печалбата или загубата в консолидирания отчет за всеобхватния доход, получена при освобождаването (продажбата).

Репутацията и корекциите до справедливи стойности, възникнали при придобиване на задгранично (чуждестранно) дружество, се третират аналогично като активите и пасивите на това дружество и се преизчисляват във валутата на представяне по заключителен курс.

Възникналите разлики в резултат на преизчисляването се признават като компонент на друг всеобхватен доход в Отчета за всеобхватния доход и в статия Резерви от преизчисляване.

2.22. Приходи, други доходи, финансови приходи

Групата разглежда и представя получените възнаграждения от клиенти и други сделки в три направления, като приходи възникнали в хода на обичайната дейност (приходи по договори с клиенти), като други доходи, възникнали от дейности, извън основната, нето от свързаните разходи, и като финансови приходи, възникнали във връзка с финансови инструменти и инвестиции, нето от разходите по сделките, когато това се изисква от приложимата счетоводна база.

Групата отчита договор с клиент само, ако: той е одобрен от страните, правата на страните по отношение на стоките и услугите, които се прехвърлят, както условията за плащане, са идентифицирани, договорът е с търговска същност и има вероятност Групата да получи възнаграждението, на което то очаква да има право.

2.22.1. Приходи по договори с клиенти

Групата отчита възнагражденията, като приходи от договори с клиенти, само ако контрагентът по договора е клиент – т.е. страна, която е сключила договор с Групата, за да получи стоки или услуги, които са предмет на обичайната му дейност, в замяна на възнаграждение.

Обичайната дейност на Групата е свързана със: строителство, ремонт, реконструкция и поддръжка на инфраструктурни и други обекти с всякакво предназначение; продажби на продукция и стоки, включващи: строителни материали, машини и оборудване, горива и масла; както услуги, включващи: управление на обекти, комисионни, транспорт, механизация, проектиране, геодезия, лабораторни анализи и други, свързани със строителството.

Групата е принципал в договореностите си за приходи, тъй като обикновено контролира стоките или услугите преди да ги прехвърли към клиента, включително и особено за договорите за строителство определя цените, изложено е на кредитен риск и носи крайната отговорност.

2.22.1.1. Идентифициране на договор

v. Строителни договори

Строителните услуги по изграждане, ремонт, поддръжка и реконструкция на инфраструктурни и други обекти се изпълняват по активи, които не са собственост на Групата, то няма контрол върху тях и те не могат да бъдат използвани алтернативно от него. Стоките и услугите по такива договори се продават заедно, като обичайно съставляват едно обещание към клиента, съответно едно задължение за изпълнение, които не се изпълняват еднократно и продължават през повече от един отчетен период. При някои от договорите за ремонт и поддръжка споразуменията са рамкови, като стоките и услугите се прехвърлят в серия и са част от едно или повече задължения за изпълнение, които се удовлетворяват с течение на времето.

vi. Продажби на продукция, стоки и услуги

Продажбите на продукция, стоки и услуги, се извършват отделно, като едни от тях не заменят, променят или адаптират други от тях. Групата прехвърля контрола и клиентите могат да се възползват от получените стоки и услуги, като ги използват, потребяват или продават. При някои рамкови договори за доставки – консултации, услуги с механизация, управление на обекти и транспорт, стоките и услугите се прехвърлят в серия и контролът се прехвърля с течение на времето, като клиентите едновременно получават и потребяват ползите от дейността на Групата.

2.22.1.2. Идентифициране на задължения за изпълнение

i. Строителни договори

В договорите за строителство са посочени стоките и услугите, обещани на клиента, като на тази база Групата идентифицира и оценява задължението за изпълнение по договора. В изпълнение на тези договори и в резултат на дейността се създава и/или подобряват активи, които се контролират от клиентите, в хода на работата по тях. В тази връзка, по тези договори с клиенти, Групата идентифицира задължения за изпълнение, удовлетворявани с течение на времето, съответно признава приходите, на които счита, че има право, по вече удовлетворените задължения с течение на времето.

ii. Продажби на продукция, стоки и услуги

При продажбите, при които продукцията, стоките и услугите се получават от клиентите и се използват, потребяват или продават от тях, се идентифицират отделни задължения за изпълнение, които са разграничими от други. Те се изпълняват към определен момент във времето, за което се признават приходи, в размер, в който Групата приема, че има право. При продажби на стоки и услуги по рамкови споразумения контролът върху тях се прехвърля с течение на времето, като те са част от едно или повече задължения за изпълнение, удовлетворявано с течение на времето. Задълженията за удовлетворявани с течение на времето се отчитат аналогично на строителните договори.

2.22.1.3. Цена на сделката – определяне и разпределяне***i. Строителни договори***

Цената на сделката е сумата на възнаграждението, на което Групата очаква да има право, в замяна на прехвърлените стоки и услуги, които обичайно са част от едно задължение за изпълнение. Възнагражденията по строителните договори са фиксирани, като могат да претърпят промени в резултат на промени в цената и/или обхвата на договора.

Промяната в договора се отчита като отделен договор, когато обхватът и цената му се разширяват с нови стоки и услуги, които могат да се ползват отделно от клиента. Обичайно обхватът на договора може да се разшири със стоки и услуги, които не са отделни и са част от едно и/или същото задължение за изпълнение, като кумулативният ефект върху цената на сделката и измерването на напредъка се признава текущо към датата на изменението.

ii. Продажби на продукция, стоки и услуги

Цената на сделката, при продажби на продукция, стоки и услуги, е сумата на възнаграждението, на което Групата очаква да има право, в замяна на тях. Стоките и услугите се продават отделно и/или в серия, съответно могат да формират отделно задължение за изпълнение или част от такова. Договорите могат да претърпят промени по отношение на цената и/или обхвата, съответно по отношение на задължението за изпълнение. Възнагражденията при продажби на продукция, стоки и услуги са договорени и обичайно не съдържат елементи на променливо възнаграждение.

Промените в договорите, които засягат цената и обхвата им, се разглеждат като нов договор, като са добавени нови стоки и услуги, от които клиентите могат да се възползват пряко, а когато се заменят стоки и услуги старият се приема за прекратен. Промени в цените, които не засягат обхвата на договорите, се разпределят към задължения за изпълнение, които не са удовлетворени, изцяло или частично. При промени в обхвата и/или цените на договори за доставки на стоки и услуги, които не са отделни и са част от едно изцяло или частично неудовлетворено задължение за изпълнение, кумулативният ефект върху цената на сделката и измерването на напредъка се признава текущо към датата на изменението.

2.22.1.4. Признание на приходи***i. Строителни договори***

Групата признава приходи по строителните договори на базата на задължението за изпълнение, удовлетворявано в течение на времето, само ако е в състояние да направи обособена оценка на степента на напредъка към пълното удовлетворяване на задължението за изпълнение. Степента на напредъка към завършване се преразглежда към края на всеки отчетен период.

За измерване на напредъка за всяко задължение за изпълнение, удовлетворено с течение на времето се прилага единен метод, последователно за сходни задължения за изпълнение и обстоятелства. Обичайно за определяне на напредъка по договорите за изграждане и реконструкция, се ползват методите, отчитащи продукцията, въз основа на преки оценки на прехвърлените стоки и услуги, чрез проучвания на извършените дейности към съответните отчетни дати и/или достигнатите етапи, както и когато е уместно, в съответствие с приложимата отчетна рамка. Групата счита, че методите, отчитащи продукцията са уместни, при измерването на напредъка, по тези договори, доколкото по тях е налична проектна и достоверна актуална информация за стойността и количествата на прехвърлените стоки и услуги към клиентите. При рамковите споразумения за ремонт и поддръжка се

използват методите, отчитащи продукцията, чрез преки оценки на извършените дейности и/или доставените единици към съответните отчетни дати, както и когато е уместно, спрямо конкретния вид договор и приложимата отчетна рамка. Групата приема, че те осигуряват надеждна информация, доколкото се удовлетворяват задължения по задания, включващи конкретни параметри, които подлежат на идентификация и надеждно измерване.

Групата признава приходи по задължение за изпълнение, удовлетворявано с течение на времето, само до степента на направените разходи, когато не е в състояние да измери разумно напредъка към пълното му удовлетворяване, но очаква да възстанови направените разходи за това, както и когато извършените разходи са непропорционални на напредъка, с оглед достоверното представяне на резултатите от дейността.

Когато Групата има право на възнаграждение от клиент в размер, който съответства директно на стойността на извършената дейност за него към съответната дата, признава приходи в размера, за който има право да издаде фактура.

ii. Продажби на продукция, стоки и услуги

Приходите по продажбите на продукция, стоки и услуги се признават в съответствие с удовлетворяването на задълженията или в определен момент във времето или с течение на времето. При задължения удовлетворявани с течение на времето, приходите се признават, само ако може да направи обоснова оценка на степента на напредъка към пълното удовлетворяване на задължението за изпълнение. Степента на напредъка към завършване се преразглежда към края на всеки отчетен период.

За измерване на напредъка при продукцията и стоките се ползват методите отчитащи продукцията, а при услугите и методите отчитащи ресурсите, като това, съответно, са: преки оценки на прехвърлените продукция, стоки и услуги, въз основа на произведени и доставени единици, или вложено време; и бюджети на разходите, със съответните корекции за разходи, които не допринасят за напредъка по договора или са непропорционални на него. Групата счита, че ползаните методи са уместни, доколкото, съответно, то контролира продукцията и стоките преди да ги прехвърли на клиентите, което осигурява надеждна информация и не изисква допълнителни ресурси, а по отношение на услугите постига такива, като същевременно елиминира ограниченията за отразяване на кумулативни ефекти, които следва да се признаят, както и когато това е необходимо.

Групата признава приходи по задължение за изпълнение, удовлетворявано с течение на времето, само до степента на направените разходи, когато не е в състояние да измери разумно напредъка към пълното му удовлетворяване, но очаква да възстанови направените разходи за това, както и когато извършените разходи са непропорционални на напредъка, с оглед достоверното представяне на резултатите от дейността.

Когато Групата има право на възнаграждение от клиент в размер, който съответства директно на стойността на извършената дейност за него към съответната дата, признава приходи в размера, за който има право да издаде фактура.

2.22.1.5. Разходи по договорите

Групата признава дълготрайни активи за допълнителни разходи за постигане на договор с клиент, само ако съществува възможност да ги възстанови впоследствие. Такива разходи могат да бъдат комисионни, бонуси или други сходни услуги, които не биха били понесени, ако договърът не е

склучен. Такива активи се отчитат в състава на дълготрайните активи, като се представят отделно в пояснителните сведения към финансовия отчет. Групата прилага практически целесъобразната мярка, предвидена в МСФО 15, и не признава актив от разходи за постигане на договор с клиент, ако очаквания срок за амортизация на актива, който в противен случай следва да се признае, е една година или по-кратък.

Групата признава активи от разходите, направени по изпълнението на договор, ако те не попадат в обхвата на друг стандарт и могат да бъдат отнесени пряко към даден договор, подобряват ресурсите, с които ще бъдат удовлетворени задълженията за изпълнение и се очаква да бъдат възстановени.

2.22.1.6. Салда по договорите

Групата признава и представя като вземане по договори с клиенти всяко безусловно право на възнаграждение. Когато клиентите по договори заплащат възнаграждение или Групата има право на такова, преди да бъдат прехвърлени стоките и услугите, сумите се представят като пасиви по договори. Когато Групата изпълнява задължението си и прехвърля стоки и услуги на клиенти, преди те да платят, сумите, извън безусловните вземания, се представят като активи по договори. Активите и пасивите по договор се представят съответно към вземания и/или задължения в отчета за финансовото състояние. Активите и пасивите, произтичащи от един договор се представят нетно в отчета за финансовото състояние.

Безусловните вземания, активите и пасивите по договор се представят заедно в статия Търговски вземания и Търговски задължения в Отчета за финансовото състояние, и поотделно в пояснителните приложения към Финансовия отчет. Активите по договори с клиенти подлежат на преглед за обезценка, в съответствие с раздел Обезценка на финансови инструменти, съгласно МСФО 9.

Обичайният момент на плащанията по договорите с клиенти спрямо удовлетворяването на задълженията за изпълнение по тях, както и зависимостите в това отношение, се разграничават основно по договорите за строителство и договорите за продажби на продукция, стоки и услуги. При строителните договори, Групата удовлетворява задълженията за изпълнение в течение на времето, обичайно повече от един период, като признава приходи към края на всеки един, в съответствие със степента на напредъка по договора, като на този етап обичайно не е необходимо одобрение от страна на клиента. Но предвид това, че обектите и свързаните с тях дейности са предмет на специфични законодателни разпоредби, при завършване на дейностите по договора, са предвидени и се изискват определени формални действия, включително приемане и/или одобрение от клиента и/или трета страна, на база на което част от вземанията по договорите стават безусловни, а впоследствие се заплащат. Доколкото при строителството се подобрява актив, който е контролиран от клиента, то може еднозначно да се определи, че стоките и услугите по договора са му прехвърлени, съответно да се признаят приходите по вече удовлетворените задължения. В резултат на тези обстоятелства, възниква разминаване във времето между момента на признаване на приходите по договорите за строителство, съответно безусловните вземания и активите по договор и момента на получаване на плащания, като обичайният срок за погасяването им варира и е в рамките съответно на 60 - 180 дни и 180 - 360 дни. Продажбите на продукция, стоки и услуги, обикновено не подлежат на специфични регулации, като в повечето контролът върху тях се прехвърля веднага на клиента и/или те се потребяват от него при предоставяне им, с което са удовлетворени задълженията за изпълнение. При някои продажби на стоки и услуги, при които задължението за изпълнение се удовлетворява с течение на времето, е нужно приемането от страна на клиента на етапи или към края на договора. Плащанията по тези доставки варират, но са с рамките на обичайната търговска практика.

Обичайно при договорите за строителство, които са най-значителни за финансовите отчети и Групата като цяло, плащанията са определени като суми и срокове, и според вида и обема на обекта, в отделни случаи, и според възложителя и източника на финансиране, включват авансово плащане в размер 10% – 20%, междинни плащания в размер 60% - 80% и окончателно плащане. Преките или крайните възложители, когато дружеството е подизпълнител, са публични, а основните договорите и условията са разнообразни, като е възможно различни условия да се прилагат за сходни обекти, както и обратно, в резултат на което варират, както размерите, така и сроковете на плащанията. Във връзка с законови изисквания, в масовия случай, по договорите за строителство са определени гаранции за добро изпълнение, които по същество са задържани от страна на възложителите суми от безусловните вземания на Групата, за определен период, обикновено от 12 до 24 месеца. Групата приема, че не е налице е значителен компонент на финансиране за задържаните суми, доколкото те са установени по закон и по смисъла на МСФО 15 предоставят защита на клиента, както и поради факта, че в масовия случай пряка или крайна страна по тези договори са органи на държавната власт, които не е в състояние на финансира, в контекста на съдържанието на сделката, пък и принципно.

По отношение на сумите, които клиентите заплащат преди стоките и услугите да са прехвърлени към тях, Групата коригира обещания размер на заплащането за ефекта от наличието на значителен компонент на финансиране, когато има такъв и когато се очаква периодът между плащането и прехвърлянето да е над една година. Корекцията се признава като разходи за лихви в статия Финансови разходи в Отчета за доходите.

Авансови плащания се предвиждат основно по договорите за строителство. Групата приема, че по тях не е налице съществен компонент на финансиране, доколкото в договорите с клиенти няма такива клаузи, а цената е фиксирана и няма разлика между обещаното възнаграждение и продажната цена в брой. Също така, задълженията за изпълнение се удовлетворяват с течение на времето, а авансовите плащания се уговарят и приспадат, обичайно до една година и представляват 10%-20% от цената на сделката, като не превишават стойността на прехвърлените стоки и услуги за даден период, което прави потенциалният ефект от компонент на финансиране несъществен за договорите. В някои случаи сроковете по договорите, особено строителните, се удължават, по причини независещи от Групата, като по някои са получени плащания, при първоначални очаквания стоките и услугите да се прехвърлят в период до една година. В тези случаи корекциите се извършват перспективно, когато очакванията за новия срок са той да бъде над една година.

За неудовлетворените задължения или за частично удовлетворените задължения към края на периода, част от договор с първоначално очакван срок до една година, Групата оповестява общия размер на сделката, разпределена по тях и очакванията кога следва да се признаят приходите по тях. Това засяга обичайно само строителните договори, доколкото при продажбите на продукция, стоки и услуги възнаграждението, на което има право към определена дата съответства на стойността на прехвърлените стоки и услуги, за които има право да издаде фактура.

2.22.2. Други доходи

В състава на другите доходи се признават нетните положителни резултати, както и брутни доходи, които са реализирани от други дейности, извън обичайната за Групата, и/или са инцидентни. В състава на другите доходи се отчитат приходите от оперативен лизинг, в съответствие със счетоводната политика и МСФО 16 – Лизинг, както и приходите от продажби на материали и дълготрайни активи, нетно от балансовата им стойност, при които приходите се признават, съгласно МСФО 15 в момента, в който клиентът получава контрол върху тях, съответно задължението за изпълнение бъде удовлетворено, а разходите, в съответствие с приложимите счетоводна политика и

релевантни стандарти, в периода, когато е признат приходът. В състава на другите доходи, също така, се представят отписаните и недължими задължения, включващи финансови пасиви и други, които са прекратени или са изтекли, както и разлики и отписвания, свързани с провизии, признати в съответствие с МСС 37, и излишъци на активи и материални запаси, други.

2.22.3. Финансови приходи

В състава на финансовите приходи се представят приходите от лихви по всички финансови инструменти на Групата, признати по метода на ефективния лихвен процент, както и възникналите ефекти по договори с клиенти, по които има съществени компоненти на финансиране. В състава на финансовите приходи се признават лихвите по лизингови договори, нетните положителни резултати от сделки с финансови инструменти и инвестиции, както и положителни курсови разлики от преоценка и операции с валутни позиции, съгласно МСС 21, и други приходи, свързани с финансови инструменти.

2.23. Разходи

Разходите в Групата се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост, но само доколкото последното не води до признаването на отчетни обекти за активи или пасиви, които не отговарят на критериите на МСФО и рамката към тях.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите, за които се отнасят, се изпълняват. Разходите за бъдещи периоди основно представляват предплатени абонаменти, застраховки и други подобни, и се представят в статия Други активи и вземания в Отчета за финансовото състояние.

2.23.1. Разходи за дейността

Групата отчита текущо разходите за дейността по икономически елементи и след това отнася по функционално предназначение с цел формиране размера на разходите по направления и дейности.

Разходи се признават, когато възникне намаление на бъдещите икономически изгоди, свързани с намаление на актив или увеличение на пасив, което може да бъде оценено надеждно.

Признаването на разходите за текущия период се извършва тогава, когато се начисляват съответстващите им приходи.

Когато икономическите изгоди се очаква да възникнат през няколко отчетни периода и връзката на разходите с приходите може да бъде определена само най-общо или косвено, разходите се признават на базата на процедури за систематично и рационално разпределение.

Разход се признава незабавно в Отчета за доходите, когато той не създава бъдеща икономическа изгода или когато и до степенята, до която бъдещата икономическа изгода не отговаря на изискванията или престане да отговаря на изискванията за признаване на актив в баланса.

Разходите се отчитат на принципа на текущо начисляване. Оценяват се по справедливата стойност на платеното или предстоящо за плащане, съответно цената на сделката, както и когато това е разрешено.

2.23.2. Финансови разходи

В състава на финансовите разходи се представят разходите от лихви по всички финансови инструменти на Групата, признати по метода на ефективния лихвен процент, както и възникналите ефекти по договори с клиенти, по които има съществени компоненти на финансиране. В състава на финансовите разходи се признават лихвите по лизингови договори, нетните отрицателни резултати от сделки с финансови инструменти и инвестиции, както и отрицателните курсови разлики от преоценка и операции с валутни позиции, съгласно МСС 21, и други разходи, свързани с финансови инструменти, включително платени банкови такси и комисионни.

2.24. Печалба или загуба за периода

Групата признава всички елементи на приходите и разходите през периода в печалбата или загубата, освен ако даден МСФО не изисква или разрешава друго.

Някои МСФО определят обстоятелства, при които се признават конкретни позиции извън печалбата или загубата през текущия период. Други МСФО изискват или разрешават компонентите на друг всеобхватен доход, които отговарят на дефиницията на Общите положения за приходи и разходи, да бъдат изключени от печалбата или загубата.

2.25. Данъци от печалбата

Данъчният разход (приход) включва текущите данъчни разходи (приходи) и отсрочените данъчни разходи (приходи).

2.25.1. Текущи данъци

Текущ данък е сумата на дължимите (възстановимите) данъци върху дохода във връзка с данъчната печалба (загуба) за периода.

Данъците от печалбата за текущия и предходни данъчни периоди се признават като задължение до размера, до който не са платени. Ако вече платените данъци от печалбата за текущия и предходни периоди надвишават дължимата сума за тези периоди, превишението се признава като актив.

Икономията от данъци, свързана с данъчна загуба, която може да бъде пренесена за покриване през следващи периоди, се признава като актив, с който ще се намалява текущия данък в следващите периоди.

Признаването на текущите данъчни разходи се извършва чрез включването им в групата на разходите за периода, с които се намалява счетоводната печалба или се увеличава счетоводната загуба.

Текущите данъчни пасиви (активи) за текущия и предходни периоди се оценяват по сумата, която се очаква да бъде платена (възстановена) на/от данъчните органи при прилагане на данъчни ставки (и данъчни закони), действащи към датата на баланса.

Текущите данъци върху печалбата на българските дружества от Групата са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка в България за 2021 г. е 10 % (2020 г.: 10%).

Дъщерните, асоциираните, съвместните дружества и клонове в чужбина се облагат съгласно изискванията на съответните данъчни законодателства по държави при следните данъчни ставки:

Държава	Данъчна ставка 2021 г.
Сърбия	15%
Украйна	18%
Чехия	19%
Македония	10%
Молдова	12%
Румъния	16%

2.25.2. *Активи и пасиви по отсрочени данъци*

Активи по отсрочени данъци са сумите на възстановимите данъци върху дохода за бъдещи периоди по отношение на:

- приспадаемите временни разлики;
- преноса на нерезализирани данъчни загуби;
- преноса на неизползвани данъчни кредити.

Временните разлики са разликите между балансовата сума на един актив или пасив и неговата данъчна основа. Временните разлики биват:

- облагаеми временни разлики - временните разлики, в резултат на които ще възникнат суми, с които ще се увеличи облагаемата печалба (загуба) в бъдещи периоди, когато балансовата сума на актива или пасива бъде възстановена или погасена; или
- приспадаеми временни разлики - временните разлики, в резултат на които ще възникнат суми, с които да се намали данъчната печалба (загуба) за бъдещи периоди, когато балансовата сума на актива или пасива бъде възстановена или погасена.

Когато данъчната загуба се използва за възстановяване на текущ данък за предходен период, предприятието я признава като актив в момента на възникване, тъй като съществува вероятност да възникнат ползи и тези ползи могат да бъдат надеждно оценени.

Отсрочените данъчни активи се признават за всички данъчни временни разлики, които подлежат на приспадане до размера, за който е вероятно наличие на облагаема печалба, срещу която могат да бъдат приспаднати. Актив по отсрочени данъци се признава за пренасянните напред неизползвани данъчни загуби и кредити до степента, до която е вероятно да има бъдеща облагаема печалба, срещу която могат да се оползотворят непогасените данъчни загуби и кредити.

Към датата на всеки баланс предприятието преразглежда непризнатите активи по отсрочени данъци. Групата признава непризнатите в предходния период активи по отсрочени данъци до степента, до която се е появила вероятност да бъде реализирана достатъчна бъдеща облагаема печалба, която да позволи оползотворяването на активите по отсрочени данъци.

Пасиви по отсрочени данъци са сумите на дължимите данъци върху дохода за бъдещи периоди във връзка с облагаемите временни разлики.

Пасив по отсрочени данъци се признава за всички облагаеми временни разлики, освен в случаите, когато възниква в резултат на:

- положителна репутация, за която амортизацията не е призната за данъчни цели; и
- първоначалното признаване на актива или пасива при сделка, която:

- не представлява бизнескомбинация;
- към момента на извършване на сделката не влияе нито върху счетоводната, нито върху данъчната печалба (загуба).

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на държавата, в чиято юрисдикция се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Отсрочени данъчни активи на едно дружество от Групата се представят нетно срещу отсрочени данъчни пасиви на това дружество, когато то се явява за тях данъчният платец в съответната юрисдикция, и то тогава и само тогава, когато дружеството има законно право да извършва или получава нетни плащания на текущи данъчни задължения или вземания по данък върху дохода.

Текущите и отсрочените данъци се признават като приход или разход и се включват в нетната печалба или загуба за периода освен до степента, до която възникват от:

- операция или събитие, което е признато през същия или различен отчетен период директно в капитала, ако се отразява там, както и когато е уместно; или
- бизнескомбинация, представляваща придобиване.

2.26. Правителствени финансираня

Правителственото финансиране представлява различни форми на предоставяне на безвъзмездни средства от държавата (местни и централни органи и институции) и/или междуправителствени споразумения и организации.

Правителствените финансираня (общински, държавни и международни, вкл. по реда на използване на Европейските фондове и програми) се признават първоначално като отсрочен доход (финансиране), когато е налице разумна сигурност, че то ще бъде получено от дружеството, и че последното е спазило и спазва условията и изискванията по дарението.

Правителствено финансиране, свързано с компенсиране на направени разходи, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за същия период, през който са признати и разходите.

Правителствено финансиране, свързано с компенсиране на инвестиционни разходи за придобиване на актив, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за целия период на полезен живот на актива, пропорционално на размера на признатата в разходите амортизация.

2.27. Провизии и условни ангажименти

2.27.1. Провизии

Провизиите са задължения с неопределена срочност или сума. Провизии се признават във връзка с правни и конструктивни задължения, възникнали в резултат на минали събития съгласно изискванията на МСС 37. Правните и конструктивните задължения, възникват в резултат, съответно на договор или нормативни разпоредби, или установена тенденция, приета политика или твърдения в Групата, които създават очаквания в трети страни.

Провизии се признават в случай, че Групата има настоящо задължение (правно или конструктивно) като резултат от минали събития; има вероятност за погасяване на задължението да бъде необходим

поток ресурси, съдържащ икономически ползи; и може да бъде направена надеждна оценка на стойността на задължението. Ако тези условия не са изпълнени, провизия не се признава. В състава на настоящите задължения се разглеждат и задължения по обременяващи договори по силата, на които разходите, направени за покриване на задълженията, превишават очакваните икономически ползи, произтичащи от договора.

Провизии се признават по най-добрата приблизителна оценка на ръководството за разходите, необходими за уреждане на настоящото задължение.

Признатите суми на провизии се преразглеждат и се преизчисляват с цел да се отрази най-добрата текуща оценка.

2.27.2. Условни ангажименти

За условен пасив се приема възможно задължение, което произлиза от минали събития и чието съществуване ще бъде потвърдено само от настъпването или ненастъпването на едно или повече несигурни бъдещи събития, които не са изцяло под контрола на предприятието; или настоящо задължение, което произлиза от минали събития, но не е признато, защото не е вероятно за погасяването му да бъде необходим изходящ поток от ресурси, съдържащи икономически ползи, или сумата на задължението не може да бъде определена достатъчно надеждно

За условен актив се приема актив, който произлиза от минали събития и чието съществуване ще бъде потвърдено само от настъпването или ненастъпването на едно или повече несигурни бъдещи събития, които не могат да бъдат изцяло контролирани от предприятието.

Условните ангажименти не се признават, а се оповестяват както е уместно.

2.28. Лизинг

Групата преценява в началото на всеки договор, дали представлява лизинг или съдържа елементи на лизинг, в зависимост от това дали с него срещу възнаграждение се прехвърля правото на контрол над използването на даден актив или група активи за определен период от време, като преразглежда тази оценка в случай, че има промяна в договора.

Групата определя срока на лизинга, като взема предвид неотменимия срок по договора, както и периодите, по отношение на които съществува опция за удължаване или прекратяване, когато е достатъчно сигурно, че ще бъдат упражнени, ведно с всички стимули в тази връзка. Срокът на лизинга, съответно сигурността относно упражняването на опциите, се преразглеждат, когато настъпят съществени събития, които могат да повлияят върху решенията за това.

2.28.1. Групата като лизингополучател

Групата използва чужди активи по договори, които съдържат лизинг, съгласно условията в МСФО 16. Активите с право на ползване включват основно машини и оборудване, и транспортни средства, както и недвижими имоти. Договорите се сключват с несвързани лица – лизингодатели и лизингодатели-производители или търговци, както и със свързани лица.

Активите с право на ползване се оценяват първоначално по цена на придобиване на началната дата на лизинга, която включва: първоначалната оценка на пасива по лизинга; извършени плащания преди

това; първоначални преки разходи; както и разходи по демонтаж и преместване, ако се предвиждат такива.

Първоначалната оценка на пасива по лизинга се извършва на началната дата и отразява настоящата стойност на неизплатените лизингови вноски, които включват: фиксирани плащания по договора; променливи плащания, зависещи от индекси; гаранции по остатъчна стойност; опции за закупуване; санкции за прекратяване.

Групата амортизира активите с право на ползване на линейна база за по – краткия период от техния полезен живот и срока на лизинговия договор.

Сроковете на амортизация по типове активи, предмет на договорите за лизинг, са както следва:

Група	Години
Сгради	от 1 до 8
Транспортни средства	от 3 до 20
Всички останали активи	от 3 до 5

Групата признава задължения по лизинг на датата на стартиране на лизинга, оценени по настояща стойност на лизинговите плащания, които не са изплатени към тази дата. Те включват:

- фиксирани плащания, намалени с подлежащите на плащане лизингови стимули;
- променливи лизингови плащания, зависещи от индекси или проценти;
- цената за упражняване на опцията за покупка, ако е достатъчно сигурно, че Групата ще ползва опцията;
- плащания на санкции за прекратяване на лизинговия договор;
- гаранции за остатъчна стойност.

Лизинговите плащания се дисконтират с лихвения процент, заложен в договора, ако той може да бъде непосредствено определен или с диференциалния лихвен процент на Групата, отразяващ лихвения процент, който би бил приложим при заемане на финансови средства за сходен период от време, при сходно обезпечение и сходна икономическа среда.

Лизинговите плащания съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихва) и приспадащата се част от лизинговото задължение (главница). Финансовите разходи се начисляват в отчета за доходите през периода на лизинга на периодична база, така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение.

Последващата оценка на активите с право на ползване се извършва по цена на придобиване, намалена всички натрупани амортизации и загуби от обезценка, аналогично на собствените активи и коригирана с всички преоценки на пасива по лизинга.

След началната дата пасивът по лизинга се преоценява, за да се отразят измененията в лизинговия договор, в резултат на промяна в обхвата и/или срока, и/или промените в лизинговите плащания, включително промени в индекси, проценти или пазарни нива, като, съответно, се коригират стойностите на активите с право на ползване. Възникналите разлики, когато балансовата стойност на активите с право на ползване е нула, както и разходите за лихви по пасива на лизинга и променливите плащания, които не са включени в оценката му, се признават в печалбата или загубата за периода, който касаят. Когато увеличението на обхвата по лизинга е съизмеримо с увеличението на цената по договора, промяната се отчита като отделен договор.

Лизинговите дейности на Групата, в качеството ѝ на лизингополучател, включват договори за ползване на транспортни средства, машини и оборудване, и недвижими имоти. Обичайно, опция за

закупуване е предвидена само в някои от договорите касаещи транспортни средства, основно автомобили, а лизинговите вноски са фиксирани, като не са предвидени променливи лизингови плащания. Опциите за удължаване на договорите не са свързани с допълнителни разходи или стимули за дружеството, като при оценката на пасивите по лизингите са вземат предвид всички обстоятелства. Договорите, по които Групата е лизингополучател не съдържат гаранции за остатъчна стойност, а опциите за прекратяване обичайно не се използват и обхващат до три лизингови вноски, и са несъществени, поради което не са вземат предвид при оценката на пасива по лизинга.

Групата представя активите с права на ползване в състава на собствените активи на лицето на отчета за финансовото състояние и представя допълнителна подробна информация в това отношение в пояснителните приложения към финансовите отчети, а тяхната амортизация – в отчета за доходите на ред „разходи за амортизации“.

Групата прилага изключенията, предвидени в МСФО 16, по отношение на краткосрочните лизингови договори и лизингите на активи с ниска стойност, и признава свързаните с тях лизингови плащания като разход по линейния метод за срока на договора. Краткосрочните лизингови договори включват ползването на транспортни средства, машини и оборудване, и недвижими имоти, които се наемат за конкретни дейности при изпълнението на определен договор или част от него по изграждане, и реконструкция, или ремонт и поддръжка на инфраструктурни обекти, чиито планиран срок е до една година. Лизингите на активи с ниска стойност включват договори за ползване на офис обзавеждане и консумативи и компютърна техника. Разходите по такива договори се представя в състава на разходите за външни услуги в отчета за доходите, като в пояснителните приложения се оповестява подробна информация по видовете основни активи.

2.28.2. Групата като лизингодател

Групата има практика да отдава собствени активи за ползване, както и да преотдава активи с право на ползване. При лизинга на собствени активи, когато с договора се прехвърлят по същество всички рискове и изгоди, то същият се отчита като финансов лизинг, когато се запазват- договорът се отчита като оперативен лизинг.

При финансов лизинг, активите по договора се признават на началната дата като вземане, в размера на нетната инвестиция по договора, която включва: фиксирани плащания; променливи плащания, зависещи от индекси; гаранции за остатъчна стойност; опции за покупка; и санкции.

По отношения на финансовите лизинги, последващо се прилагат изискванията за отписване и обезценка в МСФО 9 по отношение на нетната инвестиция в лизинговия договор, като редовно се преразглеждат приблизително изчислените негарантирани остатъчни стойности, използвани при изчисляването на брутната инвестиция в лизинговия договор. При настъпило намаление на приблизително изчислената негарантирана остатъчна стойност, се преразглежда разпределението на дохода за срока на лизинговия договор и се признава незабавно всяко намаление, свързано с вече начислените суми.

Измененията в договорите за финансов лизинг се отчитат като отделен договор, когато се увеличават обхватът, с което се добавя право на ползване на основен актив, съответно възнаграждението се увеличава съизмеримо.

При договори за оперативен лизинг, отдадените собствени активи се отчитат съгласно вида им и приетата счетоводна политика от Групата в това отношение, а плащанията се признават на приход по линейния метод за периода на договора.

Измененията в договори за оперативен лизинг се отчитат като нов договор от датата на изменението.

Групата отдава на оперативен лизинг основно недвижими имоти, сгради, машини и съоръжения, и транспортни средства.

Във връзка с договорите за финансов лизинг в пояснителни приложения се представят: приходите от продажбата на актива, отписаната балансова стойност и нетния резултат, както и доходите от променливи плащания и реализираните финансови доходи, като на лицето на отчета за доходите първите се представят в състава на другите доходи, а финансовите в сумата на финансовите приходи.

Доходите от оперативен лизинг се представят в състава на другите доходи на лицето на отчета за доходите, като отдадените собствени активи по договори за оперативен лизинг се представят отделно от ползваните от дружеството в пояснителните приложения към финансовите отчети.

2.29. Сегментно отчитане

Групата идентифицира своите отчетни сегменти и оповестява информацията по сегменти в съответствие с организационната и отчетна структура, на ниво Група, в своите консолидирани финансови отчети. Оперативните сегменти са компоненти на бизнеса, които се оценяват редовно от членовете на Ръководството, вземащи оперативните решения - като се използва финансова и оперативна информация, изготвена конкретно за сегмента, за целите на текущото наблюдение и оценяване на резултатите от дейността и разпределението на ресурсите на Групата. Финансовата сегментна информация в публичните отчети се оповестява на основа, идентична на използваната за вътрешни цели, което позволява на инвеститорите да видят Групата от позицията на Ръководството.

Групата функционира в един бизнес сектор, а извършваните основни услуги, както и произвежданата продукция от всички дружества са свързани и участват на различни етапи в основната дейност. Добитите материали и произведените продукти представляват значителен дял от влаганите материали в СМР услугите. Също така рисковете и изгодите, свързани с основната дейност на Групата не биха могли да бъдат разграничени поради сходството в същността на извършваните дейности, характеристиките на средата и клиентите на предприятията, както и поради еднаквите ресурси, които се ползват в тези процеси, включително оборудване, подизпълнители и персонал. Затова, Групата е приела да отчита своята дейност, чрез разграничение единствено на база на географски принцип.

Оперативните сегменти на Групата текущо се наблюдават и направляват поотделно, като всеки оперативен сегмент представлява отделна географска област, която обслужва различни пазари и тип клиенти, и респ. е носител на различни бизнес ползи и рискове – според местонахождението. Същите включват няколко зони в зависимост от същността им и способността да генерират парични потоци:

- ✓ България;
- ✓ Сърбия;
- ✓ Чехия;
- ✓ Молдова;
- ✓ Украйна;
- ✓ Румъния; и
- ✓ Македония;

2.30. Оценяване по справедлива стойност

Някои от активите и пасивите на Групата се оценяват и представят и/или само се оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане, като такива са дългосрочните инвестиции в

капиталови инструменти, класифицирани като „финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход“.

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници на датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива, до които Групата задължително има достъп.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни като се приема, че те действат в своя максимална икономическа изгода.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи презумпцията е най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив от пазарните участници. В някои случаи, при оценка на капиталови инструменти, определени като оценявани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, за определяне на справедливата стойност се използва цената на сделката, когато това е уместно съгласно МСФО 9.

Прилагат се различни оценъчни техники, които са подходящи спрямо спецификата на съответните условия и обекти, и за които разполага с достатъчна база от входящи данни, като стремежът е да се използва в максимална степен наличната публично наблюдаема информация, съответно да се минимизира използването на ненаблюдаема информация.

Групата допуска използването на трите приети подхода, пазарния, приходния и разходния подход.

Справедливата стойност на всички активи и пасиви, които се оценяват и/или оповестяват във финансовите отчети по този начин, се категоризира в следната йерархия на три нива:

Ниво 1 – Използват се котираны (некоригирани) пазарни цени на активен пазар за идентични активи или пасиви;

Ниво 2 – Прилагат се оценъчни техники, при които се използват входящи данни, различни от директно котираны пазарни цени, но са пряко или косвено достъпни за наблюдение, вкл. когато котираните цени са обект на значителни корекции; и

Ниво 3 – Прилагат се оценъчни техники, при които най-ниското ниво използвани входящи данни в значителната си част са ненаблюдаеми.

Групата прилага основно справедлива стойност Ниво 2 и Ниво 3.

За тези обекти, които се оценяват периодично по справедлива стойност, Групата прави преценка дали е необходим трансфер между нивата в йерархията на справедливата стойност за даден актив или пасив, в зависимост от разполагаемите и използваните към тази дата входящи данни.

2.31. Счетоводни приблизителни оценки и предположения, грешки

2.31.1. Счетоводни приблизителни оценки и предположения

В резултат на несигурността, присъща на деловата дейност, много статии от финансовия отчет не подлежат на прецизна оценка, а само на приблизителна оценка. Приблизителните оценки се оценяват въз основа на най-актуалната налична и надеждна информация, като тя засяга всички статии във финансовия отчет, без основния капитал и паричните наличности в брой във функционална валута.

Използването на разумни приблизителни оценки представлява основен елемент в изготвянето на финансовите отчети и не намалява тяхната достоверност. Прилагането на Международните стандарти за финансово отчитане изисква от Ръководството да приложи някои счетоводни предположения и приблизителни счетоводни преценки при изготвяне на финансовите отчети и при определяне на стойността на някои от активите, пасивите, приходите и разходите. Всички те се извършват на основата на най-добрата преценка, която е направена от ръководството. Действителните резултати биха могли да се различават от представените във финансовите отчети.

Дадена приблизителна оценка подлежи на преразглеждане, ако настъпят промени в обстоятелствата, на които се основава, или в резултат от получена нова информация или допълнително натрупан опит. Преразглеждането на приблизителната оценка не се свързва с предходни периоди и не представлява корекция на грешка.

Всяка промяна в прилаганата база за оценяване се третира като промяна в счетоводната политика, а не в счетоводната приблизителна оценка.

Когато е трудно да се направи разграничение между промяна в счетоводната политика и промяна в счетоводната приблизителна оценка, промяната се приема като промяна на счетоводната приблизителна оценка.

Ефектът от промяната в счетоводна приблизителна оценка, се признава перспективно, чрез включването ѝ в печалбата или загубата за периода на промяната, ако промяната засяга само този период или периода на промяната и бъдещи периоди, ако промяната засяга и двата.

Дотолкова, доколкото промяната в счетоводната приблизителна оценка води до промени в активите и пасивите, или се отнася до компонент от капитала, тя се признава чрез коригиране на балансовата стойност на свързания актив, пасив или компонент от капитала в периода на промяната.

2.31.2. Грешки

Грешки от минал период са пропуски или неточно представяне във финансови отчети на Групата за един или повече минали отчетни периоди, произтичащи от неизползване или неправилно използване на надеждна информация, която:

- е била налична към момента, в който финансовите отчети за тези периоди са били одобрени за публикуване; и
- е можело, при полагането на разумни усилия, да бъде получена и взета предвид при изготвянето и представянето на тези финансови отчети.

Тези грешки включват ефектите от математически грешки, грешки при прилагане на счетоводна политика, недоглеждане или неточно представяне на факти и измами.

Грешки по смисъла на МСС 8 могат да възникнат във връзка с признаването, оценяването, представянето или оповестяването на компоненти от финансовите отчети. Потенциалните грешки за текущия период, открити в същия, се коригират преди финансовите отчети да се одобрят за публикуване. Въпреки това, грешки понякога се откриват в последващ период и тези грешки от предходни периоди се коригират.

Групата коригира със задна дата съществените грешки от предходни периоди в първия финансов отчет, одобрен за публикуване след като са открити чрез:

- преизчисляване на сравнителните суми за представения предходен период, в които е възникнала грешка; или

- в случай, че грешката е възникнала преди най-ранно представения преходен период, преизчисляване на началното салдо на активите, пасивите и капитала за този период.

Грешка от преходен период се коригира посредством преизчисляване с обратна сила, освен ако е практически неприложимо да се определи някой от специфичните ефекти за периода или кумулативния ефект от тази грешка.

2.32. Ключови приблизителни оценки и преценки на ръководството с висока несигурност

В настоящия консолидиран финансов отчет при определяне на стойността на някои от активите, пасивите, приходите и разходите ръководството е направило някои счетоводни предположения и приблизителни счетоводни преценки. Всички те са направени на основата на най-добрата преценка и информация, с която е разполагало ръководството. Действителните резултати биха могли да се различават от представените в настоящия консолидиран финансов отчет.

2.32.1. Обезценка на имоти, машини и съоръжения, нематериални активи и инвестиционни имоти

Съгласно изискванията на МСС 36 към края на отчетния период се прави преценка дали съществуват индикации, че стойността на даден актив от Имотите, машините и съоръженията, Нематериалните активи или Инвестиционните имоти е обезценена. В случай на такива индикации се изчислява възстановимата стойност на актива и се определя загубата от обезценка.

2.32.2. Обезценка на инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия

Съвместно предприятие е това върху което Групата и другите страни притежават съвместен контрол върху предприятието имат право на нетните активи на предприятието. Асоциирани са тези предприятия, върху които Групата оказва значително влияние и условно притежава от 20 до 50% от капитала им, но които не са дъщерни предприятия и съвместни предприятия.

Те се оценяват по себестойност, намалена със загубите от обезценки. Към датата на всеки отчет ръководството прави анализ и оценка дали съществуват индикатори за обезценка на неговите инвестиции и какъв е евентуалният размер на загубите от обезценка. Ръководството е приело като индикатори за обезценка на инвестициите в други дружества: отрицателна стойност на нетните активи, значително превишение на задълженията над вземанията, съществени ограничения в дейността. При преценката си Ръководството подхожда индивидуално спрямо всяка инвестиция и съответните индикатори, като приема, че наличието на повече от един налага преглед на оценката.

Към края на текущия период на база прегледа и оценката извършени от Ръководството на Групата е преценено, че не съществуват индикации за обезценка на инвестиции.

2.32.3. Обезценка на материални запаси

Дружествата от Групата правят преглед на наличните материални запаси – материали, продукция, стоки, за да установи дали има такива, на които нетната реализуема стойност е по-ниска от балансовата

им стойност. На тази база се прави преглед за обезценка и на предоставените аванси, доколкото в замяна на тях се очаква Групата да придобие непаричен актив.

При този преглед към 30.09.2021 г. не са установени индикации за обезценка на материални запаси (*Приложение № 2.2.5*).

2.32.4. Материални запаси. Нормален капацитет

Нормалният производствен капацитет на всяко от производствените дружества е определен на база преценките на съответното ръководство (след направени анализи) за оптимално натоварване на техните производствени мощности и възвръщаемост на инвестициите в тях, при продуктова структура на производството, приета за обичайна.

2.32.5. Обезценка на финансови активи

Групата изчислява и признава загуби за очаквани кредитни загуби и кредитни обезценки за финансови активи, оценявани по амортизирана стойност, дългови инструменти, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход, активи по договори с клиенти и договори за финансова гаранция.

За прилагането на тези изчисления ръководството на Групата прави редица важни преценки, като: а) определяне на критерии за идентифициране и оценка на значително увеличение на кредитния риск; б) избор на подходящи модели и предположения за измерване на очакваните кредитни загуби; в) формиране на групи от сходни финансови активи (портфейли) за целите на измерването на очакваните кредитни загуби, г) установяване и оценка за корелацията между историческите проценти на просрочие и поведението на определени макропоказатели, за да се отразят ефектите от прогнозите за тях в бъдеще при изчисленията на очакваните кредитни загуби; д) специфични допускания и преценки при някои индивидуални вземания, включително от свързани лица.

Групата притежава: финансови активи, оценявани по амортизирана стойност, включващи търговски вземания и предоставени заеми; активи по договори с клиенти и договори за финансова гаранция.

За изчисляване на очакваните кредитни загуби по отношение на търговските вземания са приложени опростеният подход, съгласно МСФО 9, и матрица на провизиите. Вземанията са разгледани на колективна база, спрямо вероятността за неизпълнение и потенциалните загуби в резултат на това, изчислени въз основа на историческите данни на Групата за 5 годишен период, като за вземания, които има достатъчно информация, са взети предвид обективни външни и начислена кредитна обезценка (*Приложение № 1.9*).

Предоставените заеми са разгледани на индивидуална база по отношение на очаквани кредитни загуби. За определянето на кредитния риск Групата ползва вътрешна методология за кредитен рейтинг, която в контекста на определението за „нисък кредитен рейтинг“ е основана и съвместима с утвърдена световна дефиниция в това отношение, а за определянето на потенциалните загуби са ползвани публикувани данни, коригирани спрямо обстоятелствата, като за вземания, за които е налице достатъчно информация е призната кредитна обезценка.

Договорите за финансова гаранция са разгледани аналогично на предоставените заеми, като е отчетен ефектът от издадената гаранция по отношение на лицето, за което е предоставена.

За изчислението на очакваните кредитни загуби по паричните средства и еквиваленти в банки, Групата прилага общия „триетапен” подход за обезценка, определен от МСФО 9. За целта се прилага модел, базиран на публикуваните рейтинги на банките, определени от международно признати рейтингови фирми.

2.32.6. Приходи по договори с клиенти

Групата признава приходи по договори за строителство, на базата на задължението за изпълнение, удовлетворявано в течение на времето, само ако е в състояние да направи обособена оценка на степента на напредъка към пълно удовлетворяване. Степента на напредъка се преразглежда към края на отчетния период, за което са ползвани методи на вложените ресурси, по-специално бюджети на очакваните и действително извършените разходи, които Ръководството счита за уместни. Независимо от това, в бъдеще могат да настъпят промени, доколкото е възможно да не са взети предвид факти и обстоятелства, които не са били известни или под контрола на Ръководството, както и поради факта, че в края тези договори подлежат на формално одобрение и/или приемане от клиента и/или трета страна – държавен орган. (Приложение №2.22.1)

Договорите за доставки на продукцията, стоки и услуги за отчетния период и към края му касаят отделни доставки или в серия, с удовлетворени задължения за изпълнение или с частично удовлетворени задължения, при които Групата има право на възнаграждение в размер на равен на стойността на прехвърлените стоки, за които има право да фактурира. Ръководството не счита, че има вероятност да настъпят промени по отчетените приходи, салда и вземания по тези договори в бъдеще.

Обещаните възнаграждения по действащите и незавършени през периода договори за строителство и други доставки са по фиксирани цени, за които не са предвидени промени.

2.32.7. Провизии

Групата отчита следните видове провизии:

- Провизии по строителни договори във връзка с поети гаранции за отстраняване на евентуални рекламации от страна на възложителя и други свързани разходи по приключили договори за строителство;
- Провизии по задължения за СМР за разходи, които могат да бъдат надеждно оценени и имат висока степен на сигурност, че ще бъдат признати;
- Провизии по съдебни спорове;
- Провизии за рекултивация на терени при добив на подземни богатства и експлоатация на минерални суровини след приключване на дейностите;
- Провизии за други задължения по поети договорни ангажименти.

Сумата на признатата провизия е най-добрата приблизителна оценка на разходите, необходими за покриване на настоящото задължение към датата на консолидирания отчет.

Провизиите се преизчисляват на всяка дата на консолидирания отчет на база най-добрата текуща оценка за погасяване на задължението. Промените в оценката може да са в резултат на промени в стойността или разпределението във времето на изходящите парични потоци или на промени в лихвените проценти (дисконтови фактори)(Приложения №1.17 и 1.23).

2.32.7.1. Провизии по строителни договори

Групата има ангажимент съгласно сключени договори за СМР услуги да извършва отстраняване на евентуални рекламации от страна на възложителя за собствена сметка за определен в договорите срок. Оценката на тези провизии се извършва от вътрешни специалисти с подходяща квалификация и опит, при приключване на всеки строителен обект, за който Групата има такова поето задължение, въз основа на преходен опит с подобни обекти. Определянето на провизията по строителни договори изисква Ръководството да направи преценка относно разходите за отстраняване на евентуални рекламации от страна на възложителя към датата на консолидирания отчет за финансовото състояние.

2.32.7.2. Провизии по задължения по СМР

В края на всеки отчетен период Групата извършва приблизителна оценка на начислените разходи по задължения по СМР за довършване на работи и отстраняване на дефекти. Ръководството, с помощта на вътрешни специалисти, преценява сумите и времето за което се отнасят тези разходи, както и степента на несигурност при признаването им. Провизиите по задължения по СМР включват разходи, които могат да бъдат надеждно оценени и имат висока степен на сигурност, че ще бъдат признати. Най-често това са суми за довършване на строителни договори, задължения да се заплати за получени стоки или услуги, които все още не са платени, фактурирани или са предмет на формално споразумение с доставчика, включително суми, дължими на служители и други.

2.32.7.3. Провизии за рекултивация на терени

Групата, чрез две от дъщерните си дружества (Трейс БГ ЕАД и Трейс Ямбол АД), има сключени договори за концесии за добив на подземни богатства на територията на България. След приключване на договорите за концесии Групата има задължение да извърши технологична и биологична рекултивация на нарушените терени за собствена сметка. Стойността на технологичната и биологичната рекултивация се определя в края на всяка година въз основа на определените в договорите за концесии суми за рекултивация, които следва да бъдат преведени от дружествата по специални набирателни сметки.

В Сърбия Групата, чрез дъщерното си дружество Трейс Сърбия, въз основа на получено одобрение от Министерство на рударството и енергетиката, Сърбия, експлоатира минерални суровини от собствен терен, за който има задължение след приключване на добива да облагороди и рекултивира. Стойността на технологичната и биологичната рекултивация се определя в края на всяка година въз основа на одобрен технически проект за рекултивация на местността.

Определянето на провизии за рекултивация на терени при добив на подземни богатства и експлоатация на минерални суровини след приключване на дейностите, изисква ръководството да направи преценка относно разходите за рекултивиране и след експлоатационни грижи на терените към датата на консолидирания отчет за финансовото състояние.

2.32.7.4. Провизии за съдебни дела

Групата е страна в съдебни спорове и производства въз основа на които са признати провизии или са оповестени условни задължения.

Необходими са значителни преценки и предположения от ръководството, със съдействието на вътрешни правни експерти и привлечени външни адвокати, при оценката на потенциалните ефекти от тях (т.е. дали задължението трябва да бъде признато или да бъде оповестено условно задължение и дали потенциалните изходящи потоци могат да бъдат надеждно оценени) поради присъщата несигурност относно крайния изход на тези спорове и производства и тяхната сложност. Изходът от тези съдебни спорове е несигурен и действителните ресурси, необходими за покриване на задълженията, може да се различава от признатите суми.

2.32.8. Полезни животи и остатъчни стойности на имоти, машини и съоръжения

Финансовото отчитане на имоти, машини и съоръжения включва използването на приблизителни оценки за техните очаквани полезни животи и остатъчни стойности, които се базират на преценки от страна на ръководството на Групата. Информация за полезния живот на активите е представена в *Приложения №2.9, 2.10 и 2.11.*

През текущия период не са правени промени в определения полезен живот и остатъчна стойност на имоти, машини и съоръжения и инвестиционни имоти.

2.32.9. Актюерски оценки

При определяне на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани изчисления на сертифицирани актюери, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор, които предположения са преценени от ръководството като разумни и уместни за Групата. (*Приложение №1.17.1*)

2.32.10. Отсрочени данъчни активи

Оценката на вероятността за бъдещи облагаеми доходи за усвояването на отсрочени данъчни активи се базира на последната одобрена прогноза, коригирана относно значими необлагаеми приходи и разходи и специфични ограничения за пренасяне на неизползвани данъчни загуби или кредити. Ако надеждна прогноза за облагаем доход предполага вероятното използване на отсрочен данъчен актив особено в случаи, когато активът може да се употреби без времево ограничение, тогава отсроченият данъчен актив се признава изцяло. Признаването на отсрочени данъчни активи, които подлежат на определени правни или икономически ограничения или несигурност, се преценява от ръководството за всеки отделен случай на базата на специфичните факти и обстоятелства.

2.32.11. Обезценка на репутация

Ръководството на Групата е направило необходимите процедури за извършване на задължителния тест за обезценка на признатите в консолидиранния годишен отчет за финансовото състояние

репутации по придобиването на дъщерното дружество. За целта е прието, че дружеството се явява в качеството на “обект, генериращ парични потоци”.

Изчисленията са направени от ръководството, като е направен подробен преглед дали са настъпили събития и факти, явяващи се индикатори за промени в направените предположения и преценки.

Като база за прогнозите на парични потоци (преди данъци) са използвани финансовите бюджети, разработени от ръководствата на съответното дружество и на Групата като цяло, покриващи от три до пет годишен период, както и други средносрочни и дългосрочни планове и намерения за развитието и реструктурирането на дейностите в рамките на Групата. Възстановимата стойност на всеки обект, генериращ парични потоци, е определена на база “стойност в употреба”.

Ключовите предположения, използвани при изчисленията са определени конкретно за дружеството, носител на репутация, третирано като отделна единица, генерираща парични потоци, и съобразно неговата специфика на дейността, бизнес средата и рисковете.

Тестовите и преценките на ръководството на Групата за обезценка на признатата репутация са направени през призмата на неговите прогнози и намерения относно бъдещите икономически изгоди, които Групата очаква да получи от дъщерното дружество, вкл. чрез използването на неговите търговски и промишлен опит и генерираните и очаквани в бъдеще от него обеми приходи, осигуряване на позиции на български и чуждестранни пазари (разработване и запазване), очакванията за бъдещи продажби и реструктуриране на дейността и пр.

2.32.12. Лизинг

Определяне дали даден договор съдържа лизинг или лизингови елементи

При идентифициране и класифициране на лизинг или на лизингов елемент в даден договор, Групата преценява дали договорът съдържа идентифициран актив и дали по силата на него се прехвърля правото на контрол над използването на същия актив за съответния по договора срок.

За да определи дали по силата на договор се прехвърля контрол над използването на определен актив Групата преценява дали през целия период на ползване има следните права:

- правото да получава по същество всички икономически ползи от използването на определения актив;
- правото да определя и ръководи използването и експлоатацията на идентифицирания базисен актив.

За признатите договори за лизинг, ръководството е стигнало до заключение, че в рамките на обхвата на правото си на ползване, определено в договора, Групата има право да взема съответните решения относно това как и с каква цел да бъдат използвани активите, като е в състояние да определя работно време и лицата, които имат достъп до активите (*Приложения № 1.14*).

Определяне на срока на лизингови договори с опции за подновяване и прекратяване – като лизингополучател

Групата определя срока на лизинга като неотменимния период на лизинга, заедно с

- a) периодите, по отношение, на които съществува опция за удължаване на лизинговия договор, ако е достатъчно сигурно, че Групата ще упражни тази опция и

б) периодите, по отношение, на които съществува опция за прекратяване на лизинговия договор, ако е достатъчно сигурно, че Групата няма да упражни тази опция.

Групата прилага преценки при определяне дали притежава достатъчна степен на сигурност, че ще упражни опцията за удължаване или за прекратяване, като взема предвид всички факти и обстоятелства, които създават икономически стимули за упражняване на опция за удължаване или за не упражняване на опция за прекратяване.

След датата на стартиране на лизинга Групата прави повторна оценка на срока на договора, при настъпване на важно събитие или съществено изменение в обстоятелствата, което е под негов контрол и засяга това доколко е достатъчно сигурно, че Групата ще упражни опция, която не е била отразена при определяне на срока или няма да упражни опция, която преди това е била отразена при определяне на срока на договора.

Определяне на диференциален лихвен процент на договори за лизинг, в които Групата е лизингополучател

В случаите, в които Групата е лизингополучател и не може непосредствено от договорите да определи лихвения процент, необходим му за дисконтиране на задълженията по лизинг, тя използва диференциалния лихвен процент, който би плащала в случай, че вземе финансови средства, необходими за получаването на актив със сходна стойност на актива „право на ползване“, за сходен период от време, при сходно обезпечение и в сходна икономическа среда. За договори, за които Групата няма аналогично финансиране, то търси наблюдаеми данни като пазарни нива на кредитите и банкова статистика, която е публично достъпна.

На тази база, ръководството е приело диференциален лихвен процент 3%, на база анализа на лихвените равнища на ползвани от него привлечени средства с подобни характеристики.

- за оперативни лизингови договори за движими активи на база лихвен % по договорите за финансов лизинг на Групата
- за оперативни лизингови договори за недвижими активи на база лихвен % по договори за инвестиционни кредити на Групата

Преглед за индикатори за обезценка на активите „право на ползване“

Към датата на всеки отчет ръководството на Групата извършва преглед за обезценка на активите „право на ползване“. Ако са налице индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност то последната се изписва до възстановимата стойност на активите.

2.32.13. Събития след края на отчетния период

Събития след края на отчетния период са онези събития, както благоприятни, така и неблагоприятни, които възникват между края на отчетния период и датата, на която консолидираните финансови отчети са одобрени за публикуване.

Разграничават се два вида събития:

- такива, които доказват условия, съществували към края на отчетния период (коригиращи събития); и

- такива, които са показателни за условия, възникнали след края на отчетния период (некоригиращи събития).

Групата коригира сумите, признати в консолидираните финансови отчети, за да отрази коригиращите събития след края на отчетния период и осъвременява оповестяванията.

Групата не коригира сумите, признати в консолидираните финансови отчети, за да отрази некоригиращите събития след края на отчетния период. Когато некоригиращите събития след края на отчетния период са толкова съществени, че неоповестяването би повлияло на способността на потребителите на консолидираните финансови отчети да вземат стопански решения, Групата оповестява следната информация за всяка съществена категория на некоригиращото събитие:

- естеството на събитието; и
- приблизителна оценка на финансовия му ефект или изявление, че такава оценка не може да бъде направена.

2.32.14. Пандемия COVID-19

Covid-19 и неговите икономически ефекти създават несигурност и рискове, които ще продължат да оказват влияние известно време. Групата действа бързо и решително, за да защити служителите, компанията и финансовото си състояние. Въпреки динамичното развитие на пандемията дейността на Групата в сектор „Строителство“ остава стабилна. Групата не вярва, че Covid-19 ще повлияе на способността ѝ да работи в бъдеще; или с други думи, все още се приема, че Групата е действащо предприятие.

II. Допълнителни оповестявания към статиите на финансовия отчет

1. Отчет за финансовото състояние

1.1. Имоти, машини и съоръжения

	Земи	Сгради	Съоръжения	Машини и оборудване	Транспортни средства	Други активи	Капитали зирани разходи	Общо
Отчетна стойност								
Салдо към 31.12.2019	21 145	14 686	7 042	64 528	30 557	4 730	3 050	145 738
Постъпили	1	720	144	892	1 217	29	6 426	9 429
Излезли	(2 717)	(16)	(319)	(1 675)	(2 254)	(292)	(4 587)	(11 860)
Ефекти от валутни преизчисления	1	(1)	(26)	20	(34)	(11)	-	(51)
Салдо към 31.12.2020	18 430	15 389	6 841	63 765	29 486	4 456	4 889	143 256
Постъпили	-	-	122	420	642	82	1 793	3 059
Излезли	-	-	(230)	(1 104)	(2 197)	(140)	(411)	(4 082)
Ефекти от валутни преизчисления	-	1	-	-	1	-	-	2
Салдо към 30.09.2021	18 430	15 390	6 733	63 081	27 932	4 398	6 271	142 235
Амортизация								
Салдо към 31.12.2019	-	2 491	3 964	36 474	21 547	3 650	-	68 126
Постъпили	-	574	573	2 395	1 647	376	-	5 565
Излезли	-	(61)	(200)	(766)	(1 672)	(545)	-	(3 244)
Ефекти от валутни преизчисления	-	1	(27)	(4)	(8)	(16)	-	(54)
Салдо към 31.12.2020	-	3 005	4 310	38 099	21 514	3 465	-	70 393
Постъпили	-	350	416	1 722	1 297	268	-	4 053
Излезли	-	-	(228)	(1 002)	(1 750)	(120)	-	(3 100)
Ефекти от валутни преизчисления	-	1	-	-	-	-	-	1
Салдо към 30.09.2021	-	3 356	4 498	38 819	21 061	3 613	-	71 347
Балансова стойност								
Балансова стойност към 31.12.2020	18 430	12 384	2 531	25 666	7 972	991	4 889	72 863
Балансова стойност към 30.09.2021	18 430	12 034	2 235	24 262	6 871	785	6 271	70 888

- В представените стойности на имоти, машини и съоръжения към 30.09.2021 г. и 31.12.2020 г. са включени земи и сгради собственост на дъщерното дружество „Трейс Сърбия“ АД, за което дружеството разполага с документи за собственост. Съгласно Закона за легализация на обектите на Република Сърбия от 2015 г. тези недвижими имоти подлежат на узаконяване/легализация. По този закон обекти, които са изградени без разрешение за ползване, след завършването на процедурата по придобиването на разрешение за ползване, получават разрешение за ползване. Това решение за ползване се подава в кадастъра за недвижимите имоти. По отношение на Закона за конверсията на земите в сила от юли 2015 г. и след официални указания на държавната администрация в началото на 2016г., дружеството е подало искания за конверсия на земите си. Съгласно тези процедури през периода 2015 г. - 2019 г. „Трейс Сърбия“ АД е легализирало част от обектите си, за останалите са подадени искания, които са в процес на обработка.

- Активите по договори за лизинг/с право на ползване са представени в *Приложение № 1.14 Договори за лизинг*

1.2. Инвестиционни имоти

	Земи	Сгради	Общо
Отчетна стойност			
Салдо към 31.12.2019	4 346	2 860	7 206
Постъпили	857	76	933
Излезли	(317)	(248)	(565)
Салдо към 31.12.2020	4 886	2 688	7 574
Постъпили	583	-	583
Излезли	(572)	(1)	(573)
Салдо към 30.09.2021	4 897	2 687	7 584
Амортизация			
Салдо към 31.12.2019	-	200	200
Постъпили	-	245	245
Излезли	-	(39)	(39)
Салдо към 31.12.2020	-	406	406
Постъпили	-	189	189
Излезли	-	(1)	(1)
Салдо към 30.09.2021	-	594	594
Балансова стойност			
Балансова стойност към 31.12.2020	4 886	2 282	7 168
Балансова стойност към 30.09.2021	4 897	2 093	6 990

- Инвестиционните имоти представляват земеделски земи, поземлени имоти, сгради и прилежащи земи към тях, специално обособени части от сгради за самостоятелна експлоатация, предназначени за отдаване дългосрочно под наем на свързани дружества и трети лица.

1.3. Нематериални активи

	Права	Програмни продукти	Други активи	Общо
Отчетна стойност				
Салдо към 31.12.2019	2 244	591	106	2 941
Постъпили	7	39	-	46
Излезли	(14)	(8)	-	(22)
Ефекти от валутни преизчисления	-	(6)	-	(6)

Салдо към 31.12.2020	2 237	616	106	2 959
Постъпили	-	3	2	5
Излезли	-	(2)	-	(2)
Ефекти от валутни преизчисления	-	-	-	-
Салдо към 30.09.2021	2 237	617	108	2 962
Амортизация				
Салдо към 31.12.2019	1 050	222	63	1 335
Постъпили	110	88	9	207
Излезли	(11)	(7)	-	(18)
Ефекти от валутни преизчисления	-	(5)	(2)	(7)
Салдо към 31.12.2020	1 149	298	70	1 517
Постъпили	64	63	7	134
Излезли	-	(1)	-	(1)
Ефекти от валутни преизчисления	-	-	-	-
Салдо към 30.09.2021	1 213	360	77	1 650
Балансова стойност				
Балансова стойност към 31.12.2020	1 088	318	36	1 442
Балансова стойност към 30.09.2021	1 024	257	31	1 312

1.4. Нетекущи финансови активи

Нетекущи финансови активи	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Финансови активи, оценявани по амортизирана стойност	-	-
Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през ДВД	-	10
Общо	-	10

1.4.1. Финансови активи, оценявани по справедлива стойност през ДВД

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Притежавани малцинствени дялове и участия в други предприятия	-	10
Общо	-	10

Притежавани малцинствени дялове и участия в други предприятия

Вид	30.09.2021 г.		31.12.2020 г.	
	размер	стойност	размер	стойност
Джиснеф-СК-13-Трейс Рейлинфра Консорциум АД, в ликвидация	-	-	20%	10
Общо	-	-	-	10

- Към 31.12.2020 г. актива е представен в отчета за финансовото състояние по себестойност.
- На 16.08.2021г. в Търговски регистър е вписано заличаването на дружеството „Джиснеф-СК-13-Трейс-Рейлинфра Консорциум“ АД.

1.5. Инвестиции, отчетени по метода на собствения капитал

Инвестиции отчетени по метода на собствения капитал	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Инвестиции в асоциирани предприятия	411	410
Инвестиции в съвместни предприятия	-	-
Общо	411	410

1.5.1. Инвестиции в асоциирани предприятия

Инвестиции	30.09.2021 г.		31.12.2020 г.	
	Размер	стойност	размер	стойност
Воден Проект Стара Загора ДЗЗД	34%	1	34%	1
Джи ти транс БГ ООД, в ликвидация	36,75%	410	36,75%	409
Общо		411		410

- Инвестициите в асоциирани предприятия се оценяват от Групата, като се използва методът на собствения капитал.

Движението на инвестициите в асоциирани дружества е представено по-долу:

Показатели	Воден Проект Стара Загора ДЗЗД	Джи ти транс БГ ООД, в ликвидация
Салдо в началото на периода	1	409
Дял в печалба/(загуба) за периода	-	1
Приспадане на натрупани загуби	-	-
Продажба на акции	-	-
Салдо в края на периода	1	410

1.6. Нетекущи търговски вземания

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Вземания по договори с клиенти /нето/	3 658	2 097
Вземания по договори с клиенти	3 718	2 157
Обезценка на вземания по договори с клиенти	(60)	(60)
Общо	3 658	2 097

- Като нетекущи търговски вземания са представени гаранционни удръжки по строителни договори, които се очаква да се реализират след повече от 12 месеца след края на отчетния период.

1.7. Други нетекущи вземания и активи

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Други нетекущи вземания и активи /нето/	1 454	1 284
Предоставени гаранции и депозити	1 087	1 098
Предплатени разходи	367	186
Общо	1 454	1 284

- Нетекущите предоставени гаранции са парични обезпечения по издадени банкови гаранции за добро изпълнение за обекти със срок на валидност до 2036 г.

1.8. Материални запаси

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Материали в т.ч. /нето/	6 654	7 623
Основни материали	4 748	5 808
Резервни части	936	893
Горива и смазочни материали	824	770
Спомагателни материали	110	110
Други материали	36	42
Продукция /нето/	1 415	1 309
Продукция	1 415	1 309
Стоки /нето/	243	355
Стоки	243	355
Незавършено производство /нето/	2 359	735
Незавършено производство	2 359	735
Общо	10 671	10 022

1.9. Текущи търговски вземания

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Вземания от свързани лица извън групата /нето/	426	3 861
Вземания по договори с клиенти	475	3 905
Обезценка на вземания по договори с клиенти	(160)	(161)
Активи по договори с клиенти	111	111
Вземания по предоставени аванси	-	6
Вземания по договори с клиенти /нето/	43 398	63 951
Вземания по договори с клиенти	48 676	69 271
Обезценка на вземания по договори с клиенти	(5 278)	(5 320)
Активи по договори с клиенти /нето/	19 892	21 067
Активи по договори с клиенти	19 892	21 067
Вземания по предоставени аванси /нето/	9 133	13 423
Вземания по предоставени аванси	10 136	14 465
Обезценка на вземания по предоставени аванси	(1 003)	(1 042)
Вземания по оперативен лизинг /нето/	267	11
Вземания по оперативен лизинг	267	11
Други търговски вземания /нето/	1 886	1 957
Други търговски вземания	2 126	2 197
Обезценка на други търговски вземания	(240)	(240)
Общо	75 002	104 270

- Във връзка с предоставени банкови заеми и договори за банкови гаранции Групата е предоставила като обезпечение особен залог върху съвкупност от вземания, произтичащи от сключени договори между Групата и трети лица.
- Активите по договори с клиенти са от свързани и трети лица и включват правото на възнаграждение за изпълнено задължение в резултат на измерването на напредъка. Те са възникнали по повод изпълнени и/или частично изпълнени услуги, които към края на отчетния период все още не са били приети от клиента и за които съответно дружествата в Групата нямат безусловно право на плащане.
- Голяма част просрочените вземания са от разпоредители с бюджетни средства. На някои от просрочените вземания политиката на Групата е да се начисляват, фактурират и събират

допълнително лихви за просрочие, чрез които се компенсира изцяло забавата в плащанията и понесените разходи/загуби, както със специални споразумения за съответния длъжник, така и чрез съдебни дела.

1.10. Други текущи вземания и активи

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Вземания от свързани лица извън групата /нето/	1	1
Вземания по дивиденди	1	1
Други вземания	72	72
Обезценка на други вземания и активи	(72)	(72)
Вземания по съдебни спорове /нето/	845	843
Вземания по съдебни спорове	1 699	1 699
Обезценка на вземания по съдебни спорове	(854)	(856)
Вземания от социално осигуряване	55	43
Социално осигуряване	55	43
Други текущи вземания	8 011	7 264
Предоставени гаранции и депозити	294	501
Предплатени разходи	1 032	1 236
Вземания по застраховане	-	17
Блокирани парични средства	5 327	4 746
Други вземания	1 440	846
Обезценка на други вземания	(82)	(82)
Данъци за възстановяване	2 513	1 209
Данък върху добавената стойност	1 363	1 146
Корпоративен данък	697	61
Други данъци	453	2
Общо	11 425	9 360

- Предплатени разходи включват застраховки за обекти със срок на валидност до 2029 г. и издадени банкови гаранции за обекти, със срок на валидност до 2037 г.
- В блокирани парични средства са представени 685 хил.лв. запорирана във връзка с образувани изгънители дела, 336 хил.лв. по концесии и 4 306 хил.лв. блокирани по разплащателни сметки като допълнително обезпечение по издадени банкови гаранции/контрагаранции за срок до освобождаване на банката от ангажиментите ѝ.

1.11. Текущи финансови активи

Текущи финансови активи	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Финансови активи, оценявани по амортизирана стойност	714	702
Общо	714	702

1.11.1. Финансови активи, оценявани по амортизирана стойност

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Кредити	560	540
Ценна книга на притежител	154	162
Общо	714	702

1.11.1.1. Кредити – текущи

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Вземания по кредити от свързани лица извън групата /нето/	-	-
Вземания по кредити от свързани лица извън групата	-	-
Вземания по лихви по кредити от свързани лица извън групата	12	25
Обезценка на вземания по кредити от свързани лица извън групата	(12)	(25)
Вземания по кредити от несвързани лица /нето/	560	540
Вземания по кредити от несвързани лица	662	645
Вземания по лихви по кредити от несвързани лица	42	22
Обезценка на вземания по кредити от несвързани лица	(144)	(127)
Общо	560	540

Кредитите на несвързани лица са предоставени при следните условия:

Кредитополучател	Договорен размер на кредита	Л. %	Падеж	Обезпечения/Гаранции
Тодоров АД	100 х.лв.	20%	31.12.2016	запис на заповед
ФК Верея СНЦ	17 х.лв.	10%	31.12.2020	няма
ФК Верея СНЦ	10 х.лв.	7%	30.06.2017	запис на заповед
Сдружение ББА ПБ	10 х.лв.	ОЛП+2%	31.07.2021	няма
ФК Динамо, Враня	25 х.лв.	10,3%	08.10.2016	запис на заповед
Сдружение БФТ	80 х.лв.	6,3%	21.03.2020	запис на заповед
Смарт Билд Дигитал ЕООД	600 х.лв.	4,5%	30.06.2021	запис на заповед

Салда по предоставени кредити на несвързани лица към 30.09.2021 г.

Кредитополучател	Краткосрочна част по амортизируема стойност	
	Главница	Лихви
Тодоров АД	81	-
Тодоров АД - обезценка	(81)	-
ФК Верея СНЦ	7	-
ФК Верея СНЦ	17	7
ФК Верея СНЦ - обезценка	(24)	(7)
Сдружение ББА пътна безопасност	10	-
Сдружение ББА - обезценка	(2)	-
Сдружение БФТ	80	9
ФК Динамо Враня	17	9
ФК Динамо Враня - обезценка	(17)	(8)
Смарт Билд Дигитал ЕООД	450	17
Смарт Билд Дигитал ЕООД - обезценка	(5)	-
Общо	533	27

1.12. Парични средства и еквиваленти

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Парични средства в брой	33	39
в лева	28	31

във валута	5	8
Парични средства в разплащателни сметки	46 431	40 133
в лева	11 087	21 237
във валута	35 344	18 896
Парични еквиваленти	22	76
Вземания от подотчетни лица	22	76
Блокирани парични средства	-	216
Краткосрочни депозити	113	113
Обезценка на парични средства	(128)	(110)
Общо	46 471	40 467

▪ В резултат на направените анализи и приложената методика за изчисление на очаквани кредитни загуби на парични средства и еквиваленти, ръководството е определило, че е необходима обезценка на паричните средства и еквиваленти в размер на 128 хил.лв. към края на отчетния период.

Равнение на паричните средства между отчет за финансово състояние и отчет за паричните потоци

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Парични средства и парични еквиваленти в консолидирания отчет за финансовото състояние	46 471	40 467
Обезценка на парични средства	128	110
Парични средства и парични еквиваленти в консолидирания отчет за паричните потоци	46 599	40 467

1.13. Собствен капитал

1.13.1. Основен капитал

Вид акции	30.09.2021 г.			31.12.2020 г.		
	Брой акции	Стойност	Номинал	Брой акции	Стойност	Номинал
<i>Обикновени</i>						
Изкупени и платени	24 200 000	24 200 000	1	24 200 000	24 200 000	1
Изкупени собствени акции	(6 279)	(21 084)	3,36	(6 279)	(21 084)	3,36
Общо:	24 193 721	24 178 916		24 193 721	24 178 916	

Акционер	30.09.2021 г.				31.12.2020 г.			
	Брой акции	Стойност	Платени	% Дял	Брой акции	Стойност	Платени	% Дял
Галини-Н ЕООД	2 178 000	2 178 000	2 178 000	9.00%	2 178 000	2 178 000	2 178 000	9.00%
Николай Михайлов	16 276 755	16 276 755	16 276 755	67.26%	16 276 755	16 276 755	16 276 755	67.26%
Десислава Любенова	1 202 056	1 202 056	1 202 056	4.97%	1 202 056	1 202 056	1 202 056	4.97%
Други акционери	4 536 910	4 536 910	4 536 910	18.74%	4 536 910	4 536 910	4 536 910	18.74%
Трейс Груп Холд АД- собствени акции по	6 279	6 279	6 279	0.03%	6 279	6 279	6 279	0.03%

себестойност								
Общо	24 200 000	24 200 000	24 200 000	X	24 200 000	24 200 000	24 200 000	X
Трейс Груп Холд АД- собствени акции по себестойност	(6 279)	(21 084)	(21 084)		(6 279)	(21 084)	(21 084)	
Общо:	24 193 721	24 178 916	24 178 916	100%	24 193 721	24 178 916	24 178 916	100%

■ Към края на текущия период „Трейс Груп Холд“ АД и негови дъщерни дружества притежават 6 279 броя обратно изкупени собствени акции в размер на 21 х.лв.

1.13.2. Премии от емисии

Премията от емисии в размер на 21 739 хил.лв. към края на периода са формирани при емитиране на капитала на Дружеството-майка през 2007г. – 21 763 хил.лв. и 24 хил.лв. изменения от покупко-продажба на собствени акции от момента на възникване до 30.09.2021 г.

1.13.3. Резерв от преизчисления

Резервите от преизчисления във валутата на представяне на чуждестранни дейности в размер на 240 хил.лв. (отрицателна величина), е формиран от курсовите разлики, възникнали в резултат на преизчисляването на валутата на финансовите отчети на чуждестранните дружества във валутата на представяне на Групата.

1.13.4. Резерви

	Общи резерви	Други резерви	Общо резерви
Резерви към 31.12.2019 г.	2 420	53 468	55 888
Увеличения от:	-	18 538	18 538
Прехвърляне на печалби	-	18 478	18 478
Други	-	60	60
Резерви към 31.12.2020 г.	2 420	72 006	74 426
Резерви към 30.09.2021 г.	2 420	72 006	74 426

■ Законните резерви в размер на 2 420 хил.лв. (31.12.2020 г.: 2 420 хил.лв.) са формирани от разпределение на печалбата на дружеството-майка и включват изцяло сумите за фонд “Общи резерви”.

■ Другите резерви в размер на 72 006 х.лв. (31.12.2020 г.: 72 006 х.лв.) са формирани от разпределение на печалбата и други изменения на дружествата в Групата и включват изцяло сумите за фонд “Други резерви”.

1.13.5. Финансов резултат

	Финансов резултат	Стойност
Печалба към 31.12.2019 г.		18 210
Увеличения от:		12 365
Печалба за годината 2020		12 284
Акционерски печалби и загуби		81
Намаления от:		(18 584)
Разпределение на печалба в резерви		(18 478)

Други	(106)
Печалба към 31.12.2020 г.	11 991
Увеличения от:	2 235
Печалба за годината 2021	2 235
Намаления от:	(4 839)
Разпределение на печалба в резерви	(4 839)
Печалба към 30.09.2021 г.	9 387
Финансов резултат към 31.12.2019 г.	18 210
Финансов резултат към 31.12.2020 г.	11 991
Финансов резултат към 30.09.2021 г.	9 387

- Резервът „Натрупани печалби/загуби” включва реализирани печалби и загуби от текущия период на дружествата от Групата и натрупаните печалби/загуби възникнали от актюерски оценки, вкл. част от генерирания друг всеобхватен доход за годината.
- Към 31.12.2020 г. неразпределената печалба е в размер на 11 991 хил.лв. (31.12.2019 г.: 18 210 хил.лв.), включва и признатата натрупана актюерска загуба в размер на (293) хил.лв. – отрицателна величина, отчетена при последващи оценки на планове с дефинирани пенсионни доходи във връзка с промяната в МСС 19 Пенсионни и други доходи на наети лица.

Нетна печалба на акция	2021г.	2020 г.
Средно претеглен брой акции	24 193 721	24 194 450
Нетна печалба/(загуба) за годината, отнасяща се към притежателите на собствения капитал на дружеството-майка	2 222	9 011
Нетна печалба на акция (лева)	0,09	0,37

1.14. Договори за лизинг

Групата е наела сгради, транспортни средства и други активи.

Договорите за лизинг обикновено се сключват за следните срокове, разделени на база клас идентифициран актив, както следва:

Група	Години
Сгради	от 4 до 10
Транспортни средства	от 1 до 5
Други активи	от 3 до 5

Същевременно Групата е сключила договори за лизинг, в които е лизингодател. Договорите са за отдаване под наем при условията на оперативен лизинг на земи, сгради, съоръжения, машини и оборудване, транспортни средства и други – собствени и наети, в случай, че тази опция е договорена.

1.14.1. Групата като лизингополучател

Към 30.09.2021 г. в състава на Имоти, машини и съоръжения са включени активи с право на ползване (оперативен лизинг и финансов лизинг), както следва:

	Земи	Сгради	Съоръжения	Машини и оборудване	Транспортни средства	Други активи	Капитали зирани	Общо

разходи

Отчетна стойност								
Салдо към 31.12.2019	-	1 447	-	4 188	3 178	-	-	8 813
Постъпили	-	-	-	598	307	150	-	1 055
Излезли	-	(128)	-	(817)	(1 132)	-	-	(2 077)
Ефекти от валутни преизчисления	-	-	-	-	-	-	-	-
Салдо към 31.12.2020	-	1 319	-	3 969	2 353	150	-	7 791
Постъпили	-	-	-	382	413	-	-	795
Излезли	-	-	-	(59)	(261)	-	-	(320)
Ефекти от валутни преизчисления	-	-	-	-	-	-	-	-
Салдо към 30.09.2021	-	1 319	-	4 292	2 505	150	-	8 266
Амортизация								
Салдо към 31.12.2019	-	331	-	518	1 010	-	-	1 859
Постъпили	-	314	-	317	252	5	-	888
Излезли	-	(116)	-	(282)	(538)	-	-	(936)
Ефекти от валутни преизчисления	-	-	-	-	-	-	-	-
Салдо към 31.12.2020	-	529	-	553	724	5	-	1 811
Постъпили	-	197	-	153	297	37	-	684
Излезли	-	-	-	(28)	(307)	-	-	(335)
Ефекти от валутни преизчисления	-	-	-	-	-	-	-	-
Салдо към 30.09.2021	-	726	-	678	714	42	-	2 160
Балансова стойност								
Балансова стойност към 31.12.2020	-	790	-	3 416	1 629	145	-	5 980
Балансова стойност към 30.09.2021	-	593	-	3 614	1 791	108	-	6 106

1.15. Нетекущи финансови пасиви

Нетекущи финансови пасиви		30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Задължения по лизингови договори		2 246	2 281
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност		2 351	2 934
Общо		4 597	5 215

1.15.1. задължения по лизинг – нетекущи

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Задължения по лизинг към свързани лица извън групата	345	541
Задължения по лизинг към несвързани лица	1 901	1 740
Общо	2 246	2 281

1.15.2. Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност – нетекущи

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Задължения по получени кредити	2 351	2 934

Общо	2 351	2 934
-------------	--------------	--------------

1.15.2.1. Кредити – нетекущи

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Задължения по кредити към финансови предприятия	2 351	2 934
Общо	2 351	2 934

- Условията по получените кредити от финансови предприятия са подробно оповестени в *Приложение №1.19.2.1*

1.16. Нетекущи търговски задължения

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Задължения по доставки	1 497	1 066
Задължения по получени аванси	1 925	-
Общо	3 422	1 066

- В представените дългосрочни задължения по доставки към свързани и несвързани лица са включени гаранционни удръжки по строителни договори от подизпълнители.

1.17. Нетекущи провизии

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Провизии за дългосрочни доходи на персонала	566	576
Провизии по задължения по строителни договори	1 394	11 019
Провизии по задължения за рекултивация	248	248
Общо	2 208	11 843

- Провизиите по задължения по строителни договори са подробно оповестени в *Приложение №1.23*.

1.17.1. Провизии за дългосрочни доходи на персонала

Дългосрочните задължения към персонала включват сегашната стойност на задължението на дружествата от Групата, опериращи основно в България и Сърбия, за изплащане на обезщетения на наетия персонал към датата на отчета за финансово състояние при настъпване на пенсионна възраст. Съгласно Кодекса на труда в България всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране.

Основните предположения, използвани при определяне на задълженията за доходи на персонала при пенсиониране са посочени по-долу:

- за определяне на дисконтовия фактор е използвана норма на база годишен лихвен процент в размер на 0,34 % (2019 г.: 0,68 %). Направеното предположение се базира на данните за доходността на дългосрочните ДЦК с 10 годишен матуритет, като средна за последните две години на база информация от европейската централна банка за Дългосрочен лихвен процент за целите на конвергенцията;

- предположението за бъдещото ниво на работните заплати се базира на очакваната инфлация на заплатите в предприятието и е в размер на 5 % годишен ръст спрямо предходния отчетен период (2019 г.: 5 %);
- смъртност – по таблицата за смъртност на НСИ за общата смъртност на населението на България за периода 2017 г. - 2019 г. (2019 г.: 2016 г. - 2018 г.);
- преждевременно пенсиониране поради болест/ инвалидизиране – при определяне на вероятностите за инвалидизиране се допуска, че смъртността и инвалидизирането се развиват по един и същи начин във времето, имат сходен характер и са взаимно свързани. За определяне на задълженията свързани с инвалидизиране е използвана посочената по-горе таблица за смъртност с 50% корекция на вероятностите за умирање.
- темп на текучество – на базата на предоставена информация за текучеството на персонала и историческите данни на дружеството, използваната в предходни оценки вероятността за напускане или предстоящо съкращаване с нормално разпределение в размер на NORMDIST (t; 10; 4; 1) е преразгледана и запазена, където t-време до пенсия (г.);

1.18. Други нетекущи задължения и пасиви

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Задължения по гаранции и депозити	891	926
Задължения по концесии	715	758
Други задължения и пасиви	633	606
Общо	2 239	2 290

- Като други нетекущи задължения са отчетени задължения за издадени банкови гаранции за добро изпълнение за обекти със срок на валидност до 2035 г., както и отложени задължения към данъчната администрация във връзка с коронавирус пандемията.

1.19. Текущи финансови пасиви

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Задължения по лизингови договори	1 194	1 339
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност	989	1 006
Общо	2 183	2 345

1.19.1. Задължения по лизингови договори – текущи

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Задължения по лизинг към свързани лица извън групата	262	258
Задължения по лизинг към несвързани лица	932	1 081
Общо	1 194	1 339

1.19.2. Финансови пасиви отчитани по амортизирана стойност

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Задължения по получени кредити	989	1 006
Общо	989	1 006

1.19.2.1. Кредити – текущи

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Задължения по кредити към финансови предприятия	912	980
Задължения по кредити към несвързани лица	76	26
Задължения по лихви по кредити към несвързани лица	1	-
Общо	989	1 006

Кредитите от несвързани лица и финансови институции са получени при следните условия

Банка / Кредитор	Договорен размер на кредита	Л. %	Падеж	Обезпечения/Гаранции
УниКредит Булбанк АД	13 000 х.лв.	1мес.ОДИ+2.95%	02.05.2022	Ипотeka на недвижими имоти, залог ДМА и вземания
ОББ АД	900 х.лв.	1мес.РАП+3.15%	20.10.2023	Ипотeka на недвижими имоти, залог на вземания
ОББ АД	3 000 х.лв.	1мес.РАП+2% за лева/1мес Euribor+2.5% за евро	30.09.2021	Ипотeka на недвижими имоти, залог ДМА и вземания, съдължници свързани лица
Банка ДСК АД	5 000 х.лв.	1мес.Euribor+2.869% за лева	25.06.2025	Ипотeka на недвижими имоти, залог на вземания, залог на ДМА
УниКредит банк	500 х.евро	2,7%	26.03.2022	Ипотeka на недвижими и движими имоти, корпоративна гаранция
ДК Инфра инвест ЕООД	75 х.лв.	3%	до 30 дни след аванс	Няма

Сада по получени кредити към 30.09.2021 г., без свързани лица

Банка / Кредитор	Краткосрочна част по амортизируема стойност		Дългосрочна част по амортизируема стойност	
	Главница	Лихви	Главница	Лихви
ОББ АД	138	-	153	-
Банка ДСК АД	774	-	2 097	-
ДК Инфра инвест ЕООД	26	1	-	-
Други	50	-	101	-
Общо	988	1	2 351	-

- Групата ежегодно преговаря условията на някои първоначално договорени кредитни линии, вкл. падежните срокове. От датата на преговарянето удължените кредитни линии се представят като нетекущи или текущи банкови заеми.
- Договорите за банкови заеми съдържат клаузи с изисквания за поддържане на определени финансови съотношения. Ръководството на Групата текущо контролира изпълнението на тези финансови съотношения в комуникация със съответната банка кредитор.

1.20. Текущи търговски задължения

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Задължения към свързани лица извън групата	1 446	1 798
Задължения по доставки	1 446	1 798
Задължения по доставки	43 180	47 045
Пасиви по договори с клиенти	24 969	31 722
Задължения по получени аванси	751	1 132

Други търговски задължения	118	207
Общо	70 464	81 904

- В представените задължения към свързани лица и задължения по доставки към края на периода са включени гаранционни удръжки по строителни договори.
- Като пасив по договор Групата представя получените от клиента плащания и/или безусловно право да получи плащане, преди да е изпълнила задълженията си за изпълнение по договора. Пасивите по договор се признават като приход, когато (или като) удовлетвори задълженията за изпълнение.

1.21. Данъчни задължения

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Данък върху добавената стойност	43	1 082
Корпоративен данък	58	2 579
Корпоративен данък - лихви	-	35
Данък върху доходите на физическите лица	179	236
Данък върху разходите	11	7
Други данъци	276	13
Общо	567	3 952

1.22. Задължения към персонала

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Задължение към персонал	2 235	2 081
в т.ч. задължения по неизползвани отпуски	529	528
Задължение към социално осигуряване	579	689
в т.ч. задължения по неизползвани отпуски	114	114
Задължение към ключов ръководен персонал - възнаграждения	402	216
Задължение към ключов ръководен персонал - осигуровки	-	-
Задължение по извънтрудови правоотношения - възнаграждения	2	1
Общо	3 218	2 987

1.23. Текущи провизии

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Провизии за правни задължения в т.ч.	9 404	8 347
Общо	9 404	8 347

Провизиите са представени в Отчета за финансовото състояние, както следва:

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Нетекущи провизии	1 642	11 267
Текущи провизии	9 404	8 347
Общо	11 046	19 614

- Начислените провизии по строителни договори са във връзка с поети гаранции и очаквани разходи по отстраняване на евентуални рекламации. Начислените провизии за рекултивация са във връзка с поети задължения за рекултивация на терени при добив на подземни богатства и експлоатация на минерални суровини след приключване на дейностите. Начислените провизии по

задължения за СМР са във връзка с разходи за довършване на строителни договори, задължения да се заплати за получени стоки или услуги, които все още не са платени, фактурирани или са предмет на формално споразумение с доставчика, включително суми, дължими на служители и други.

1.24. Други текущи задължения и пасиви

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Задължения към свързани лица извън групата	4 057	372
Задължения по гаранции и депозити	246	174
в т.ч. гаранции на НС, УС, СД	150	174
Задължения по дивиденди	3 811	194
Други задължения и пасиви	-	4
Задължения по гаранции и депозити	302	507
Задължения по концесии	93	115
Задължения по дивиденди	122	120
Задължения по застраховки	36	98
Други задължения и пасиви	163	114
Общо	4 773	1 326

■ В други задължения са включени разходи за задължения за банкови гаранции, застраховки и други разходи по приключили през 2020 г. и 2021 г. строителни договори.

2. Отчет за доходите

2.1. Приходи

2.1.1. Приходи по договори с клиенти

Вид приход	2021 г.	2020 г.
Приходи по строителни договори в т.ч.:	82 249	143 003
Признати приходи през периода	82 249	143 003
в т.ч. за сметка на началните салда на пасиви по договори	742	-
По вече удовлетворени задължения за изпълнение	-	-
Приходи от продажби на продукцията в т.ч.:	6 624	9 018
Продажби на асфалтови смеси	4 327	7 429
Продажби на инертни материали	1 715	1 111
Продажби на бои за пътна маркировка	582	477
Друга продукция	-	1
Приходи от продажби на стоки, в т.ч.:	5 166	4 653
Продажби на горива и масла	3 007	2 073
Продажби на стоки за пътно строителство	1 375	1 382
Продажби на стоки за зимно поддържане	273	73
Продажби на стоки за стоманобетонни конструкции	268	434
Продажби на инертни материали	163	296
Продажба на други строителни	-	57
Други стоки	80	338
Приходи от продажби на услуги в т.ч.:	213	245

Услуги с механизация	72	97
Транспортни услуги	73	41
Лабораторни услуги	21	31
Консултански услуги	-	42
Геодезически услуги	-	2
Други услуги	47	32
Общо	94 252	156 919

2.1.2. Други доходи/(загуби) от дейността

Вид приход	2021 г.	2020 г.
Възстановени и отписани провизии	8 109	324
Приходи от оперативен лизинг на активи	429	364
Възстановена обезценка на вземания	415	129
Продажба на производствени отпадъци	242	32
Отписани задължения	168	389
Присъдени обезщетения	135	224
Получени застрахователни обезщетения	109	83
Възстановена обезценка на ДМА и други	7	-
Неустойки	3	6
Излишъци на материални запаси	2	10
Други доходи /нетно/	386	251
Резултат от продажби на материали	34	49
Приходи от продажби на материали	405	433
Балансова стойност на продадените материали	(371)	(384)
Резултат от продажба на дълготрайни активи	345	(1 675)
Приходи от освобождаване на дълготрайни активи	879	334
Балансова стойност на продадените активи	(534)	(2 009)
Приходи от безвъзмездни средства, в т.ч.:	356	1 060
Безвъзмездни средства, свързани с приходи	356	1 060
Общо	10 740	1 246

▪ В приходи от безвъзмездни средства Групата е отчетала плащания от правителства. В отговор на COVID-19 пандемията, Групата се е възползвала от определени схеми, предоставени от правителствените институции в България и Сърбия и е получила безвъзмездни средства.

2.1.3. Финансови приходи

Вид приход	2021 г.	2020 г.
Приходи от участия	-	-
Приходи от лихви в т.ч.	132	129
по търговски заеми	21	16
по депозити	-	3
по търговски вземания	111	110
От операции с финансови инструменти	-	335
Положителни курсови разлики	351	13
Други финансови приходи	1	45
Общо	484	522

2.2. Разходи

2.2.1. Разходи за материали

Вид разход	2021 г.	2020 г.
Основни материали	6 814	21 268
Горива и смазочни материали	5 039	3 032
Резервни части и консумативи	769	813
Електроенергия	400	387
Отпадъци	121	158
Спомагателни материали	113	85
Канцеларски и почистващи материали	93	83
Инструменти и консумативи	81	29
Други ММЦ	74	140
Работно облекло, предпазни средства и медикаменти	62	47
Гуми	45	187
Материали за ремонт на ДМА	39	43
Консумативи за офис техника	16	14
Пътни знаци	15	33
Топлинна енергия	15	8
Вода	14	21
Рекламни материали	6	-
Природен газ	4	6
Тръжни документи	3	-
Други материали	20	63
Общо	13 743	26 417

2.2.2. Разходи за външни услуги

Вид разход	2021 г.	2020 г.
Подизпълнители СМР	42 807	73 439
Оперативен лизинг / Наеми	2 257	2 031
Транспортни услуги	1 773	2 954
Услуги по договор	1 578	2 248
Проектиране	1 301	330
Охрана	1 027	1 101
Застраховки	851	891
Данъци и такси	727	750
Консултантски и други договори	600	731
Ремонти и обслужване на активи	522	725
Лабораторни изпитвания	418	647
Взривни работи	403	436
Телекомуникационни и съобщителни услуги	208	200
Правно обслужване и такси	199	501
Реклами, обяви	153	111
Абонаменти	122	65
Концесионни възнаграждения	121	103
Митнически услуги	115	53
Такса съхранение	98	118
Одит	64	212
Членски внос	54	36

Обучения, семинари	36	15
Претрошаване скална маса - тр.камък	23	-
Акредитации, ISO, лицензи	19	10
Поддръжка на офис техника	16	20
Геодезически услуги	12	51
Други външни услуги	583	600
Общо	56 087	88 378

2.2.3. Разходи за амортизации

Вид разход	2021 г.	2020 г.
Разходи за амортизации на собствени активи	3 692	3 736
дълготрайни материални активи за основна дейност	3 121	3 122
дълготрайни нематериални активи за основна дейност	65	89
дълготрайни материални активи за администрация	248	324
дълготрайни нематериални активи за администрация	69	68
инвестиционни имоти	189	133
Разходи за амортизации на активи с право на ползване	684	756
дълготрайни материални активи за основна дейност	283	463
дълготрайни материални активи за администрация	401	293
Общо	4 376	4 492

2.2.4. Разходи за заплати и осигуровки

Разходи за:	2021 г.	2020 г.
Разходи за заплати на в т.ч.	19 931	17 800
производствен персонал	11 425	11 120
административен персонал	8 506	6 680
Разходи за осигуровки на в т.ч.	2 632	2 657
производствен персонал	2 094	2 023
административен персонал	538	634
Общо	22 563	20 457

2.2.5. Разходи за обезценки

Вид разход	2021 г.	2020 г.
Разходи от обезценка на парични средства	24	16
Разходи от обезценка на вземания	25	63
Разходи от обезценка на финансови активи	-	2
Общо	49	81

2.2.6. Други разходи

Вид разход	2021 г.	2020 г.
Отписани вземания	361	345
Дарения	344	676
Разходи за данък при източника	281	26
Социални разходи предоставени в натура	211	239
Представителни разходи	203	115
Командировки	144	221
Ваучери по чл.209 от ЗКПО	49	-
Трудова медицина	33	59
Разходи без документ	26	17

Неустойки и глоби	9	28
Провизии за рекултивация	6	-
Лихви по търговски задължения	5	2
Липси и брак	4	315
Лихви и санкции по държавни вземания	2	7
Отписани вземания преди давностния срок	1	7
Провизии по СМР/строителни договори	-	50
Провизии за други задължения	-	90
Други разходи	218	38
Общо	1 897	2 235

2.2.7. Суми с корективен характер

Вид разход	2021 г.	2020 г.
Балансова стойност на продадени стоки /нето/	4 180	4 339
Балансова стойност на продадени стоки	4 180	4 339
Изменение на запасите от продукция /нето/	(1 842)	(112)
Изменение на запасите от продукция	(1 842)	(112)
Общо	2 338	4 227

2.2.8. Финансови разходи

Вид разход	2021 г.	2020 г.
Разходи за лихви в т.ч.	269	207
по търговски заеми	2	-
по заеми от финансови предприятия	70	89
по лизингови договори	81	79
по търговски задължения	-	28
други	116	11
Разходи, свързани с банкови гаранции	523	303
От операции с финансови инструменти	-	6
Отрицателни курсови разлики	228	78
Други финансови разходи	204	241
Общо	1 224	835

2.2.9. Дял от асоциирани и съвместни предприятия

	2021 г.	2020 г.
Печалби/(Загуби) от асоциирани дружества, нетно	1	-
Печалби/(Загуби) от съвместни дружества, нетно	-	-
Общо	1	-

Печалбите от асоциирани дружества, нетно включват:

Асоциирано дружество	2021 г.	2020 г.
Дял на Групата в текущата печалба/(загуба) на асоциирани дружества	1	-
Общо	1	-

Асоциирано дружество	2021 г.	2020 г.
Джи ти транс БГ ООД, в ликвидация	1	-
Общо	1	-

2.2.10. Разходи за данъци

Вид разход	2021 г.	2020 г.
Данъци от печалбата	1 187	2 588
Други	(209)	(34)
Общо	978	2 554

2.3. Отчет за всеобхватния доход

Компоненти	2021 г.	2020 г.
Друг всеобхватен доход		
Статии, които подлежат на прекласификация в печалбата или загубата впоследствие, в т.ч.:	(49)	275
Преизчисления на чуждестранни дейности	(49)	275
Друг всеобхватен доход	(49)	275

3. Други оповестявания

3.1. Свързани лица и сделки със свързани лица

Групата оповестява следните свързани лица:

Собственик на капитала на Трейс Груп Холд АД, упражняващ контрол е Николай Михайлов – 67.26%.

Асоциирани предприятия

Редко Трейс Интернешпънъл ООД непряко чрез Трейс Интернешпънъл ЕООД до 14.01.2020г.

ДЗЗД Воден проект Стара Загора

Джи ти транс БГ ООД, в ликвидация

Съвместни предприятия

Трейс-М Инвест, Германия до 16.07.2020г.

Други свързани лица:

Дружества, свързани чрез основния акционер

Галини - Н ЕООД, Галини ЕООД, Инжпроект ООД, ЕТ Дикол-2 Г.Михайлов

Дружества, свързани чрез ключов ръководен персонал

СБАЛ Гръбначен център АД, Новита АД, Бордони ЕООД, Евилард-България ЕООД, Синтерметали ЕООД, Аеро плазза АД, Диджиналитикс ООД, Роуд дизайн АД, Лепица ленд ООД, Крамекс АД, Трескавед ООД, Химик АД

Дружества, в които Групата има съвместно и значително влияние

ДЗЗД Воден проект Стара Загора, ДЗЗД Експо Тех Парк, ДЗЗД Иринополис, ДЗЗД РПМ Кърджали 2014, ДЗЗД ПИМ-Т, ДЗЗД Пътно поддържане Бургас 2014, Джи Си Еф СК-13 Трейс Рейлинфра конс. АД (в ликвидация), ДЗЗД Джи Си Еф СК-13 Трейс Рейлинфра консорциум, ДЗЗД Обединение Европейски Железници, ДЗЗД Горна баня, ДЗЗД Трафик мениджмънт София, ДЗЗД Средец 2018 и други

Фондация Трейс за хората ЮЛНЦ – Трейс Груп Холд основен учредител

Ключов ръководен персонал на предприятието:

Николай Михайлов - Председател на Надзорен съвет

Манол Денев – Член на Надзорен съвет

Мариела Рунтева - Член на Надзорен съвет

Десислава Любенова – Председател на УС

Боян Делчев – Главен Изпълнителен Директор и Член на УС

Росица Динева-Георгиева – Член на УС

Сделки и салда със свързани лица

Продажби

Клиент	Вид сделка	2021 г.	2020 г.
Асоциирани и съвместни дружества	услуги, активи	-	13 041
Дружества и лица, свързани чрез основния акционер	услуги	2	3
Ключов ръководен персонал	услуги, активи	-	13
Общо		2	13 057

Покупки

Доставчик	Вид сделка	2021 г.	2020 г.
Основен акционер	услуги	1 325	1 379
Асоциирани и съвместни дружества	услуги, материали	-	-
Дружества и лица, свързани чрез основния акционер	услуги, материали	392	222
Общо		1 717	1 601

- Сумата на предоставените дарения на Фондация „Трейс за хората“ за периода възлиза на 325 хил. лв.

Вземания

Клиент	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Асоциирани и съвместни дружества	143	3 421
Дружества и лица, свързани чрез основния акционер	282	441
Ключов ръководен персонал	-	-
Общо	425	3 862

Задължения

Доставчик	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Основен акционер	407	843
Асоциирани и съвместни дружества	329	-

Дружества и лица, свързани чрез основния акционер	823	1 072
Ключов ръководен персонал	249	174
Общо	1 808	2 089

Предоставени кредити

Салда по Предоставени Заеми (главница и лихва)

Кредитополучател	Краткосрочна част по амортизируема стойност	
	Главница	Лихви
Галин Михайлов	-	12
Галин Михайлов - обезценка	-	(12)
Общо	-	-

Начислени приходи от лихви по предоставени кредити

Кредитополучател	Вземане към	Начислени	Получени	Вземане към
	31.12.2020 г.	през 2021 г.	през 2021 г.	30.09.2021 г.
Галин Михайлов	25	-	(13)	12
Галин Михайлов - обезценка	(25)	-	13	(12)
Общо	-	-	-	-

- Всички транзакции са осъществени на пазарен принцип и при нормални търговски условия.
- Предоставените заеми на свързани лица са с цел подпомагане при финансиране на дейности по общи стратегически цели и за оборотни средства. Някои от тях са обезпечени със залози на ценни книжа (акции), залози на вземания и/или записи на заповед.

Доходи на ръководството

Възнагражденията и другите доходи на ключовия управленски персонал на компанията – майка са в размер на:

Разходи ключов ръководен персонал на компанията майка

Вид	Начислени суми за:	
	възнаграждения и осигуровки за периода	дългосрочни доходи
Управителен съвет	950	175
Надзорен съвет	2 595	216
Общо:	3 545	391

- Съставът на ключовия управленски персонал на компанията-майка включва оповестения в *Приложение № 1.1* Изпълнителен директор и членовете на Управителен и Надзорен съвет.
- Подробна информация за възнагражденията на ключовия ръководен персонал е предоставена в Доклада относно прилагане политиката за възнагражденията.

3.2. Управление на капитала

С управлението на капитала Групата цели да създава и поддържа възможности тя да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства на акционерите и стопански ползи на другите заинтересовани лица и

участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитал.

Текущо се наблюдава осигуреността и структурата на капитала. Използват се различни източници за финансиране на дейността, като това са както собствени така и заемни средства от банки и свързани лица.

Вид	30.09.2021 г.	31.12.2020 г.
Общо дългов капитал, т.ч.:	76 375	88 125
Пасиви свързани лица	2 053	2 597
Пасиви несвързани лица	74 322	85 528
Намален с:	(46 471)	(40 467)
паричните средства и парични еквиваленти		
Нетен дългов капитал	29 904	47 658
Общо собствен капитал	129 350	132 044
Общо капитал	159 254	179 702
Съотношение на задлъжнялост	0,19	0,27

3.3. Финансови рискове

В хода на обичайната си дейност Групата може да бъде изложена на различни финансови рискове, най-важните от които са: валутен риск, кредитен риск и ликвиден риск. Затова общото управление на риска е фокусирано върху минимизирането на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати. Финансовите рискове текущо се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, за да се определят адекватни цени на услугите, предоставяни от Групата, да се оценят адекватно формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

По-долу са описани различните видове рискове, на които е изложена Групата при осъществяване на дейността си, както и възприетият подход при управлението на тези рискове.

Кредитен риск

При осъществяване на своята дейност Групата е изложена на кредитен риск, който е свързан с риска някой от контрагентите ѝ да не бъде в състояние да изплати изцяло и в обичайно предвидените срокове задълженията си към него.

Финансовите активи на групата са концентрирани в три групи: парични средства, вземания от клиенти и финансови активи – предоставени заеми.

Паричните средства в Групата и разплащателните операции са съсредоточени в следните банки - Уникредит Булбанк АД, ДСК АД, ОББ АД и Експресбанк АД. Ръководството счита, че не е налице риск, доколкото обслужващите банки са със стабилна ликвидност.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация Групата да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. Тя провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства и добра способност за финансиране на стопанската си дейност. Текущо матурирестът и своевременното осъществяване на плащанията се следи от финансово-счетоводния отдел, като се поддържа необходимата информация за наличните парични средства и предстоящите плащания.

Лихвен риск

Лихвен риск е рискът, че справедливата стойност или бъдещите парични потоци на държаните от Групата финансови активи и пасиви ще варират поради промени в пазарните лихви. Инструментите с фиксиран лихвен процент са изложени на риск на справедливата стойност на лихвения процент - промените в нивата на пазарния лихвен процент ще влияят на стойността на държаните финансови активи и пасиви с фиксирана лихва. Финансовите активи и пасиви с плаващ лихвен процент са изложени на риск на паричния поток - бъдещите парични потоци от тях ще зависят от промени в пазарните лихвени проценти.

Като цяло в структурата на активите и пасивите на Групата, лихвоносните финансови активи и пасиви имат значителен дял, представляващи задължения по договори за финансов лизинг, получени и предоставени заеми.

Валутен риск

Валутният риск е риска от негативното влияние на колебания в преобладаващите валутни курсове върху финансовото състояние и паричните потоци на Групата. Тъй като българският лев е фиксиран към еврото и Групата представя финансовите си отчети в български левове, валутният риск е свързан единствено с валутите, различни от евро.

Групата е изложена на валутен риск дотолкова, че двата клона на Дружеството-майка и някои дружества от Групата оперират в държави с променлив курс на местната валута – сръбски динари и чешки крони.

3.4. Справедливи стойности

Справедливата стойност най-общо представлява сумата, за която един актив може да бъде разменен или едно задължение да бъде изплатено при нормални условия на сделката между независими, желасци и информирани контрагенти.

Справедливата стойност на финансовите инструменти, търгувани на активни пазари се базира на котираните цени към датата на баланса. Котираните пазарни цени са текущите “бид-цени” (цена “купува”).

Справедливата стойност на финансовите инструменти, които не се търгуват на активни пазари се определя чрез оценъчни методи, които се базират на различни оценъчни техники и предположения на ръководството, направени на база пазарните условия към датата на консолидирания отчет за финансовото състояние.

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба. В повечето случаи, обаче, особено по отношение на търговските вземания и задължения, кредитите и депозитите, Групата очаква да реализира тези финансови активи и чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респ. погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизируема стойност.

Също така част от финансовите активи и пасиви са или краткосрочни по своята същност (търговски вземания и задължения, краткосрочни заеми), или са отразени в консолидирания отчет за финансовото състояние по пазарна стойност (предоставени банкови депозити, инвестиции в ценни книжа) и поради това тяхната справедлива стойност е приблизително равна на балансовата им стойност.

Доколкото все още не съществува достатъчно пазарен опит, стабилност и ликвидност за покупки и продажби на някои финансови активи и пасиви, за тях няма достатъчно и надеждни котировки на пазарни цени. Ръководството на Дружеството-майка счита, че при съществуващите обстоятелства,

представените в консолидирания отчет за финансовото състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

3.5. Условни активи и пасиви

Поръчителства и предоставени гаранции

Условни активи, включващи: издадени банкови гаранции, учредени обезпечения и залози на вземания от дъщерни дружества и други свързани лица в полза на търговски банки:

Банкови гаранции

Издадените в полза на Групата банкови гаранции, размер и банките издатели са посочени таблицата:

Условни пасиви						
Издател	Стойност (хиляди лв.)	В полза на:		Цел	Срок	Обезпечение
ОББ АД	4 871	български агенция и общини	държавна	Обезпечаване на изпълнение на задължения по договори	30.09.2026	Недвижими имоти, ДМА, залози на вземания, залози на сметки
БАНКА ДСК ЕАД	5 100	българско български агенция и общини; български държавна; ТД на НАП; Областно управление	министерство; държавна и общини; дружества с държавна; ТД на НАП; пътно	Обезпечаване на изпълнение на задължения по договори и задължения за данък върху добавената стойност	31.12.2031	Недвижим имот, ДМА, залози на вземания, залози на сметки
БАНКА ДСК АД	2 454	българско български агенция и общини; български държавна и/или общинска собственост; сръбско дружество с държавна собственост; частни дружества регистрирани в България	министерство; държавни: и общини; дружества с и/или общинска сръбско дружество с държавна собственост; частни дружества регистрирани в България	Обезпечаване на изпълнение на задължения по договори	30.10.2031	ДМА, парични средства, залози на вземания, залози на сметки
УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД	20 259	българско български агенция и общини; български държавна и/или общинска собственост; сръбски дружества с държавна собственост; чешко дружество с държавна собственост; частно дружество регистрирано в България; Сръбско министерство, УниКредит Банк Сърбия	министерство; държавни и общини; дружества с и/или общинска сръбски дружества с държавна собственост; чешко дружество с държавна собственост; частно дружество регистрирано в България; Сръбско министерство, УниКредит Банк Сърбия	Обезпечаване на изпълнение на задължения по договори, държавни вземания по закон	02.11.2027	Недвижими имоти, ДМА, парични средства, залози на вземания, залози на сметки

УНИКРЕДИТ БАНК, СЪРБИЯ	3 910	сръбски държавна сръбски сръбски	дружества с собственост; министерства; общини;	Обезпечаване на изпълнение на задължения по договори, държавни вземания по закон и участие в тръжна процедура	10.12.2022	Корпоративна гаранция, недвижими имоти, движими вещи, запис на заповед, парични средства
Общо:	36 594					

▪ На 12.06.2020 г. е сключен договор между „Трейс Груп Холд“ АД и „Уникредит Банк“ Сърбия за издаване на банкова гаранция за авансово плащане в размер на 5 985 хил.евро със срок на валидност до 45 месеца от датата на издаване. Гаранцията се издава във връзка със сключен договор с предмет: „Модернизация и рехабилитация на железопътния участък Ниш – Брестовац“ между Консорциум с партньори „Трейс Груп Холд“ АД и „Балкантел“ ООД и Министерство на финансите на Република Сърбия. Договорът с „Уникредит Банк“ Сърбия е обезпечен с: - банкова гаранция в полза на „Уникредит Банк“ Сърбия с размер 1 197 хил.евро; - 10 записи на заповед на обща стойност 5 985 хил.евро; - залог на вземания по договор.

Условни пасиви

Вид	Учредена гаранция, обезпечение от контрагент	Застрахователна сума в хил.лв
застраховки гаранции	ЗАД ЕВРОИНС АД	15 135
застраховки гаранции	ЗАД ОЗК - Застраховане АД	15 349
застраховки гаранции	ЗД ЕВРОИНС Румъния	7 621

Условни активи

Договор/контрагент	Учредена гаранция, обезпечение в полза на контрагент	Вид на обезпечението
№ 110/ 02.09.2015 г./УниКредит Булбанк	Галини - Н ЕООД	Недвижим имот

Условни пасиви

Договор/контрагент	Учредена гаранция, обезпечение в полза на контрагент	Вид на обезпечението
Д-р от 04.03.2015 г./ Соспете Женерал Експресбанк АД	СНЦ ФК ВЕРЕЯ	Съдлъжник

Съдебни дела

Към края на периода ръководството въз основа на фактите и обстоятелствата налични към тази дата и въз основа на оценките представени от адвокатите и юристите е признало обезценки, свързани с вземания по съдебни дела в размер на 854 хил.лв. (31.12.2020 г.: 856 хил.лв.).

В консолидирания финансов отчет към края на периода не са признати на приход претендиращи от Групата лихви за забава, тъй като съществува висока несигурност относно събирането на тези суми.

3.6. Оперативни сегменти

Групата функционира в един бизнес сектор, а извършваните основни услуги както и произвежданата продукция от всички дружества са свързани и участват на различни етапи в основната дейност. Добитите материали и произведените продукти представляват значителен дял от влаганите материали в СМР услугите. Също така рисковете и изгодите, свързани с основната дейност на Групата не биха могли да бъдат разграничени поради сходството в същността на извършваните услуги, характеристиките на средата и клиентите на предприятията. Поради това Групата е приела да отчита своята дейност единствено на база на географския принцип.

Прилаганата счетоводна политика за отчитането по сегменти, се основава на тази, използвана от Групата за изготвяне на публичните ѝ отчети по закон.

Основни клиенти на Групата, сделките от които възлизат на повече от 10 % от общите приходи са:

За България: Агенция Пътна инфраструктура, Метрополитен АД, ДП Национална компания Железопътна инфраструктура, Министерство на икономиката и енергетиката, Общини на територията на цялата страна;

За Сърбия: Коридори Сърбия ООД, ПД Дирекция за изграждане гр. Ниш - Сърбия, ПД Дирекция за изграждане гр. Пирот – Сърбия, Общини на територията на Република Сърбия.

3.7. Сделки с неконтролиращо участие (НУ)

Дъщерни предприятия с неконтролиращо участие

Към края на периода дъщерни предприятия с неконтролиращо участие за Групата са „Трейс Ямбол“ АД, „УСМ“ АД и няколко дружества по Закона за задълженията и договорите (ЗЗД).

	Общо за НУ, хил.лв.
Балансова стойност на НУ в началото на периода	(100)
Печалба/загуба причислима към НУ за периода	(13)
Дивиденди	(15)
Придобити/(Освободени) дейности	-
Промени в участия в дъщерни предприятия без загуба на контрол	(13)
Балансова стойност на НУ в края на периода	(141)

3.8. Събития след края на отчетния период

Между датата на консолидирания отчет и датата на одобрението му за публикуване няма настъпили събития, които да изискват оповестявания в консолидирания финансов отчет.